

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών *Διοίκηση, Τεχνολογία και
Ποιότητα*

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Αποτελεσματική Διαχείριση Πληροφοριακής Παιδείας στην Τριτοβάθμια
Εκπαίδευση: Ο Ρόλος των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Ευγενία Κωνσταντίνου

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Γλαβέλη Νίκη

Δεκέμβριος 2018

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Διοίκηση, Τεχνολογία και
Ποιότητα**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Αποτελεσματική Διαχείριση Πληροφοριακής Παιδείας στην Τριτοβάθμια
Εκπαίδευση: Ο Ρόλος των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών**

Ευγενία Κωνσταντίνου

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Γλαβέλη Νίκη**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Δεκέμβριος 2018

Περίληψη

Η πληροφοριακή παιδεία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης ενώ επιπλέον συμβάλει στην προώθηση της δια βίου μάθησης. Η πληροφοριακή παιδεία συμβάλει στην ανάπτυξη σημαντικών δεξιοτήτων που αναμένεται να έχουν οι εργαζόμενοι και ευρύτερα οι πολίτες, στη σημερινή παγκόσμια, βασισμένη στην γνώση, κοινωνία.

Η παρούσα διατριβή εστιάζει στη διερεύνηση του ρόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη των πληροφοριακών δεξιοτήτων των χρηστών τους. Επιδιώκεται να απαντηθούν, τόσο μέσα από την ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας όσο και από την πρωτογενή εμπειρική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν στα μέσα που χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προκειμένου να αναπτύξουν το επίπεδο των πληροφοριακών δεξιοτήτων των χρηστών τους και την αποτελεσματικότητα αυτών, καθώς και τη συμβολή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στη μετάδοση της πληροφοριακής παιδείας. Η εμπειρική έρευνα, με τη μέθοδο της επισκόπησης (survey), εστιάζει σε μία μελέτη περίπτωσης. Συγκεκριμένα, διεξήχθη έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου στους χρήστες της βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚΥ) και συλλέχθηκαν 420 απαντήσεις. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με εργαλεία περιγραφικής στατιστικής.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, μόνο το 42% των φοιτητών/τριών δηλώνουν ότι έχουν αξιοποιήσει τα μέσα της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας και δηλώνουν ικανοποιημένοι/ες από αυτά. Ως αποτέλεσμα, ο βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών από τους χρήστες δεν είναι ιδιαίτερα υψηλός. Παρόλα αυτά οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι κατέχουν υψηλής ποιότητας πληροφοριακές δεξιότητες σε σχέση με την αξιολόγηση και χρήση της πληροφορίας και ικανοποιητικές σε σχέση με τον προσδιορισμό και εντοπισμό της πληροφορίας, γεγονός που σχετίζεται πιθανότατα με το μέτριο βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών που προσφέρει η βιβλιοθήκη. Τέλος, οι συμμετέχοντες στην έρευνα αντιλαμβάνονται τη συμβολή της εκπαιδευτικής εμπειρίας στο ΑΠΚΥ αλλά και της βιβλιοθήκης του στην βελτίωση των πληροφοριακών τους δεξιοτήτων. Η διατριβή ολοκληρώνεται με προτάσεις για βελτίωση της αποτελεσματικότητας της βιβλιοθήκης ως προς την μετάδοση της πληροφοριακής παιδείας, καθώς και με προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Λέξεις κλειδιά: Πληροφοριακή παιδεία, πληροφοριακές δεξιότητες, ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, επισκόπηση, Κύπρος

Summary

Information literacy is a very important part of enhancing the educational process at all levels of education and contributes to the promotion of lifelong learning. Information literacy is seen as an important skill that all employees and citizens are expected to have in today's global knowledge-based society.

This dissertation focuses on investigating the role of academic libraries in developing the information skills of their users. It is intended to answer, both through the review of the existing literature and the primary empirical research conducted, four research questions concerning the means used by academic libraries to develop the level of information skills of their users and their effectiveness, as well as the contribution of academic libraries in the transmission of information literacy. Empirical research, through the survey method, focuses on a case study. In particular, a questionnaire was conducted for the users of the Open University of Cyprus Library (OUC-Library) and 420 responses were collected. Data analysis was performed with descriptive statistics tools.

Based on the results of the survey, only 42% of students are adequately familiar with the concepts of interest they declare that they have made use of resources of the OUC's library to develop information literacy skills and declare satisfied with them. As a result, the degree of familiarity and utilization of information sources by users is not particularly high. However, respondents consider that they possess high quality information skills in relation to the evaluation and use of information and are satisfactory in relation to the identification and localization of information, which is probably related to the moderate degree of familiarization and utilization of the information sources offered by the library. Finally, the participants in the research understand the contribution of the educational experience to the OUC and its library in improving their informational skills. The dissertation ends with proposals for improving the efficiency of the library in the transmission of information literacy, as well as proposals for future research.

Key words: Information literacy, informational skills, role of academic libraries, overview, Cyprus

Ευχαριστίες

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Γλαβέλη Νίκη για όλη την καθοδήγησή της, την υπομονή της και τις χρήσιμες συμβουλές της καθ' όλη την διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας μεταπτυχιακής διατριβής.

Δεν μπορώ να παραλείψω τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μου στην οικογένειά μου και συγκεκριμένα στον άντρα μου Νεοφύτου Ανδρέα που στηρίζει όλες μου τις επιλογές με αγάπη και υπομονή. Αφιερώνω την παρούσα διατριβή μου στην κόρη μου Νεοφύτου Ελένη που κάνει την ζωή μου καθημερινά πιο ευχάριστη και πιο όμορφη ενώ της ζητώ συγνώμη για τις ώρες που με στερήθηκε σε αυτό το ταξίδι μου. Τέλος αφιερώνω την διατριβή αυτή στην κόρη μου Νεοφύτου Γεωργιάνα που ανυπομονώ να έρθει για να μεγαλώσει την όμορφη οικογένεια μας σε μερικούς μήνες.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	11
I. Σημασία πληροφοριακής παιδείας και ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη της	11
II. Στόχοι έρευνας	12
III. Δομή διατριβής	13
Κεφάλαιο 1	15
Πληροφοριακή Παιδεία	15
1.1 Εισαγωγή	15
1.2 Τι είναι πληροφορία;	15
1.2.1 Αξία Πληροφορίας	17
1.3 Τι είναι πληροφοριακή παιδεία;	17
1.4 Πληροφοριακά εγγράμματο άτομο	22
1.5 Πληροφοριακές δεξιότητες	23
1.6 Πληροφοριακή παιδεία στο ακαδημαϊκό περιβάλλον	24
1.7 Πληροφοριακή παιδεία και δια βίου μάθηση	26
1.8 Συμπέρασμα	27
Κεφάλαιο 2	28
Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Πληροφοριακή Παιδεία	28
2.1 Εισαγωγή	28
2.2 Η θέση των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	28
2.3 Σχέση φοιτητών με την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη	29
2.4 Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Πληροφοριακή Παιδεία	30
2.5 Ρόλος βιβλιοθηκονόμων στην Πληροφοριακή Παιδεία	32
2.6 Προκλήσεις Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών σε σχέση με την πληροφοριακή παιδεία	37
2.7 Συμπέρασμα	39
Κεφάλαιο 3	40
Αποτελεσματική διαχείριση πληροφοριακής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση : Επισκόπηση ερευνών με έμφαση στο Ρόλο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών	40
3.1 Εισαγωγή	40
3.2 Επισκόπηση Ερευνών	41
I. Maughan P.D., (2001)	41
II. Bill J. and Webber S. (2003)	43
III. Σίτας Α. (2006)	44

IV. Kurbanoglu S., Akkoyunlu B. and Umay A., (2006)	47
V. Βαρδακώστα Ι. (2008)	50
VI. Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε. και Σισαμάκη Ν. (2008)	52
VII. Λαφτσίδου Μ., Σαρηγιαννίδου Β., Κώτσιος, Π., Χατζηχρήστος Α., Ζιώγα Χ. και Δέρβου Κ., 2008	53
VIII. Κώτσιος Π., 2008	55
IX. Κανάκη Χ. (2009)	56
X. Campbell D., 2009	58
XI. Jiyane G. V and Onyancha O. B. (2010)	60
XII. Conde M.J.R., et al. (2011)	62
XIII. Χατζηχρήστου Α. (2013)	64
XIV. Stanoevska-Slabeva K., Muller S., Seufert S., Scheffler N., (2015)	65
XV. Κλαψόπουλος Γ., Μπαλατζάρας Μ., Ζαπουνίδου Σ. και Πατρινός Δ. (2016)	68
XVI. Οικονόμου Α., Τριάντη Α., (2016)	71
XVII. Fisher Z. and Seeber K. (2017)	72
XVIII. Udofia, E. P., Aloysius, D. A., & Jimmy, V. D., 2017	75
XIX. Tshuma T. and Chigada J., (2018)	76
3.3 Συμπέρασμα	78
Κεφάλαιο 4	84
Μεθοδολογία έρευνας	84
4.1 Εισαγωγή	84
4.2 Σκοπός – στόχοι έρευνας	84
4.3 Ερευνητική Στρατηγική	85
4.4 Επιλογή μελέτης περίπτωσης	85
4.5 Ερευνητικό εργαλείο	88
4.6 Περιγραφή ερωτήσεων - κλίμακες μέτρησης των μεταβλητών	88
4.7 Διαδικασία συλλογής δεδομένων	89
4.8 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων	90
Κεφάλαιο 5	91
Ανάλυση Αποτελεσμάτων	91
5.1 Εισαγωγή	91
5.2 Δημογραφικά στοιχεία	91
5.3 Ερευνητικά ερωτήματα	96

5.3.1 1 ^ο ερευνητικό ερώτημα: Μέσα που χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προκειμένου να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους και βαθμός αξιοποίησής τους από τους χρήστες, βαθμός αξιοποίησης και αποτελεσματικότητα.....	96
5.3.2 2 ^ο ερευνητικό ερώτημα: Βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών από τους χρήστες.....	102
5.3.3 3 ^ο Ερευνητικό ερώτημα: Επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.....	108
5.3.4 4 ^ο Ερευνητικό ερώτημα: Ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.....	111
5.4. Συμπέρασμα	114
Κεφάλαιο 6	115
Συμπεράσματα, συμβολή στην πράξη (προτάσεις), περιορισμοί έρευνας, μελλοντική έρευνα.....	115
6.1 Συμπεράσματα έρευνας.....	115
6.2 Συμβολή στην πράξη -προτάσεις	117
6.3 Περιορισμοί έρευνας και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	119
Παράρτημα Α	121
Ερωτηματολόγιο	121
Βιβλιογραφία	131

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Αλγοριθμοποίηση πληροφορίας.....	16
Εικόνα 2: Έννοια Πληροφοριακής Παιδείας (Lau, 2006).....	19
Εικόνα 3: Πληροφοριακή παιδεία και συναφής δεξιότητες.....	24
Εικόνα 4: Κύκλος ζωής της πληροφορίας.....	25
Εικόνα 5: Πληροφοριακή παιδεία και δια βίου μάθηση.....	27
Εικόνα 6: Μοντέλο συνεργασίας βιβλιοθηκονόμων-καθηγητών.....	35
Εικόνα 7: Πρότυπα πληροφοριακής παιδείας ANZIIL/CAUL (Bundy, 2004).....	70
Εικόνα 8: Προσφερόμενες υπηρεσίες Εκπαιδευτικής Πύλης Βιβλιοθήκης	87

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Επισκόπηση ορισμών πληροφοριακής παιδείας, έννοιες και μέθοδοι μέτρησης.....	21
Πίνακας 2: Κατανομή ερωτηματολογίου.....	42
Πίνακας 3: Διαφορές εκπαίδευσης χρηστών και πληροφοριακής παιδείας.....	51
Πίνακας 4: Σύγκριση και συγχώνευση της πληροφοριακής παιδείας στο 7i πλαίσιο.....	67
Πίνακας 5: Συνοπτικός πίνακας βιβλιογραφικής επισκόπησης.....	83
Πίνακας 6: Δημογραφικά στοιχεία.....	92
Πίνακας 7: Μέσα ανάπτυξης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.....	98
Πίνακας 8: Αποτελεσματικότητα μέσω ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων	100
Πίνακας 9: Δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας.....	110
Πίνακας 10: Ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας ...	112

Εισαγωγή

I. Σημασία πληροφοριακής παιδείας και ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη της

Στην Κοινωνία της Πληροφορίας η έρευνα, η εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση συνδέονται πλέον στενά με τη δυνατότητα και την ικανότητα πρόσβασης σε διεθνή δίκτυα που προωθούν τη δημιουργία, την αποθήκευση και τη διάδοση της γνώσης. Παράλληλα, η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας οδηγεί στην εύκολη πρόσβαση σε πλήθος (συχνά μη έγκυρων) πηγών πληροφόρησης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον λοιπόν η πληροφοριακή παιδεία (information literacy) -δηλ. η ικανότητα του ατόμου να γνωρίζει πότε υπάρχει η ανάγκη για πληροφόρηση, ώστε να μπορεί να αναγνωρίζει, να εντοπίζει, να αξιολογεί, να οργανώνει, να δημιουργεί, να χρησιμοποιεί και να μεταδίδει αποτελεσματικά την πληροφορία και διαδραματίζει μείζονος σημασία ρόλο στην τριτοβάθμια μετεκπαίδευση του ατόμου. Είναι σε θέση να επιλύσει άμεσα ζήτημα ή προβλήματα κυρίως των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας και μελλοντικών εργαζομένων και στελεχών και αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. (American Library Association , 1998; Byerly, et. al., 1999)

Η πληροφοριακή παιδεία ως μια εκπαιδευτική διαδικασία κυρίως στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης (search), ανάλυσης (analysis), χρήσης (use), διαμοιρασμού (share) και διάχυσης (diffusion) με ηθικές μεθόδους (ethical ways) των πληροφοριών ανεξάρτητα από την τεχνολογία, το περιεχόμενο και τις μεθόδους οργάνωσης της. (Lau,2006)

Η πιο πάνω πραγματικότητα αλλάζει και το ρόλο των σύγχρονων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, οι οποίες καλούνται πλέον να συμμετάσχουν πιο ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία με την ενσωμάτωση στη λειτουργία τους προγραμμάτων ανάπτυξης πληροφοριακής παιδείας και άλλων δραστηριοτήτων με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, εντοπισμού, αξιολόγησης και αποτελεσματικής χρήσης της πληροφορίας από τους χρήστες τους (π.χ. φοιτητές, μέλη ΔΕΠ, ερευνητές).

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες αποτελούν το σημαντικό πυρήνα ενός ιδρύματος. Βασικοί στόχοι μιας τέτοιας βιβλιοθήκης είναι να στηρίξει όλα τα μέλη μιας ακαδημαϊκής κοινότητας και όχι μόνο. Όταν

οι βιβλιοθήκες μιας περιοχής δεν καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων της, τότε η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη καλείται να συμπληρώνει τα κενά αυτά που παρουσιάζονται και να προσφέρει περισσότερες διευρυμένες υπηρεσίες ακόμα και στους κατοίκους της γύρω περιοχής. Η βασική αποστολή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι να λειτουργούν ως κέντρα συλλογής, επεξεργασίας και μετάδοσης των πληροφοριών με πρωταρχικό σκοπό την υποστήριξη των εκπαιδευτικών, φοιτητών, χρηστών ενώ παράλληλα έχει χρέος να υποστηρίξει το επιστημονικό και ερευνητικό έργο του Πανεπιστημίου. Η συνεχής ανάπτυξη της τεχνολογίας βοηθάει στην συνεχής ενίσχυση και βελτίωση των υπηρεσιών μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, με κύριο στόχο την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών της. Μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη εκτός από συμβατική μπορεί να είναι και ψηφιακή βιβλιοθήκη όπου περιλαμβάνει ηλεκτρονικά βιβλία, λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, προπτυχιακές, μεταπτυχιακές και διδακτορικές διατριβές, βάσεις δεδομένων, οπτικοακουστικό υλικό, ηλεκτρονικά περιοδικά, ηλεκτρονικές εφημερίδες, ψηφιακές συλλογές και άλλα πολλά τεκμήρια και όλα αυτά είναι προσβάσιμα από τον ηλεκτρονικό κατάλογο OPAC (Online Public Access Catalogue).

Η μεταβατική αλλαγή στον κριτικό τρόπο σκέψης σε σχέση με την εξέλιξη της τεχνολογίας αποτελούν μεγάλη πρόκληση για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες όσο αφορά τους εκπαιδευτικούς τους σκοπούς. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια έντονη συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικών με απώτερο σκοπό να ενσωματωθεί η πληροφοριακή παιδεία στα προγράμματα σπουδών και όχι μόνο. Η πληροφοριακή παιδεία αποσκοπεί κυρίως στο σύνολο των δυνατοτήτων των χρηστών να είναι σε θέση να γνωρίζουν, να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζονται.

II. Στόχοι έρευνας

Η παρούσα διατριβή, στοχεύει στο να αποσαφηνίσει την έννοια της πληροφοριακής παιδείας και θα αναδείξει την πραγματική αξία και την σημασία της στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρόσθετα, θα διερευνηθεί το επίπεδο της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, καθώς και το ρόλο που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε σχέση με την ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους.

Μέσα από της παρούσα έρευνα θα επιδιωχθεί να αποσαφηνισθεί ο βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών αλλά και σε ποιο επίπεδο βρίσκονται οι χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σχετικά με τις δεξιότητες που έχουν στην πληροφοριακή παιδεία.

Περαιτέρω, θα μελετηθούν πως αναπτύσσονται οι δεξιότητες αυτές και παράλληλα θα εξεταστεί και ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε αυτές. Τέλος θα συνδράμει στην ανάδειξη της σπουδαιότητας της πληροφοριακής παιδείας στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του ρόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη της. Επιπρόσθετα, μέσα από την μελέτη περίπτωσης - ποσοτική έρευνα θα χαρτογραφηθεί το επίπεδο πληροφοριακής παιδείας των χρηστών της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και η συμβολή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην βελτίωσή τους. Τα αποτελέσματα θα είναι χρήσιμα σε πρακτικό επίπεδο, καθώς θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από τα στελέχη των βιβλιοθηκών για την πιο αποτελεσματική συνεισφορά τους στην ανάπτυξη των πληροφοριακών ικανοτήτων των χρηστών τους.

III. Δομή διατριβής

Η δομή της διατριβής είναι η εξής:

Κεφάλαιο 1, Πληροφοριακή Παιδεία, όπου θα παρουσιαστεί μια περιγραφή των βασικών όρων της πληροφοριακής παιδείας και τις βασικές έννοιες που εσωκλείουν τον όρο αυτό αλλά και ποιος είναι ο ρόλος και η σημασία της πληροφοριακής παιδείας στο ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Κεφάλαιο 2, Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Πληροφοριακή Παιδεία, όπου θα καταγραφεί η θέση των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα φανεί ο σημαντικός ρόλος τους και η συμβολή τους τόσο στην εκπαίδευση, στην ανάπτυξη και τις δεξιότητες που αποκτούν μέσα από αυτές. Επιπρόσθετα θα διευκρινιστεί ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων που διαδραματίζουν αλλά θα γίνει και μια καταγραφή των προκλήσεων που έχουν να αντιμετωπίσουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε σχέση με την πληροφοριακή παιδεία.

Κεφάλαιο 3, θα παρουσιαστεί η αποτελεσματική διαχείριση της πληροφοριακής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όπου θα γίνει μια επισκόπηση ερευνών που έχει γίνει μέχρι σήμερα στην διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία με έμφαση πάντα στο ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Κεφάλαιο 4, είναι η Μεθοδολογία Έρευνας, όπου θα αναπτυχθεί η μεθοδολογική πορεία της έρευνας.

Κεφάλαιο 5, θα πραγματοποιηθεί λεπτομερής ανάλυση αποτελεσμάτων της έρευνας όπως αυτά θα προκύψουν από τη συλλογή των ερωτηματολογίων.

Κεφάλαιο 6, θα παρουσιαστούν τα συμπεράσματα και πιθανές προτάσεις της έρευνας, ποιοι είναι οι περιορισμοί της έρευνας καθώς και μερικές εισηγήσεις για μελλοντική έρευνα.

Στο τέλος της διατριβής θα ακολουθήσει η βιβλιογραφία και τα παραρτήματα.

Κεφάλαιο 1

Πληροφοριακή Παιδεία

1.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα πραγματοποιηθεί μια λεπτομερής περιγραφή των εννοιών πληροφορίας και πληροφοριακής παιδείας. Επίσης, θα συζητηθούν οι όροι πληροφοριακές δεξιότητες και θα αποτυπωθούν τα χαρακτηριστικά ενός πληροφοριακά εγγράμμου ατόμου. Πρόσθετα, θα τονισθεί η αξία της πληροφοριακής παιδείας στο ακαδημαϊκό περιβάλλον αλλά και η σημασία της για τη δια βίου μάθηση.

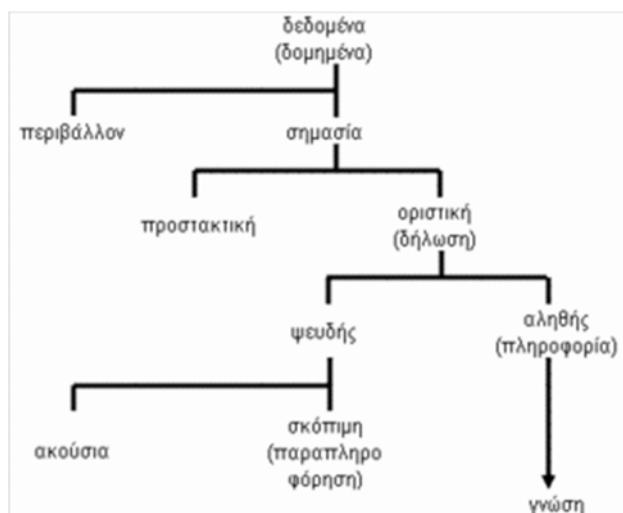
1.2 Τι είναι πληροφορία;

Ο όρος πληροφορίας έχει ποικίλους ορισμούς σύμφωνα με την διεθνής βιβλιογραφία. Συναποτελείται από την συλλογή, τον συσχετισμό και την επεξεργασία των δεδομένων όπου όλα αυτά μαζί αποτελούν τον όρο της πληροφορίας (information). Πληροφορία κυρίως είναι η αξία που θα δώσει ο άνθρωπος σε ένα σύνολο δεδομένων, τα οποία επεξεργάζεται με την βοήθεια προκαθορισμένων κανόνων όπου έχει ο ίδιος θεσπίσει. Οι πληροφορίες που λαμβάνει ένας άνθρωπος καθημερινά από την επεξεργασία των δεδομένων μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως καινούργια δεδομένα και παράλληλα να δώσουν αποτελέσματα σαν νέες πληροφορίες. Είναι πολύ σημαντικές γιατί περιορίζουν την αβεβαιότητα που έχει ο άνθρωπος καθημερινά για γεγονότα και καταστάσεις με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπος και τον βοηθούν να λαμβάνει τις σωστές αποφάσεις ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τα διάφορα προβλήματα που θα προκύψουν. (Curtis G. και Cobham D., 2008)

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η κάθε πληροφορία που παράγεται, διαθέτει σημαντικά χαρακτηριστικά που διασφαλίζουν την ποιότητά της. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι η ακρίβεια, η σαφήνεια, η πληρότητα, η αξιοπιστία και η επικαιρότητα.

Σύμφωνα με τον Floridi, L. (2010), η έννοια της πληροφορίας ορίζεται σε σχέση με την έννοια των δεδομένων. Οι δύο αυτές έννοιες συχνά συγχέονται γιατί τα δεδομένα που προκύπτουν εμπίπτουν

στην ίδια σημασία με την πληροφορία. Να διευκρινιστεί στο σημείο αυτό, ότι τα δεδομένα δεν είναι πληροφορίες όταν δεν έχουν συγκεκριμένη σημασία και δεν έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο. Η μετάβαση αυτή από τα δεδομένα στην πληροφορία αφορούν κυρίως την επίλυση συγκεκριμένων ζητημάτων. Η έννοια της αλγοριθμοποίηση της πληροφορίας απεικονίζεται πιο κάτω (βλ. εικόνα 1).

Εικόνα 1: Αλγοριθμοποίηση πληροφορίας

(Floridi L., 2010)

Οι Κορομπίλη Σ. και Τόγια Α. (2015) επισημαίνουν ότι η πληροφορία μετά από μορφοποίηση αυτονομείται και παίρνει την μορφή της γνώσης όπου αυτή η μορφή παραμένει ανεξάρτητη μέχρι να την δομήσει ο χρήστης. Το αποτέλεσμα είναι ένα νέο δεδομένο όπου αρχικά προσφέρονται σε τρίτους για αξιοποίηση. Ο χρήστης θα πάρει την πληροφορία και έχει δύο διαφορετικούς τρόπους για να την χρησιμοποιήσει. Ο πρώτος τρόπος είναι να την διαδώσει όπως είναι η αρχική της μορφή ενώ ο δεύτερος τρόπος είναι να την συνθέσει με τη δική του γνώση με επακόλουθο να παράξει μια νέα γνώση. Ο χρήστης θα εντοπίσει την πληροφορία και θα καθορίσει την χρήση της ως προς το γνωστικό αντικείμενο. (Κορομπίλη Σ., Τόγια Α., 2015)

Ο Sholle D. (1999), διακρίνει τον ορισμό της πληροφορίας και της γνώσης στηριζόμενος σε τρεις βασικούς άξονες:

1. Ο πρώτος άξονας βασίζεται στην σχέση με την πολλαπλότητα όπου η πληροφορία είναι αποσπασματική, τεμαχισμένη, περιστασιακή, ενώ από την άλλη πλευρά η γνώση πρέπει να είναι δομημένη, λογική και καθολική,

2. Ο δεύτερος άξονας βασίζεται στην σχέση με το πρόσκαιρο χαρακτήρα της όπου η πληροφορία πρέπει είναι επίκαιρη, μεταβατική, εφήμερη ενώ η γνώση από την άλλη πλευρά πρέπει να διαρκεί και παράλληλα να επεκτείνεται,
3. Ο τρίτος άξονας βασίζεται στην σχέση με την χωρική διασπορά όπου η πληροφορία είναι η ροή δια μέσου διαστημάτων ενώ η γνώση είναι το απόθεμα όπου είναι τοποθετημένο σε ένα συγκεκριμένο μέρος.

(Sholle D, 1999)

1.2.1 Αξία Πληροφορίας

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η πληροφορία αναδεικνύεται σε συντελεστή παραγωγής αλλά παράλληλα μετατρέπεται σε εμπόρευμα και έτσι αποκτά αξία με βάση το κόστος παραγωγής της. Έτσι αφού η πληροφορία έχει κόστος παραγωγής τότε έχει χρήση και εμπορευματική αξία. Η αξία της πληροφορίας κάνει την εμφάνισή της κατά την αναζήτηση της στην βιβλιοθήκη. Η πραγματική αξία της πληροφορίας δεν είναι αντικειμενική και απόλυτη. Αξιολογείται ο βαθμός ικανοποίησης των αναγκών των χρηστών, δηλαδή η αξία έχει ένα μέγεθος άυλο και εξαρτάται από την σαφήνεια της πληροφορίας καθώς και από την αποτελεσματικότητά της κατά την χρήση της. Η πραγματική αξία δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί αλλά ούτε και να μετρηθεί. Η διάρκεια της αξίας δεν μπορεί να προβλεφθεί σε βάθος χρόνου, επειδή όσο υποστηρίζει την ανάπτυξη της γνώσης τόσο κρατάει την αυτοτέλειά της. (Κορομπίλη Σ., Τόγια Α., 2015)

Τέλος αξ σημειωθεί ότι η διάρκεια της αξίας χρήσης μιας πληροφορίας είναι πολύ σημαντική αν μπορεί να αυξηθεί και αν έχει υποστεί την σωστή επεξεργασία και αν οι πηγές που την παρέχουν έχουν αξιολογηθεί σωστά.

1.3 Τι είναι πληροφοριακή παιδεία;

Ο όρος της πληροφοριακής παιδείας (information literacy) για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε από τον Paul Zurkowski το 1974. Ήταν πρόεδρος του Information Industry Association και έκανε πρόταση προς την Εθνική Επιτροπή για τις Βιβλιοθήκες και την Επιστήμη της Πληροφόρησης επισημαίνοντας χαρακτηριστικά ότι “οι άνθρωποι που έχουν εκπαιδευτεί στην χρήση των πληροφοριακών πηγών μπορούν να χαρακτηριστούν ως πληροφοριακά εγγράμματοι (information literates).” (Zurkowski, P., 1974)

Ένας πληροφοριακά εγγράμματος άνθρωπος είναι αυτός που έχει αποκτήσει τεχνικές και δεξιότητες χρήσης μέσα από μια ποικιλία εργαλείων πληροφόρησης καθώς και πρωτογενών πηγών για να βρουν λύσεις σε αυτό που θέλουν να αντιμετωπίσουν.

Η Breivik P.S. (1999), ορίζει την πληροφοριακή παιδεία ως το σύνολο των ικανοτήτων που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητευόμενοι προκειμένου να είναι σε θέση να υλοποιούν μια επιστημονική έρευνα και να συνδράμουν στην κοινωνία με την βοήθεια των πολιτισμών και των ηθικών αξιών όπως διαμορφώνονται από τους διδάσκοντες και τους βιβλιοθηκονόμους. (Breivik, P.S., 1999)

Επιπρόσθετος όρος για την πληροφοριακή παιδεία έχει αποδοθεί από την Association of Collage and Research Libraries, την Ένωση Κολλεγιακών και Ερευνητικών Βιβλιοθηκών της Αμερικής όπου παραθέτει σαν όρο την πληροφοριακή παιδεία το σύνολο των δεξιοτήτων που απαιτούνται για εντοπισμό, ανάκτηση, ανάλυση και χρήση της πληροφορίας. (ACRL, 2000)

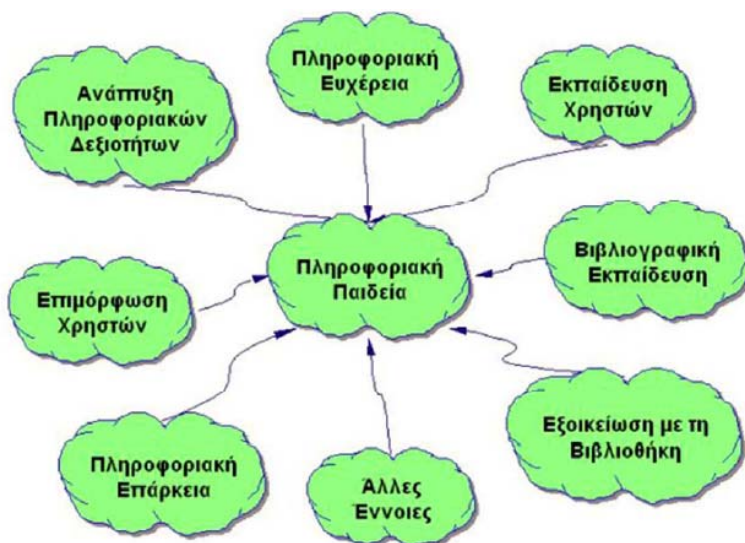
Από την άλλη πλευρά οι Johnston B. και Webber S. (2003), με την σειρά τους έδωσαν σαν ορισμό πληροφοριακής παιδείας την υιοθέτηση μιας πληροφοριακής συμπεριφοράς που ο στόχος της είναι η απόκτηση πληροφορίας μέσω διαύλων ή μέσου που εξυπηρετεί πληροφοριακές ανάγκες καθώς και αναγνώριση της ηθικής χρήσης της πληροφορίας. (Johnston B. και Webber S., 2003)

Το Chartered Institute of Library and Information Professional (2004), ορίζει την πληροφοριακή παιδεία ως την αναγκαιότητα της απόκτησης της πληροφορίας, πως ο χρήστης μπορεί να βρει την πληροφορία, πως μπορεί να την αξιολογήσει, πως να την χρησιμοποιήσει/παραθέσει σωστά και πως να μεταδώσει την πληροφορία με σωστό τρόπο (Chartered Institute of Library and Information Professional, 2004).

Οι οργανισμοί της UNESCO και της IFLA τον ορισμό της πληροφοριακής παιδείας τον έχουν αποδώσει ως «το σύνολο των δεξιοτήτων αναγνώρισης των πληροφοριακών αναγκών και εντοπισμού, αξιολόγησης, χρήσης και δημιουργίας πληροφοριών μέσα σε πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια» (The Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning, 2005).

Ο Lau (2006) ορίζει την πληροφοριακή παιδεία ως την παιδεία που έχει εξελιχθεί από τη βιβλιοθήκη και τα προγράμματά της που εστιάζουν στις πληροφοριακές δεξιότητες. Η βιβλιοθήκη δίνει έμφαση στον εντοπισμό του κατάλληλου υλικού και η πληροφοριακή παιδεία επικεντρώνεται στις στρατηγικές που περιγράφουν τη διαδικασία της αναζήτησης πληροφοριών

και τις ικανότητες της χρήσης τους. Η έννοια της πληροφοριακής παιδείας ορίζεται στην πιο κάτω εικόνα (βλ. εικόνα 2).

Εικόνα 2: Έννοια Πληροφοριακής Παιδείας (Lau, 2006)

Η συγγραφέας Stanoevska-Slabeva K. (2015), σε μια έρευνα που έχει κάνει σχετικά με την μοντελοποίηση και πως μετριέται ο πληροφοριακός γραμματισμός παραθέτει ένα πίνακα με μια λεπτομερείς επισκόπηση των ορισμών της πληροφοριακής παιδείας, από ποιους συγγραφείς έχουν ειπωθεί οι ορισμοί, ποιες οι αντιλήψεις τους καθώς το πώς μετριέται η πληροφοριακή παιδεία και ποια μέθοδος χρησιμοποιείται. (Stanoevska-Slabeva K., 2015)

Πιο κάτω ακολουθεί σχετικός πίνακας.

Επισκόπηση ορισμών Πληροφοριακής Παιδείας, των αντιλήψεων και τις μεθόδους αξιολόγησης				
Συγγραφείς	Ορισμοί	Έννοια	Μέθοδοι	Μέτρηση
Mackey 2005	ALA	- Γνωρίζοντας - Προσδιορισμός - Εύρεση -Οργάνωση - Χρήση	Μελέτη περίπτωσης Ερωτηματολόγιο	
Shankar et al. 2005	Doyle 1992	-Αρχή - Αλυσίδα - Περιήγηση - Διαφοροποίηση - Παρακολούθηση -Εξαγωγή	Μελέτη περίπτωσης Λογισμικό πρόγραμμα	

Marshall 2006	ALA	<ul style="list-style-type: none"> - Προσδιορισμός θέματος - Προσδιορισμός των πηγών που απαιτούνται - Πως μπορείτε να αναζητήσετε τις απαραίτητες πληροφορίες - Πως εντοπίζω και ανακτώ πληροφορίες - Αξιολόγηση πληροφοριών - Σύνθεση και οργάνωση πληροφοριών - Κατανόηση των δεοντολογικών και κοινωνικοπολιτικών θεμάτων που αφορούν τις πληροφορίες - Χρησιμοποιώ τα κατάλληλα μέσα ενημέρωσης για να συλλέξω πληροφορίες - Παρουσιάζω τις πληροφορίες - Μαθαίνω από την ανατροφοδότηση σχολίων και εφαρμόζω και σε άλλες εργασίες 	Ανάπτυξη μέσω και ποσοτική έρευνα	Δοκιμή του μοντέλου με δύο διαφορετικούς τρόπους. Οι δύο δοκιμές αποκάλυψαν την καλή αξιοπιστία και την εγκυρότητα της ICAI ως προσέγγιση για την μέτρηση της πληροφοριακής παιδείας από την προοπτική αυτο-αξιολόγησης.
Klein et al. 2009	ACRL	<ul style="list-style-type: none"> - Εντοπισμός πληροφοριών - Εντοπισμών αποτελεσματικά - Αξιολόγηση και διαχείριση με κριτικό πνεύμα - Απόκτηση νέων ευρημάτων - Κατανόηση και αναγνώριση επιπτώσεων 	Ποσοτική έρευνα	ACRL ερωτηματολόγιο
Thirion and Pochet 2009	ALA	<ul style="list-style-type: none"> - Αναγνώριση έννοιας - Στρατηγικές αναζήτησης - Τύποι εγγραφών - Εργαλεία αναζήτησης - Χρήση αποτελεσμάτων 	Ποσοτική έρευνα	
Ali et al. 2010	ACRL	<ul style="list-style-type: none"> - Ταυτοποίηση εννοιών - Στρατηγικές αναζήτησης - Τύποι εγγραφών - Εργαλεία αναζήτησης - Χρήση αποτελεσμάτων 	Μελέτη περίπτωσης Ερωτηματολόγιο Συγγραφή παραπομπών	Ανάπτυξη ερωτηματολογίου που αποτελείται από 20 ερωτήσεις για την μέτρηση της πληροφοριακής παιδείας στο Πανεπιστήμιο του Καναδά το 2009. Thirion and Pochet χρησιμοποίησαν το ερωτηματολόγιο για την μελέτη τους με σκοπό την

				αντικειμενική περιγραφή του επιπέδου της πληροφοριακής παιδείας σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε γαλλόφωνη κοινότητα του Βελγίου.
Balceris 2011	ALA; Breivik and Gee 1989; Bruce 1992; Chaka 2009; Rader 2003	- Ανάγκες πληροφόρησης - Επιλογή πηγών πληροφόρησης - Πρόσβαση πληροφοριών - Αξιολόγηση πληροφοριών - Χρήση πληροφοριών -Αντανάκλαση της διαδικασίας πληροφόρησης και ευρήματα πληροφοριών.	Ανάπτυξη εργαλείων και ποσοτική έρευνα	
Miller and Barlett 2012	ALA	- Κατανόηση - Τεχνικές κριτικής αξιολόγησης - Ποικιλία	Ποσοτική αξιολόγηση	

Πίνακας 1: Επισκόπηση ορισμών πληροφοριακής παιδείας, έννοιες και μέθοδοι μέτρησης

(Stanoevska-Slabeva K., 2015)

Περαιτέρω όροι για την πληροφοριακή παιδεία αποσκοπούν στην πληροφοριακή ευχέρεια που συνδράμει στην κατοχή της πληροφοριακής επάρκειας, την εκπαίδευση των χρηστών που συνδράμει να μνήσει τους χρήστες την πρόσβαση στις πληροφορίες. Επίσης αποσκοπεί στην εκπαίδευση της βιβλιοθήκης και την εστίαση στις βιβλιοθήκες. Επιπροσθέτως αποσκοπεί στην βιβλιογραφική εκπαίδευση των χρηστών για το πώς θα πραγματοποιήσουν μια αναζήτηση και πως θα ανακτήσουν σωστά τις πληροφορίες. Εξίσου η πληροφοριακή παιδεία σχετίζεται με την πληροφοριακή επάρκεια σε σύνθετες δεξιότητες. Στόχοι της πληροφοριακής παιδείας είναι η απόκτηση των πληροφοριακών δεξιοτήτων που εστιάζουν στις δυνατότητες της πληροφόρησης και τέλος αφορά την ανάπτυξη των πληροφοριακών δεξιοτήτων. (Πληροφοριακή παιδεία, 2017)

1.4 Πληροφοριακά εγγράμματο άτομο

Ένα άτομο για να χαρακτηριστεί πληροφοριακά εγγράμματο θα πρέπει να έχει αποκτήσει τις πιο κάτω ικανότητες:

- να είναι σε θέση να αναγνωρίσει την ακριβής πληροφορία που αποτελεί την βάση για την λήψη αποφάσεων,
- να είναι σε θέση να αναγνωρίσει την ανάγκη για πληροφόρηση,
- να είναι σε θέση να διατυπώσει ερωτήματα σύμφωνα με τις πληροφοριακές του ανάγκες,
- να είναι σε θέση να εντοπίζει πηγές πληροφοριών,
- να είναι σε θέση να αναπτύσσει αποτελεσματικές στρατηγικές αναζήτησης,
- να είναι σε θέση να αποκτά πληροφορίες από έγκυρες και επίκαιρες πηγές,
- να είναι σε θέση να αξιολογήσει όλες τις πληροφορίες που έχει βρει,
- να είναι σε θέση να οργανώσει τις πληροφορίες ώστε να μπορέσει να τις χρησιμοποιήσει έμπρακτα,
- να είναι σε θέση να υιοθετήσει τις καινούργιες πληροφορίες που έχει ανακτήσει και να σκεφτεί σωστά ώστε να επιλύσει τα προβλήματα που θα του προκύψουν.

(Doyle C., 1994)

Η Αμερικάνικη Ένωση Κολεγιακών και Ερευνητικών Βιβλιοθηκών (ACRL, 2000), χαρακτηρίζει ένα πληροφοριακά εγγράμματο άτομο που είναι σε θέση να:

- προσδιορίζει την έκταση της απαιτούμενης πληροφορίας,
- αποτελεσματικός εντοπισμός της πληροφορίας,
- αξιολογεί την πληροφορία από τις πηγές πληροφόρησης,
- ενσωματώνει την πληροφορία στο γνωστικό πεδίο,
- χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αποτελεσματικά,
- κάνει χρήση της πληροφορίας με ηθικό και νομικό τρόπο.

(ACRL, 2000)

Παράλληλα το συμβούλιο των Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκονόμων της Αυστραλίας ορίζει ένα πληροφοριακά εγγράμματο άτομο αυτό που μπορεί να:

- αναγνωρίσει την ανάγκη για πληροφόρηση,
- προσδιορίσει τις πληροφορίες που χρειάζεται,
- έχει πρόσβαση στις πληροφορίες,
- αξιολογήσει πληροφορίες και ηλεκτρονικές πηγές,
- ενσωματώσει επιλεγμένες πληροφορίες σε γνωστική βάση,
- κάνει αποτελεσματική χρήση πληροφοριών με ένα συγκεκριμένο σκοπό,

- κατανόηση των οικονομικών, νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών ζητημάτων που αφορούν την χρήση των πληροφοριών,
- απόκτηση πρόσβασης και χρήση της πληροφορίας με ηθικό και νόμιμο τρόπο,
- ταξινόμηση, αποθήκευση, χειρισμός και επαναδιατύπωση των πληροφοριών που συλλέγονται,
- παράγει και να αναγνωρίσει την πληροφοριακή παιδεία που αποτελεί προϋπόθεση για τη δια βίου μάθηση.

(Council of Australian University Librarians, 2001)

1.5 Πληροφοριακές δεξιότητες

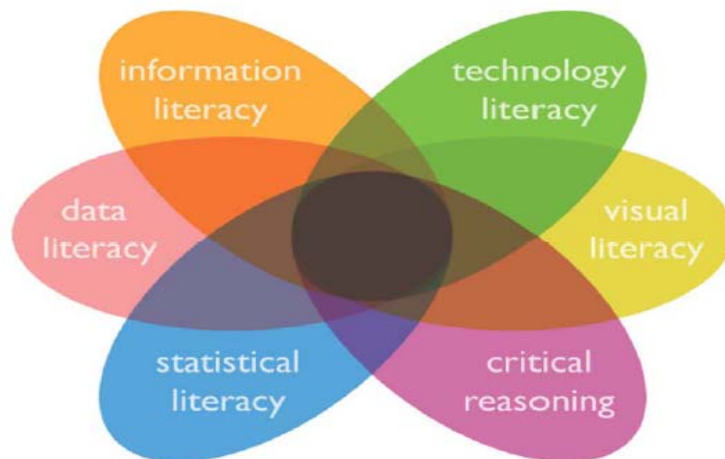
Η πληροφοριακή παιδεία συνδέεται άρρηκτα με πολλά είδη γραμματισμού σημαντικά για να μπορέσουν τα άτομα να ανταποκριθούν στην αυξανόμενη πολυπλοκότητα των πληροφοριών και στην συνεχώς μεταβαλλόμενη ανάπτυξη της πληροφορίας.

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πληροφοριακή Παιδεία στη Δια Βίου Μάθηση αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ο πληροφοριακός γραμματισμός και ο γραμματισμός των μέσων είναι διακριτοί από την πληροφοριακή παιδεία σύμφωνα με τους όρους που παρατίθενται πιο κάτω. (IFLA, 2006)

Πληροφοριακός γραμματισμός έχει ορισθεί η γνώση και όλες οι δεξιότητες που είναι αναγκαίες ώστε να είναι σε θέση ο χρήστης να μπορεί να κατανοεί την τεχνολογία της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ), συμπεριλαμβανομένων του υλικού, λογισμικού, συστημάτων, δικτύων και όλα τα συστατικά που αποτελούν τα υπολογιστικά και τηλεπικοινωνιακά συστήματα. (Lau J., 2006)

Επίσης η αγωγή των μέσων έχει ορισθεί η γνώση και οι δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να κατανοηθούν όλα τα μορφότυπα που τα δεδομένα, οι πληροφορίες και η γνώση δημιουργούνται, αποθηκεύονται, μεταδίδονται και παρουσιάζονται. (Lau J., 2006)

Στην πιο κάτω εικόνα (βλ. εικόνα 3) παρουσιάζονται οι συναφείς πληροφοριακές δεξιότητες που μπορούν να αποκτήσουν οι χρήστες της πληροφοριακής παιδείας.

Εικόνα 3: Πληροφοριακή παιδεία και συναφής δεξιότητες

Συμπερασματικά φαίνεται να συνδέεται η πολυσύνθετη έννοια του γραμματισμού των μέσων και της πληροφορίας όπως έχει επεξηγηθεί και πιο πάνω (Media and Information Literacy – MIL). Επίσης η Διακήρυξη της Μόσχας το 2012, συνδυάζει τον γραμματισμό των μέσων και της πληροφοριακής παιδείας σε ότι αφορά την έννοια του και προωθεί τις δράσεις του. Θεωρείται ο Γραμματισμός των Μέσων και της Πληροφορίας απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της πληροφορίας της γνώσης. Στην Διακήρυξη αυτή ο Γραμματισμός των Μέσων και της Πληροφορίας, ορίζεται ως ο συνδυασμός των γνώσεων, ικανοτήτων και πρακτικών που χρειάζονται για πρόσβαση, ανάλυση, αξιολόγηση, χρήση, παραγωγή και μετάδοση της πληροφορίας και της γνώσης με ένα τρόπο που να είναι δημιουργικός, νόμιμος και να διατηρεί τα ανθρώπινα δικαιώματα (Moscow Declaration on Media and Information Literacy, 2012).

1.6 Πληροφοριακή παιδεία στο ακαδημαϊκό περιβάλλον

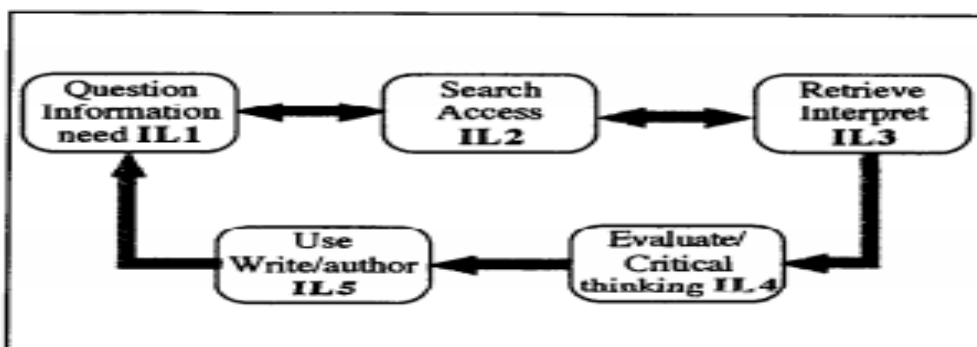
Τις τελευταίες δεκαετίες πραγματοποιείται ένα συνονθύλευμα έκρηξης του ενδιαφέροντος για καλλιέργεια της πληροφοριακής παιδείας. Παρατηρείται μια μεγάλη πνευματική παραγωγή σε κείμενα, διεθνής συνέδρια, έχουν καταγραφεί μεγάλες έρευνες σε διεθνές και τοπικό επίπεδο όπως επίσης και δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά. Έχουν δημιουργηθεί διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα πληροφοριακής παιδείας σε πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα όπου έχουν αναπτυχθεί κυρίως από ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Σκοπός των εκπαιδευτικών

προγραμμάτων είναι κυρίως η διάθεση ενός μεγάλου όγκου πληροφοριακών πηγών, η διατήρησή τους αλλά και η συνεχής εξέλιξή τους πάντα σύμφωνα με τις ανάγκες των χρηστών τους.

Κατά την βιβλιογραφία διαπιστώνεται ένα μεγάλο κενό όσο αφορά τους συμμετέχοντες στην ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας, το διδακτικό προσωπικό και την διοίκηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Αυτές οι ελλείψεις παρατηρούνται τόσο στον ελληνικό αλλά και στον διεθνή χώρο.

Σύμφωνα με την Ercegovac (1998), επισημαίνει ότι η πληροφοριακή παιδεία στην εκπαίδευση είναι ο κύκλος ζωής της πληροφορίας όπου εντοπίζονται οι δεξιότητες του πληροφοριακού γραμματισμού. Ο κύκλος αυτός αρχίζει από την πληροφοριακή ανάγκη που προκύπτει, το μέσο στάδιο είναι οι δεξιότητες των χρηστών που αποκτούν μέσα από την αποτελεσματική έρευνα των πηγών. Η τελική φάση ζωής είναι η αξιολόγηση και χρήση της κριτικής σκέψης. (Ercegovac, 1998)

Ο κύκλος ζωής της πληροφορίας απεικονίζεται πιο κάτω (βλ. εικόνα 4):

Εικόνα 4: Κύκλος ζωής της πληροφορίας

(Ercegovac, 1998)

Διαφαίνεται ότι η πληροφοριακή παιδεία συνδέεται άρρηκτα με το εκπαιδευτικό περιβάλλον μιας και η εκπαιδευτική διαδικασία συντείνει στον εντοπισμό, την ερμηνεία, την ανάλυση, την σύνθεση, την αξιολόγηση και την μετάδοση της πληροφορίας. Στην ψηφιακή εποχή που ζούμε, οι σπουδαστές καλούνται να έχουν ένα υψηλό επίπεδο γραμματισμού σε αναλογία με οποιαδήποτε άλλη εποχή. (Correia, A.M.R. & Teixeira J.C., 2003)

Παρέχει την δυνατότητα στους χρήστες να δημιουργήσουν τη δική τους γνώση όπου θα τους βοηθήσει γενικά στο ευρύτερο τους περιβάλλον, τόσο σε προσωπικό επίπεδο αλλά και στην

επαγγελματική τους εξέλιξη και όχι μόνο στο ακαδημαϊκό περιβάλλον. Στην βιβλιογραφία συμπερασματικά επισημαίνεται ότι τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού θεωρούν τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας βασική προϋπόθεση για οποιαδήποτε μελλοντική του επιτυχία.

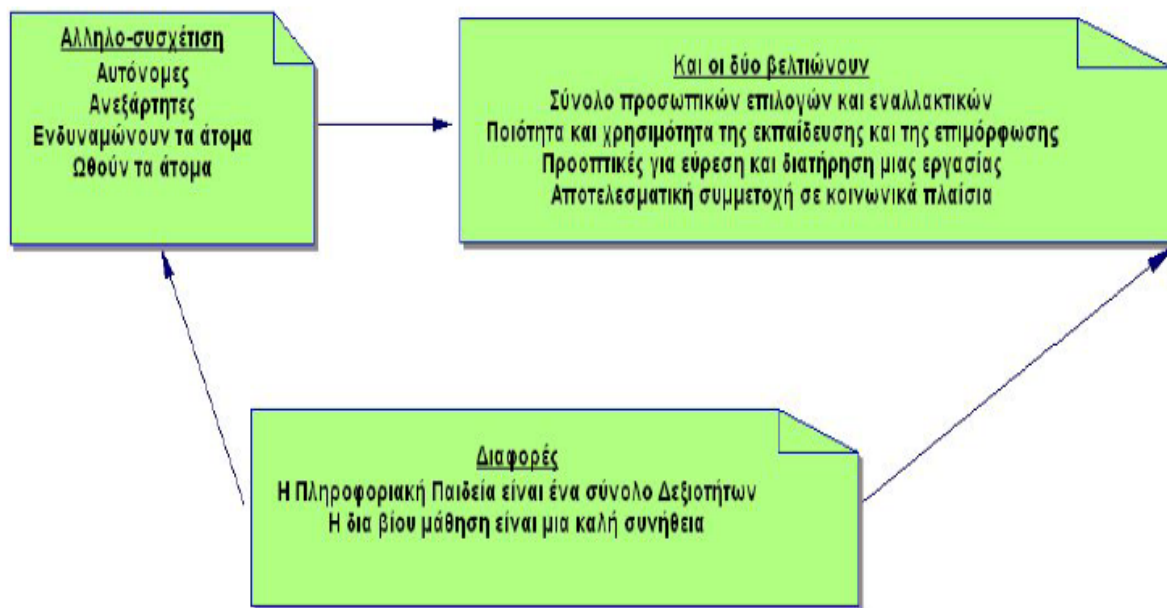
1.7 Πληροφοριακή παιδεία και δια βίου μάθηση

Η πληροφοριακή παιδεία αποτελεί σημαντικό πυρήνα για την δια βίου μάθηση. Η σχέση της πληροφοριακής παιδείας και της δια βίου μάθησης είναι αλληλοενισχυμένη (βλ. εικόνα 5). Οι δύο αυτές έννοιες σχετίζονται στα πιο κάτω:

- Είναι από μόνες τους δύο έννοιες αυτόνομες σε ένα μεγάλο βαθμό αλλά και ανεξάρτητες,
- Ενδυναμώνουν τα άτομα όπου στοχεύουν να βοηθήσουν τα άτομα όλων των ηλικιών, ανεξαρτήτων κοινωνικών στρωμάτων, το ρόλο και την θέση που έχουν στην κοινωνία, το γένος, το φύλο, τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις ή ακόμα και την καταγωγή.
- Δίνουν ώθηση στα άτομα να γίνονται ολοένα και πιο πληροφοριακά εγγράμματοι.

Σε συνδυασμό η πληροφοριακή παιδεία και η δια βίου μάθηση βελτιώνουν γενικά το σύνολο των προσωπικών προτιμήσεων και τις επιλογές που κάνουν, βελτιώνουν την ποιότητα και την χρησιμότητα της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Επίσης είναι σε θέση να βελτιώσουν τις προοπτικές που προκύπτουν σε επαγγελματικό επίπεδο αλλά επίσης βοηθούν στην αποτελεσματική συμμετοχή του ατόμου σε κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτικό πλαίσιο. (IFLA, 2006)

Η πληροφοριακή παιδεία είναι το σύνολο των δεξιοτήτων που αποκτούνται μέσα από την μάθηση. Η δια βίου μάθηση σε αντίθεση περίπτωση είναι μια καλή συνήθεια, η οποία για να αποκτηθεί θα πρέπει να συνοδευτεί από την υιοθέτηση ψυχικής διάθεσης. Στην πιο κάτω εικόνα παραβάλλονται οι διαφορές και οι συσχετίσεις μεταξύ πληροφοριακής παιδείας και δια βίου μάθησης.

Εικόνα 5: Πληροφοριακή παιδεία και δια βίου μάθηση.

(IFLA, 2006)

Μέσα από την δια βίου μάθηση παρέχεται η δυνατότητα σε ανθρώπους, κοινότητες και έθνη να υλοποιήσουν στόχους και να επωφεληθούν από ευκαιρίες σε αυτό το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Αποτελεί αναπόσπαστο δικαίωμα στον ψηφιακό κόσμο και προωθεί την κοινωνική ένταξη σε όλα τα έθνη. Περαιτέρω η δια βίου μάθηση βοηθά και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ώστε να αντιμετωπίσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις, οικονομικές αλλά και κοινωνικές προκλήσεις με σκοπό να προωθήσουν την ευμάρεια στο γενικό τους σύνολο. (The Alexandria Proclamation on Information Literacy and Lifelong Learning, 2005)

1.8 Συμπέρασμα

Παρατηρείται μέσα από την βιβλιογραφία ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η παραγωγή των πληροφοριών και της γνώσης πραγματοποιείται μέσα από κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες. Υπάρχουν πολλοί ορισμοί που ορίζουν το τι είναι η πληροφοριακή παιδεία, πως μπορεί ο χρήστης να αποκτήσει πληροφοριακές δεξιότητες αλλά και να αποκτήσει τα χαρακτηριστικά ενός πληροφοριακά εγγράμματος ατόμου. Η πληροφοριακή παιδεία ορίζεται ως η απαραίτητη επιδίωξη της παιδείας και να ενσωματωθεί σε εκπαιδευτικά προγράμματα που στόχο θα έχουν να αποκτήσουν δεξιότητες για να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τις πληροφορίες με κριτική σκέψη.

Κεφάλαιο 2

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Πληροφοριακή Παιδεία

2.1 Εισαγωγή

Αποδεικνύεται ότι η δια βίου μάθηση βασίζεται κυρίως στις πληροφοριακές δεξιότητες των χρηστών. Καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν και οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε όλη αυτή την προσπάθεια. Τις τελευταίες δεκαετίες οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες όλο και κατακτούν μεγάλο βαρυσήμαντο ρόλο στην συνδρομή της μάθησης. Μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη λειτουργεί σαν μαθησιακός οργανισμός των προσφερόμενων πληροφοριακών πηγών και εκπαιδευτικών πόρων. Ταυτόχρονα, για να μπορέσει να λειτουργήσει μια βιβλιοθήκη αποτελεσματικά βασίζεται στο καταρτισμένο προσωπικό της, τους βιβλιοθηκονόμους. Ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων είναι πάρα πολύ καταληκτικός μιας και είναι αυτοί που κυρίως συνδράμουν/συνεισφέρουν σε όλη την προσπάθεια με αποτέλεσμα να αναγνωρίζεται η σημαντικότητα της προσφοράς τους σε διεθνές επίπεδο. Από την ευρύτερη βιβλιογραφία, παρατηρείται ότι όλο και μεγαλύτερος αριθμός ακαδημαϊκών ιδρυμάτων υιοθετούν προγράμματα για ενίσχυση και προώθηση της Πληροφοριακής Παιδείας στους φοιτητές τους. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να χρησιμοποιηθούν πρότυπα και εργαλεία αξιολόγησης όπου θα συνεισφέρουν στην Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας μέσα από τα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης.

2.2 Η θέση των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Σύμφωνα με τους Nugent C. και Meyers R. (2000), «η βιβλιοθήκη θα πρέπει να αποτελεί σημείο πρόσβασης των πληροφοριών, σταθμό εργασίας για κάθε επιστημονική δραστηριότητα που επιτελείται στο ίδρυμα και τέλος εργαστήριο γνώσης». (Nugent C., Meyers R., 2000)

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση θα λέγαμε ότι αλλάζει ρόλους και εστιάζει κυρίως από την διδασκαλία (teaching) δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην μάθηση (learning). Η εκπαιδευτική διδασκαλία πλέον δεν είναι μόνο η μετάδοση γνώσεων προς τους εκπαιδευόμενους αλλά είναι οι δεξιότητες που θα αποκτήσουν οι σπουδαστές που απέκτησαν κατά την διάρκεια των σπουδών τους, πως τις εφαρμόζουν στην καθημερινή προσωπική τους ζωή και πως αυτό τους βοηθά στην επαγγελματική τους πορεία. (Μπαλτά Κ., 2008)

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες κατακτούν ολοένα και περισσότερο έδαφος προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς επίσης παρατηρείται και μια τάση προς την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την δια βίου μάθηση. Ολοένα και περισσότερα πανεπιστήμια επενδύουν σε αυτή την νέα τάση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε συνδυασμό με τον συμβατικό τρόπο διδασκαλίας. Η πληροφοριακή παιδεία είναι το βασικό συστατικό που συνεισφέρει στην δια βίου μάθηση. (Κόκκινος Δ., 2005)

Συνεπώς και οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες καλούνται να ακολουθήσουν αυτή την ροή και να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα και απαιτήσεις της δια βίου μάθησης. Ο βασικός ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών όλο και μεγαλώνει σε διεθνές και παγκόσμιο επίπεδο όσο αφορά το παιδαγωγικό μοντέλο και αυτό οφείλεται στην ψηφιακή επανάσταση. Εξίσου υπάρχουν αλλαγές ως προς το γενικό σχεδιασμό των κτηριακών εγκαταστάσεων τους και δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην συμμετοχή τους σε κοινοπραξίες. Οι αλλαγές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα στην αλλαγή της μορφής της βιβλιοθήκης ως προς την σχέση της με την βιβλιοθήκη οργάνου και της τεχνολογίας των πληροφοριών του. Επίσης αλλάζει ο τρόπος που συλλέγονται, αποκτώνται, οργανώνονται, αποθηκεύονται και παραδίδονται οι πληροφορίες.

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σήμερα κατέχουν τις απαραίτητες τεχνολογικές υποδομές αλλά έχουν επίσης και την τεχνογνωσία για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στην ηλεκτρονική μάθηση. Πέραν την φυσική τους υπόσταση, οι βιβλιοθήκες παρέχουν τρόπους αξιοποίησης καινούργιων τρόπων διδασκαλίας της Πληροφοριακής Παιδείας όπως είναι η χρήση των διαδραστικών δικτυακών τόπων και ιστοσελίδων όπως είναι τα online tutorials. (Κανάκη Χ., 2009)

2.3 Σχέση φοιτητών με την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη

Μέσα από την διεθνής βιβλιογραφία έχει παρατηρηθεί ότι οι πρωτοετείς φοιτητές ενός πανεπιστημίου δεν έχουν άμεση σχέση με την βιβλιοθήκη. Αυτό αποδεικνύεται και μέσα από την

έρευνα της Κανάκη Χ. που έχει πραγματοποιήσει για την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστήμιου. Τα αποτελέσματα της έρευνας της κατέδειξαν ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του 10% χρησιμοποιεί την βιβλιοθήκη. (Κανάκη Χ., 2009) Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί με κάποιο τρόπο γιατί η μετάβαση των απαιτήσεων της δευτεροβάθμιας προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι πολύ διαφορετική. Αυτό συμπεραίνεται και μέσα από τις εργασίες που καλούνται να συγγράψουν όπου διαπιστώνεται και από τους εκπαιδευτές ότι χρίζουν σημαντική βελτίωση.

Για το λόγο αυτό πρέπει η σχέση των φοιτητών με την βιβλιοθήκη να αλλάξει. Οι βιβλιοθήκες από μεριάς τους θα πρέπει να πάρουν μέτρα βελτιωτικά ώστε να προσελκύσουν τους φοιτητές τους να έρθουν πιο κοντά στην βιβλιοθήκη και να τους δώσουν να καταλάβουν γιατί είναι σημαντικό να χρησιμοποιούν την βιβλιοθήκη. Επίσης πρέπει να τους εξηγήσουν τα οφέλη που θα έχουν μέσα από αυτή την εμπειρία.

Για να βελτιωθεί η σχέση αυτή θα πρέπει να υπάρχει μια αγαστή συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτών και βιβλιοθηκονόμων όπου θα συνδράμουν να βοηθήσουν τους φοιτητές να εξοικειωθούν με την χρήση και αξιοποίηση της βιβλιοθήκης με αποτελεσματικό τρόπο όπου αυτό θα οδηγήσει και τους φοιτητές παράλληλα ώστε να καταστούν πληροφοριακά εγγράμματοι. (Κανάκη Χ., 2009)

Η πληροφοριακή παιδεία όπως έχουμε εξηγήσει και στο προηγούμενο κεφάλαιο μπορεί εύκολα να καλλιεργηθεί με αποτέλεσμα ο χρήστης να αποκτήσει τις δεξιότητες που του είναι απαραίτητες για να πραγματοποιήσει μια έρευνα.

2.4 Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Πληροφοριακή Παιδεία

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών ως προς την πληροφοριακή παιδεία συνεχώς μεταβάλλεται. Προκύπτει η ανάγκη για να ενσωματωθεί η πληροφοριακή παιδεία στην για να αναπτυχθούν νέα προγράμματα και να εξειδικευτεί το προσωπικό, όπως είναι οι βιβλιοθηκονόμοι/επιστήμονες της πληροφόρησης. Οι βιβλιοθηκονόμοι θα συνδράμουν αποτελεσματικά στην διάδοση και μετάδοση της πληροφοριακής παιδείας και στην απόκτηση των πληροφοριακών δεξιοτήτων. Ο ουσιαστικός ρόλος των προγραμμάτων εκπαίδευσης συνδράμει στην ενίσχυση του πληροφοριακού γραμματισμού. Τα προγράμματα αυτά βοηθάνε τους μαθητευόμενους και το εκπαιδευτικό προσωπικό παράλληλα ώστε να γίνουν ανεξάρτητα και αυτόνομα άτομα.

Οι συγγραφείς Κορομπίλη Σ. και Τόγια Α. (2015), επισημαίνουν ότι μετά το έτος 1980 συζητήθηκε μια έντονη αλλαγή του ρόλου των βιβλιοθηκονόμων αλλά και των βιβλιοθηκών στην νέα αυτή τεχνολογική ανάπτυξη των πληροφοριών και συζητήθηκε έντονα η διάδοση του πληροφοριακού γραμματισμού. (Κορομπίλη Σ., Τόγια Α., 2015)

Το 1988 η Ομάδα Εργασίας της Βιβλιογραφικής Εκπαίδευσης της Ένωσης Κολεγιακών και Ερευνητικών Βιβλιοθηκών της Αμερικής επισημαίνει και αυτή με την σειρά της ότι ο ρόλος της εκπαίδευσης είναι πολύ σημαντικός και επιδιώκει την εκπαίδευση των μαθητευομένων στην πληροφορία, τις πηγές πληροφόρησης αλλά και τα πληροφοριακά συστήματα σε όλη τους την πορεία. (Association of College and Research Libraries. Bibliographic Instruction Task Force on Statement of Objects, 1987)

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες γίνονται αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας και είναι αυτές που έχουν θα παρέχουν την ολοκληρωμένη γνώση προς τους φοιτητές. Μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη ως κέντρο πληροφόρησης προσφέρει στους χρήστες της ένα αποθετήριο γνώσης και μια μεγάλη δεξαμενή πληροφοριών σε διάφορα μορφώματα. Αποτελούν κέντρα πληροφόρησης με εξειδικευμένο προσωπικό. Επίσης κάθε βιβλιοθήκη αποτελεί αλληλεπίδραση και γνωστική κοινωνικοποίηση με το χρήστη σε μια δίοδο προς το διαδίκτυο και των πληροφοριών. (IFLA, 2006)

Μιας και οι βιβλιοθήκες διεισδύουν όλο και περισσότερο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και είναι γεγονός ότι ανοίγονται καινούργιοι δίαυλοι επικοινωνίας μεταξύ βιβλιοθηκονόμων με το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό. Η διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας γίνεται το βασικό καθήκον των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Η συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού στις νέες εξελίξεις είναι καθοριστικές στην εκπαιδευτική διδασκαλία.

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες οδηγούνται στο να διοργανώνουν σεμινάρια και εκπαιδευτικά μαθήματα πληροφοριακής παιδείας προς τους φοιτητές τους. Τα εκπαιδευτικά μαθήματα αυτά κυρίως έχουν σκοπό την μύηση των φοιτητών σε ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, εντοπισμού και αξιολόγησης της πληροφορίας αλλά και την σωστή αξιοποίησή τους. Η συνεργασία του εκπαιδευτικού προσωπικού με τους βιβλιοθηκονόμους είναι πολύ σημαντική γιατί έτσι θα ενισχύσουν την κριτική σκέψη του εκπαιδευομένου για να μπορέσει να αξιολογήσει το μεγάλο

όγκο πληροφοριών που θα έρθει αντιμέτωπος. Περαιτέρω οι βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμοι θα βοηθήσουν τους χρήστες να γνωρίσουν ποιες πληροφορίες είναι διαθέσιμες, τι παρέχουν αλλά και πως δομούνται. Το προσωπικό επίσης πρέπει να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει σε όλες τις απαιτήσεις των χρηστών τους. (Πετροπούλου Α., 2009)

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες συνεργάζονται με πολλούς οργανισμούς και σωματεία και με άλλες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ώστε να επιτύχουν τους στόχους τους προς την πληροφοριακή παιδεία. **Η κύρια τους λειτουργία είναι η ενεργή συμμετοχή τους στην διαμόρφωση της πληροφοριακής παιδείας.** Υπάρχουν διάφοροι τρόποι όπου συμμετέχουν στην διαμόρφωση μιας σωστής πληροφοριακής παιδείας. Μερικοί από αυτούς είναι η συμμετοχή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών. Βασικός σκοπός είναι κυρίως η υποστήριξη των μεθόδων διδασκαλίας ενός μαθήματος. Η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη πρέπει να είναι προετοιμασμένη να είναι σε θέση να καλύψει τις πληροφοριακές ανάγκες των μαθημάτων. Επίσης μέθοδος διαμόρφωσης της πληροφοριακής παιδείας είναι η συνεχής ενημέρωση των διδασκόντων σε θέματα που αφορούν νέες τεχνολογίες και πηγές πληροφόρησης. Περαιτέρω τα στελέχη των βιβλιοθηκών πρέπει να έχουν εξειδικευμένα προσόντα σε προγράμματα δια βίου μάθησης για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν. Οι βιβλιοθήκες από μεριάς τους θα πρέπει να μπορούν να αναδείξουν το ρόλο και την σημασία τους ως προς την ακαδημαϊκή κοινότητα που εξυπηρετούν αλλά επίσης και στο γενικότερο περιβάλλον. (IFLA, 2006)

Επιπρόσθετα, οι βιβλιοθήκες πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχουν σε κοινοπραξίες αλλά επίσης και οι δημόσιες βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες για να είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στις βασικές ανάγκες των χρηστών τους.

Τέλος οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες έχουν κύριο σκοπό την μετατροπή τους σε κέντρα μαθησιακών πόρων (learning resources centers) και να ενισχύσουν την συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικών. Πιο κάτω θα αναλυθεί ο σημαντικός ρόλος που συνδράμει ο βιβλιοθηκονόμος προς την διάδοση της πληροφοριακής παιδείας προς τους χρήστες τους. (IFLA, 2006)

2.5 Ρόλος βιβλιοθηκονόμων στην Πληροφοριακή Παιδεία

Η διάδοση της πληροφοριακής παιδείας δεν μπορεί να σταθεί μόνη της χωρίς την συμβολή των βιβλιοθηκονόμων. Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου είναι πολύ σημαντικός και οφείλουν να

αναπτύξουν το σωστό εκπαιδευτικό υλικό που θα βοηθήσει να κατανοηθεί και να αξιολογηθεί με αποτελεσματικό τρόπο το υλικό.

Οι βιβλιοθηκονόμοι ως ειδικοί διαχειριστές της πληροφορίας είναι υποχρεωμένοι να ανταποκρίνονται σε πολλούς ρόλους και ευθύνες. Ένας βιβλιοθηκονόμος έχει ρόλο ειδικού ως προς την οργάνωση και αναζήτηση της πληροφορίας, έχει ρόλο εκπαιδευτή και ρόλο «υπηρέτη» ως προς την έρευνα καθώς επίσης και ρόλο συνεργάτη με το εκπαιδευτικό προσωπικό. (Κορομπίλη Σ., Τόγια Α., 2015)

Στην διεθνής και εγχώρια βιβλιογραφία οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν ποικίλους ρόλους. Στην περίπτωση της πληροφοριακής παιδείας έχουν ρόλο διδάσκοντα. Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να αξιοποιούν την εξοικείωση που έχουν οι σπουδαστές με τις νέες αναπτυσσόμενες τεχνολογίες και να είναι σε θέση να τους διδάξουν πώς να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά την πληροφοριακή τους ανάγκη, πώς θα εντοπίσουν τις κατάλληλες πηγές πληροφόρησης, πώς θα αξιολογήσουν την ανακτώμενη πληροφορία αλλά και πώς την χρησιμοποιήσουν στην έρευνά τους. Οι βιβλιοθηκονόμοι βοηθούν σε όλη αυτή την ανάπτυξη των πληροφοριακών δεξιοτήτων και στην εξέλιξη της επαγγελματικής τους πορείας. Επίσης τους επιτρέπει να κατοχυρώσουν το δικαίωμα που έχουν στην πληροφόρηση και την δια βίου μάθηση. (Lau J., 2006)

Σύμφωνα με τους Shen Z. και Gresham K. (2000), βασιζόμενοι σε μια έρευνα που έχουν κάνει στο Πανεπιστήμιο του Κολοράντο, προτείνουν στους βιβλιοθηκονόμους μερικές στρατηγικές για να μπορέσουν να μεταδώσουν αποτελεσματικά την πληροφοριακή παιδεία με τα πιο κάτω:

- Πρέπει να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των εκπαιδευτών,
- Πρέπει να είναι διαθέσιμοι όταν τους χρειάζονται οι χρήστες,
- Πρέπει να εισαχθούν καινούργιες καινοτομίες τεχνολογίας,
- Πρέπει να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση των χρηστών προς την εξοικείωση των χρηστών με την τεχνολογία και τέλος
- Πρέπει να εξασφαλίσουν υποστήριξη προς την διοίκηση των βιβλιοθηκών.

(Shen Z. and Gresham K., 2000)

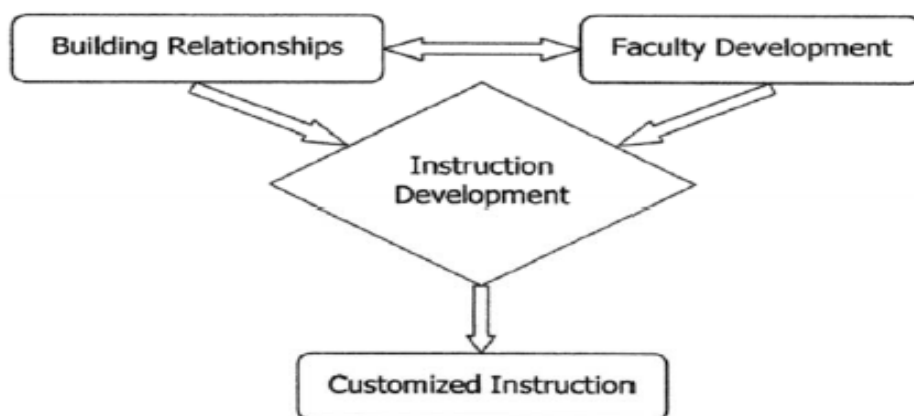
Όλοι οι πιο πάνω ρόλοι έχουν ως κοινό στόχο την δημιουργία των κριτικά σκεπτόμενων και ανταγωνιστικών ερευνητών. (Κορομπίλη Σ., Τόγια Α., 2015)

Οι βιβλιοθηκονόμοι αναλαμβάνουν να βρουν το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό προς τους εκπαιδευτικούς με σκοπό να βοηθήσουν στην συνεργασία τους. Οι εκπαιδευτικοί με την σειρά τους θα στοχεύσουν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των φοιτητών και να θέσουν τους δικούς τους μαθησιακούς σκοπούς.

Τα αποτελέσματα της έρευνας του Maynard E. J. (1990), που έγινε στο Citadel Military College της Νότιας Καρολίνας έδειξαν ότι το ποσοστό του 17% των εκπαιδευτών θεωρούν ότι η πληροφοριακή παιδεία πρέπει να παρέχεται στους φοιτητές από τους ίδιους τους εκπαιδευτές, ενώ το 75% υποστηρίζει ομόφωνα ότι η εκπαίδευση πρέπει να γίνεται σε συνεργασία με τους βιβλιοθηκονόμους. (Maynard E.J., 1990)

Η έρευνα της Canon A. (1994), που έγινε στο Πανεπιστήμιο York του Τορόντο και που αφορούσε τους εκπαιδευτικούς του τμήματος των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών πιστεύει ότι λιγότερο από το 44% έχει ζητήσει την βοήθεια της βιβλιοθήκης να συνδράμει στην βιβλιογραφική εκπαίδευση ενώ μια συντριπτική πλειοψηφία κατά την συγγραφέα επισημαίνει ότι ήταν πολύ θετική η συνεργασία που είχαν οι εκπαιδευτικοί με τους βιβλιοθηκονόμους στην βιβλιογραφική εκπαίδευση. (Canon A., 1994)

Σύμφωνα με τους Black C., Crest S. και Volland M. (2001), έρευνα που έγινε στο Towson University τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και βιβλιοθηκονόμων συνδράμουν πιο αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών. Οι συγγραφείς στην πιο κάτω εικόνα (βλ. εικόνα 6) υποστηρίζουν ότι το πιο κάτω απεικονιζόμενο συνεργατικό μοντέλο βιβλιοθηκονόμων - καθηγητών αντικατοπτρίζει πρωταρχικό ρόλο στην προώθηση της εκπαίδευσης στην πληροφοριακή παιδεία. (Black C., Crest S. and Volland M., 2001)

Εικόνα 6: Μοντέλο συνεργασίας βιβλιοθηκονόμων-καθηγητών

Οι Black C., Crest S. και Volland M., στην πιο πάνω εικόνα (βλ. εικόνα 6) επεξηγεί ότι η συνεργασία ξεκινά κυρίως με τις προσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται στην πορεία μεταξύ των εκπαιδευτικών και των βιβλιοθηκονόμων (Building relationships). Αυτό επιτυγχάνεται είτε μέσω συναντήσεων είτε με ανεπίσημες επαφές. Πρέπει να υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο για να προετοιμάσουν από κοινού το σχεδιασμό διδασκαλίας σε θέματα που θα αφορούν την πληροφοριακή παιδεία. Άλλος τρόπος συνεργασίας είναι η παροχή σεμιναρίων από τους βιβλιοθηκονόμους με πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ισχυρές σχέσεις μεταξύ τους (Faculty development). Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να καταφέρουν να μνήσουν τους εκπαιδευτικούς στην πραγματική σημασία/αξία της πληροφοριακής παιδείας. Και οι δύο πιο πάνω τρόποι καταλήγουν στην δημιουργία ενός προγράμματος πληροφοριακής παιδείας που μπορεί να ενταχθεί στην εκπαιδευτική διδασκαλία. Η διαδικασία τώρα να δημιουργηθεί ένα πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας (Instruction development) εξελίσσεται με τη συνεργασία βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικών ή από το ίδιο το εκπαιδευτικό προσωπικό νοουμένου ότι έχει ήδη παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης (Customized instruction). (Black C., Crest S. και Volland M., 2001)

Η Bruce C. (2001), θεωρεί ότι η πληροφοριακή παιδεία μπορεί να ενταχθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία και χρειάζεται τα εξής:

- Ανάπτυξη μιας πολιτικής του πανεπιστημίου σε θέματα πληροφοριακής παιδείας, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφοριακές ανάγκες των φοιτητών,
- Ερευνητικές συνεργασίας μεταξύ βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικού προσωπικού στα θέματα που αφορούν την πληροφοριακή παιδεία,

- Επίβλεψη των φοιτητών κατά την εκπόνηση των ερευνητικών εργασιών,
- Κοινός σχεδιασμός μαθημάτων που έχουν να κάνουν με την ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, χρήση των πληροφοριών, χρήση και αναζήτηση της τεχνολογίας και νέοι τρόποι επικοινωνίας,
- Προώθηση της πραγματικής αξίας της πληροφοριακής παιδείας.

(Bruce C., 2001)

Η συγγραφέας Brasley S.S. (2008), επίσης θεωρεί ότι η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικού προσωπικού και βιβλιοθηκονόμων είναι επίσης σημαντική και για να ενταχθούν σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας πρέπει να γίνουν κάποια σημαντικά βήματα. Αρχικά θα πρέπει να **υιοθετηθεί ένα κοινό όραμα** όπου θα καθοριστούν οι σαφείς στόχοι και οι μετρήσεις των μαθησιακών αποτελεσμάτων που εκφράζουν την ενσωμάτωση της πληροφοριακής παιδείας σε ένα πρόγραμμα σπουδών. Κατόπιν θα πρέπει να καθοριστούν τα **μαθησιακά αποτελέσματα**. Τα μαθησιακά αποτελέσματα σύμφωνα με τα προκαθορισμένα πρότυπα πληροφοριακής παιδείας που έχουν γίνει από διάφορες βιβλιοθηκονομικές ενώσεις (ACRL, 2003) μπορούν να οδηγήσουν σε ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας. Εν συνεχεία, θα πρέπει να **σχεδιαστεί το πρόγραμμα σπουδών** και ο τρόπος ένταξης της πληροφοριακής παιδείας σε αυτό. Ένα πρόγραμμα σπουδών καθορίζεται από τους στόχους του κάθε ιδρύματος, την αποστολή του ιδρύματος, το προσωπικό που έχει και τον αριθμό των φοιτητών. Οι βιβλιοθηκονόμοι θα συμβάλουν στην διαμόρφωση των προγραμμάτων προτείνοντας στους εκπαιδευτικούς, στις επιτροπές προγραμμάτων σπουδών πως θα λειτουργήσουν τα μαθήματα αυτά, ποια θα είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα για τους φοιτητές αλλά και τρόπους αξιολόγησής τους. Το επόμενο βήμα είναι να **χαρτογραφηθούν τα προγράμματα σπουδών**, δηλαδή να γίνει μια ανάλυση περιεχομένου του μαθήματος, θα εντοπιστούν τα κενά που υπάρχουν σε σχέση με την εκπαιδευτική διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας όπου θα αποκαλυφθούν οι πραγματικές ανάγκες των φοιτητών. Τελικό βήμα είναι ο τρόπος **αξιολόγησης** των πληροφοριακών δεξιοτήτων των φοιτητών του πανεπιστημίου. Η συγγραφέας υποστηρίζει ότι ένα καλά σχεδιασμένο πρόγραμμα που οδηγεί στον πληροφοριακό γραμματισμό ενός ατόμου είναι απαραίτητο να συνοδεύεται από αξιολόγηση. Πρέπει να επιλεγθεί ο τρόπος που θα γίνει η αξιολόγηση αυτή ανάλογα με το ίδρυμα, το τμήμα, το μάθημα και τον φοιτητή. (Brasley S.S., 2008)

Παρόμοιες έρευνες έχουν γίνει γενικότερα και σε άλλα πανεπιστήμια και οι περισσότερες έδειξαν ότι η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και βιβλιοθηκονόμων έχει καλύτερα αποτελέσματα στην εκπαιδευτική διδασκαλία των φοιτητών. (Κορομπίλη Σ., Τόγια Α., 2015)

Από μεριάς των εκπαιδευτικών ο στόχος τους είναι οι φοιτητές να αναπτύξουν την κριτική σκέψη προς το υλικό αλλά και να μεταδώσουν στην στρατηγική τους με σκοπό να θέσουν μαθησιακούς στόχους. Αντιλαμβάνονται πλήρως ότι αναγνωρίζουν την σπουδαιότητα της πληροφοριακής παιδείας και την αναγκαιότητα που προκύπτει συνεχώς για να βελτιωθούν οι δεξιότητες των φοιτητών. Η συνεργασία που πρέπει να έχουν οι εκπαιδευτές με τους βιβλιοθηκονόμους πρέπει να είναι κοινοί με σκοπό να αναπτυχθούν κύκλοι μαθημάτων σε μαθησιακά πλαίσια με αποτέλεσμα να κατανοηθεί η γνώση μέσω της πληροφοριακής παιδείας.

Καταληκτικά θα λέγαμε ότι ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου καθιστά ένα πολύ σημαντικό συντελεστή στην πληροφοριακή παιδεία. Ο βιβλιοθηκονόμος μέσα από το περιβάλλον της βιβλιοθήκης είναι σε θέση να αναδείξει τα ζητήματα της πληροφοριακής εκπαίδευσης και της ανάπτυξης των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. Θα λέγαμε ότι υπάρχει μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ βιβλιοθηκονόμου και του εκπαιδευτικού με κοινό σκοπό την επιμόρφωση των φοιτητών. Οι φοιτητές στο τέλος πρέπει να είναι σε θέση να αναπτύξουν δεξιότητες αναζήτησης πληροφοριών, στρατηγικές σωστής επιλογής της πληροφορίας και τέλος να είναι πληροφοριακά εγγράμματα άτομα. Οι φοιτητές μετά από τις δεξιότητες αυτές είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τις βιβλιοθήκες σωστά, να αξιοποιούν τις πηγές πληροφόρησης, να αναπτύξουν ένα αποτελεσματικό τρόπο κριτικής σκέψης με σκοπό την μάθηση.

2.6 Προκλήσεις Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών σε σχέση με την πληροφοριακή παιδεία

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες μέσα στην εποχή της τεχνολογίας της πληροφορικής και της επικοινωνίας καλούνται να παρακολουθούν και να είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στα μέσα δεδομένα και να ανταποκριθούν με σχετικές πρωτοβουλίες ώστε να εξασφαλίσουν σύγχρονα και πρωτοπόρα πληροφοριακά συστήματα και υπηρεσίες για να καλύψουν όλες τις ανάγκες των χρηστών τους. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε ότι δίνεται μεγάλη έμφαση στην ενίσχυση της πληροφοριακής παιδείας και γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια ώστε οι χρήστες των ακαδημαϊκών

βιβλιοθηκών να αποκτήσουν δεξιότητες και ικανότητες να αναζητούν και να χειρίζονται όλες τις υπηρεσίες και τα εργαλεία που τους παρέχονται ώστε να είναι σε θέση να μπορούν να ξεχωρίσουν την πληροφορία που χρειάζονται μέσα από τον μεγάλο όγκο που τους παρέχεται. (Λενάκη Κ., Παπαδάκη Π., Κοσμάς Γ., 2006)

Οι προκλήσεις που καλούνται να ανταποκριθούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και το προσωπικό της είναι πολλές μιας και η ανάγκη για πληροφοριακή παιδεία όλο και μεγαλώνει, το προσωπικό πρέπει συνεχώς να βελτιώνει τις παιδαγωγικές και τις διδακτικές του ικανότητες για να είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις ανάγκες των χρηστών που τυχόν προκύψουν.

Οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν να αποτελέσουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην όλη προσπάθεια μετάδοσης της πληροφοριακής παιδείας, καθώς το επάγγελμά τους του υποχρεώνει να ανταποκριθούν σε ποικίλους ρόλους και ευθύνες. Από βιβλιοθηκονόμος που είναι ειδικός στην καθοδήγηση της αναζήτησης της πληροφορίας θα λέγαμε ότι γίνεται εκπαιδευτής και από βιβλιοθηκονόμος που υπηρετεί την έρευνα εξελίσσεται σε βιβλιοθηκονόμο-συνεργάτη του εκπαιδευτικού προσωπικού με απώτερο σκοπό την δημιουργία πληροφοριακά εγγράμματων ανθρώπων. Επίσης ρόλος του βιβλιοθηκονόμου είναι να είναι σε θέση να βοηθήσει τους χρήστες ώστε να αξιοποιήσουν και να αξιολογήσουν τις πληροφορίες και να επιλέξουν αυτές οι οποίες είναι χρήσιμες για αυτούς. Οι νεοεισερχόμενοι φοιτητές είναι αυτοί που χρειάζονται την μεγαλύτερη υποστήριξη ώστε να μνηθούν στην αποτελεσματική αξιοποίηση της πληροφοριακής παιδείας.

Περαιτέρω οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες πρέπει να είναι σε θέση να συνεργάζονται με διάφορους οργανισμούς και φορείς για να επιτύχουν όσο το δυνατό καλύτερα αποτελέσματα στον τομέα της πληροφοριακής παιδείας.

Επιπρόσθετες προκλήσεις που προκύπτουν είναι ο βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών και ποιο είναι το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Εξίσου σημαντική πρόκληση είναι πως αναπτύσσονται οι δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας οι χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και τέλος ποια μέσα θα χρησιμοποιήσουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προκειμένου να εντοπίσουν και να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. (Γαϊτάνου Π., Ρουγγέρη Δ.Μ., 2007)

Γενικότερα οι προκλήσεις των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών ολοένα και θα αυξάνονται μιας και η εποχή που ζούμε σήμερα είναι βασισμένη σε μεγάλο βαθμό σε μια κοινωνία γνώσης που συνεχώς μεταβάλλεται τόσο κοινωνικά αλλά και οικονομικά και οι στρατηγικές της Δια Βίου Εκπαίδευσης είναι πολύ σημαντικές. Πρέπει οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες να αντιμετωπίσουν τις πληθώρα προκλήσεις της ανταγωνιστικότητας αλλά πρέπει να προσπαθήσουν να ηγηθούν σε αυτές με σκοπό να επιτευχθούν οι στόχοι τους. (Ευρωπαϊκός Σύλλογος για την Ακαδημαϊκή Δια Βίου Εκπαίδευση, 2005)

2.7 Συμπέρασμα

Γενικότερα παρατηρείται ότι στο ακαδημαϊκό περιβάλλον η ανάγκη για πληροφόρηση προκύπτει όλο και περισσότερο έτσι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες καλούνται να διαχειριστούν σωστά και αποτελεσματικά τις ηλεκτρονικές πηγές τους από εξειδικευμένο προσωπικό κυρίως με γνώσεις πληροφοριακής παιδείας. Οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν χρέος να καθοδηγούν τους χρήστες τους προς την σωστή κατεύθυνση με σωστό και αποτελεσματικό τρόπο. Οι βιβλιοθηκονόμοι είναι αυτοί που θα έχουν άμεση εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία και σε στενή συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό θα συμβάλουν αποτελεσματικά στην μετάδοση των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. Βασική προϋπόθεση είναι να αποκτήσουν γνώσεις μάθησης, σχεδιασμού και ανάπτυξης της πληροφοριακής συμπεριφοράς των χρηστών.

Κεφάλαιο 3

Αποτελεσματική διαχείριση πληροφοριακής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση : Επισκόπηση ερευνών με έμφαση στο Ρόλο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

3.1 Εισαγωγή

Γενικότερα στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία υπάρχει μια εκτενής αναφορά στη σημασία τόσο της πληροφοριακής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και στο να είναι τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας πληροφοριακά εγγράμματα. Έχουν δημοσιευθεί σχετικά άρθρα σε βάσεις δεδομένων, γκρίζα βιβλιογραφία, πρακτικά συνεδρίων, ηλεκτρονικά βιβλία και πληροφορίες από την Παγκόσμια Ομοσπονδία Βιβλιοθηκονομικών Ενώσεων και Ιδρυμάτων (International Federation of Library Associations and Institutions-IFLA) και έχουν πραγματοποιηθεί μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές.

Πρόσθετα από τη μελέτη τις βιβλιογραφίας διαπιστώνεται μια υποστηρικτική τάση προς την πληροφοριακή παιδεία, ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ώστε να βοηθήσουν τον χρήστη να καταρτιστεί πληροφοριακά εγγράμματος.

3.2 Επισκόπηση Ερευνών

Υπάρχουν συγγράμματα και δημοσιεύσεις που αναφέρονται στην αποτελεσματική διαχείριση της πληροφοριακής παιδείας με έμφαση στην κατανόηση των αναγκών των χρηστών καθώς επίσης διαφαίνεται και ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Πιο κάτω πραγματοποιείται μια εκτενής αναφορά σε διεθνής και εγχώρια βιβλιογραφία όπου πραγματοποιήθηκαν έρευνες που αφορούν το σημαντικό αξίωμα της πληροφοριακής παιδείας, ποια είναι τα ερευνητικά ερωτήματα ή οι ερευνητικοί στόχοι κάθε έρευνας, ποια μεθοδολογία ακολουθήθηκε για κάθε διαφορετική έρευνα σύμφωνα με το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε. Επίσης παραθέτονται τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα των ερευνών αυτών.

L. Maughan P.D., (2001)

Αρχικά θα εστιάσουμε στην έρευνα που έχει γίνει για να αξιολογηθεί ο πληροφοριακός αλφαριθμητισμός σε προπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου Καλιφόρνιας-Μπέρκλεϊ από τον συγγραφέα Maughan P.D. και η έρευνα διεξάχθηκε την ακαδημαϊκή χρονιά του 2001. (Maughan P.D., 2001)

Ο ερευνητικός στόχος του άρθρου είναι ο εξής:

Η μέτρηση δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι όλοι οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας θα είναι πλήρως εξοικειωμένοι με την πληροφοριακή παιδεία σε οποιοδήποτε πεδίο διερεύνησης.

Η έρευνα εστιάστηκε κυρίως στο τμήμα των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου καλείται να προσφέρει εξατομικευμένες παρουσιάσεις κατά την διάρκεια του μαθήματος που αποσκοπούν στην εξοικείωση των χρηστών με τα ηλεκτρονικά εργαλεία και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης έχει εντοπίσει ότι οι φοιτητές χρησιμοποιούν την βιβλιοθήκη αλλά δεν την αξιοποιούν σωστά και έθεσε ως αυτοσκοπό να αλλάξει αυτή την τακτική. Τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει για να αναπτύξει τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών είναι κυρίως να ενθαρρύνει τους φοιτητές να χρησιμοποιήσουν με αποτελεσματικό τρόπο της εκπαιδευτικές υπηρεσίες της, ενώ επιδιώκει εκπαίδευση και σε εκπαιδευτικούς με σκοπό να προωθηθεί η πληροφοριακή παιδεία.

Κατασκεύασαν ένα ερωτηματολόγιο όπου θα αποσκοπούσε στην μέτρηση των επιπέδων πληροφοριακής παιδείας. Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελείτο από 36 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αφορούσε την συλλογή προσωπικών πληροφοριών των ερωτηθέντων. Το υπόλοιπο μέρος τους ερωτηματολογίου ήταν ερωτήματα που σχεδιάστηκαν για να διερευνηθούν οι βασικές ερευνητικές δεξιότητες και γνώσεις των χρηστών από την βιβλιοθήκη. Το δείγμα του ερωτηματολογίου και οι απαντήσεις διευκρινίζονται στον πιο κάτω πίνακα σύμφωνα με το άρθρο ανά χρονιά και ανά πρόγραμμα σπουδών.

Department	Year	Number of Surveys Mailed	Number of Surveys Returned	Percentage Returned
Political Science	1994	260	185	71%
Sociology	1994	125	70	56%
History	1995	180	110	61%
History of Art	1995	26	13	50%
Philosophy	1995	33	14	42%
History	1999	218	70	32%
Political Science	1999	325	104	32%
Sociology	1999	179	70	39%

Πίνακας 2: Κατανομή ερωτηματολογίου

(Maughan P.D., 2001)

Η βιβλιοθήκη για να ενισχύσει την πληροφοριακή παιδεία και μιας και γνωρίζει την σημασία των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας, θα παρέχει μαθήματα εκπαίδευσης που αρχικά θα επικεντρώνονται σε περιοχές που διδάσκονται και κατανοούνται πιο εύκολα και κατόπιν θα εισχωρεί σε πιο δύσκολα θέματα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι απόφοιτοι φοιτητές έχουν αποκτήσει περισσότερες δεξιότητες από τους νεοεισερχόμενους φοιτητές. Πιστεύουν ότι γνωρίζουν περισσότερα για την πρόσβαση των πληροφοριών και μέσα από την έρευνα έχει αποδειχθεί το αντίθετο ότι ακόμα υπάρχει σύγχυση για την οργάνωση και την πρόσβαση των πληροφοριών που χρειάζονται και πιο συγκεκριμένα 5 από τις 8 ομάδες αποτυγχάνουν σε αυτή την έρευνα.

Η κύρια αποστολή της βιβλιοθήκης είναι οι χρήστες της να είναι εξοικειωμένοι με τις υπηρεσίες και τα μέσα πληροφόρησης που παρέχει στους φοιτητές της. (Maughan P.D., 2001)

Το άρθρο του Maughan P. D., με την δική μου έρευνα συνδέεται με το ερευνητικό ερώτημα 3, όπου θα διερευνηθούν οι πληροφοριακές δεξιότητες των φοιτητών που προσφέρει η βιβλιοθήκη και η συγκεκριμένη έρευνα έχει πραγματοποιηθεί με ερωτηματολόγιο όπως θα διεξαχθεί και η δική μου.

Επίσης συνδέεται και με το ερευνητικό ερώτημα 1 ποια μέσα χρησιμοποιούν οι βιβλιοθήκες για την ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας.

II. Bill J. and Webber S. (2003)

Σύμφωνα με τους συγγραφείς Bill J. και Webber S. με τίτλο άρθρου “Information literacy in higher education: a review and case study” όπου δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό «Studies in Higher Education» το 2003, μελετήθηκε η υπάρχουσα κατάσταση της πληροφοριακής παιδείας που επικρατεί στην εκπαίδευση και τι προτείνουν οι συγγραφείς ότι πρέπει να γίνει στο μέλλον. Διερευνώνται οι σημαντικές εξελίξεις της πληροφοριακής παιδείας που εστιάζονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο διδάσκεται. Αναλύεται ο τρόπος διδασκαλίας της πληροφοριακής παιδείας σε ένα πρόγραμμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρουσιάζονται τα προβλήματα με την ήδη υπάρχουσα πρακτική και προτείνονται μελλοντικές εξελίξεις. (Brill J., Webber S., 2003)

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας ήταν τα ακόλουθα:

1. Η πληροφοριακή παιδεία στέκει μόνη της ως μάθηση και διδασκαλία;
2. Οι μέθοδοι μάθησης και διδασκαλίας θα ενθαρρύνουν τους φοιτητές ώστε να τους οδηγήσουν στον πληροφοριακό γραμματισμό;

Για να γίνει αυτό εφικτό υιοθετήθηκε μια στρατηγική διδασκαλίας που θα ενθαρρύνει τους προπτυχιακούς φοιτητές για την καλλιέργεια της πληροφοριακής παιδείας. Δημιουργήθηκαν σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας με σκοπό την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και την αντανεκλαστική πρακτική. Εξετάστηκε η περίπτωση που οι φοιτητές είναι σε θέση να μπορούν να αντιμετωπίσουν μια στρατηγική μάθησης και διδασκαλίας που περιλαμβάνει αξιολόγηση, σύγκριση, προβληματισμό και ανταλλαγή απόψεων. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε προπτυχιακούς φοιτητές του Strathclyde Business School.

Τα σεμινάρια αυτά πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια του μαθήματος με μια σειρά ασκήσεων, που αρχικά οι φοιτητές κλήθηκαν να καθορίσουν τον όρο της πληροφοριακής παιδείας όπως αυτοί τον αντιλαμβάνονται, μέσω ασκήσεων και μέσω γραπτών εργασιών για να υπάρχει μια ποικιλία συλλογής διαφορετικών δεδομένων. Κατά τις διαλέξεις αυτές δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην συνεργασία, ανταλλαγή απόψεων και σε οποιοδήποτε προβληματισμό υπήρχε κατά την διδασκαλία με σκοπό να επιλυθούν όλες οι απορίες. Για την κατανόηση της

πληροφοριακής παιδείας οι συγγραφείς υιοθέτησαν στρατηγικές που προσδιόρισαν οι Marton F. και Ramsden P. το 1997 για πιο εύκολη κατανόηση των στρατηγικών της πληροφοριακής παιδείας. (Marton F. και Ramsden P., 1997)

Η έρευνα διεξήχθη στο «Department of Information Science and the Centre for Academic Practice» που οι φοιτητές μελετούν διάφορες θεματικές ειδικότητες όπως μάρκετινγκ, οικονομικά, ψυχολογία, διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, τουρισμός, δίκαιο, γεωγραφία, λογιστική, περιβαλλοντικές μελέτες και κοινωνιολογία. Στόχος ήταν να παρέχει στους φοιτητές ένα θεμέλιο προς την πληροφόρηση να αναζητούν και να επικοινωνούν μεταξύ τους και να συμβάλουν στην ικανότητα της δια βίου μάθησης. Σκοπό της τάξης αυτής ήταν η ανάπτυξη των τεχνικών ικανοτήτων στην επιλογή και χρήση των πληροφοριών. Οι εργασίες που τους ανατέθηκαν ήταν τόσο ομαδικές αλλά και ατομικές και κλήθηκαν να έχουν πειθαρχία και να εφαρμόσουν επιχειρηματικές οργανώσεις για να πραγματοποιήσουν την έρευνά τους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν θετικά και δείχνει ότι οι φοιτητές έχουν κατανοήσει το νόημα της πληροφοριακής παιδείας. Ρόλο επίσης διαδραματίζουν και τα θεσμικά όργανα ώστε να παραχωρήσουν τα σωστά εφόδια προώθησης της πληροφοριακής παιδείας. Συμπερασματικά η έρευνα έδειξε ότι η σημασία της πληροφοριακής παιδείας είναι ανεκτίμητη και πρέπει να την υποστηρίζουν και να την ενισχύουν τα πανεπιστήμια για να οδηγήσουν τους φοιτητές στην κοινωνία της πληροφορίας. Οι συγγραφείς επιθυμούν στο μέλλον να έχουν περισσότερες τάξεις ώστε να προωθήσουν ακόμα περισσότερο την πληροφοριακή παιδεία στο πανεπιστήμιο. Επίσης επισημαίνουν ότι η πληροφοριακή παιδεία θεωρείται μια σημαντική απάντηση ως προς τις πολιτιστικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις που σχετίζονται με την κοινωνία των πληροφοριών. (Candy P.C. et.al, 1994)

Η συγκεκριμένη έρευνα των Bill J. και Webber S., εξετάζει κυρίως τα μέσα ανάπτυξης που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη των πληροφοριακών δεξιοτήτων στην διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας και είναι ένα από τα ερωτήματα που καλείται να απαντήσει και η δική μου έρευνα για τους φοιτητές του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

[III. Σίτας Α. \(2006\)](#)

Στην έρευνα του Σίτα Α. (2006), όπου δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Ανοικτή Εκπαίδευση» (Open Education), παρουσιάζεται αναλυτικά η εικόνα των ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης (Virtual

Learning Environment-VLE) και τα προβλήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή τους καθώς επίσης και ο ρόλος των βιβλιοθηκών προς αυτά.

Η υιοθέτηση των ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βοήθησε στην επικοινωνία και στην ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών. Προσέτι βοήθησε στην ηλεκτρονική εκπαίδευση και δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού.

Ο βασικός στόχος αυτών των συστημάτων είναι η χρήση της τεχνολογίας που παρέχουν στους εκπαιδευόμενους σε νέα και δυναμικά εκπαιδευτικά εργαλεία. Παρέχονται μεγάλες ποικιλίες μαθησιακών μεθόδων μάθησης, ενθαρρύνουν την συνεργατική μάθηση, τη μάθηση σε πολλαπλές πηγές ενώ επιτρέπουν και την χρήση των ψηφιακών βιβλιοθηκών. Όλα αυτά αποτελούν μέρος ενός ψηφιακού μαθησιακού περιβάλλοντος. Κυρίως τα VLEs προσφέρουν σε φοιτητές και διδάσκοντες τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- Ευελιξία σε τόπο και χρόνο μάθησης,
- Αντιμετώπιση του αριθμού των νεοεισερχόμενων φοιτητών,
- Μάθηση βασισμένη σε πολλαπλές πηγές,
- Ενίσχυση της συνεργατικής μελέτης,
- Ενίσχυση της μαθησιοκεντρικής μάθησης και
- Μείωση του διοικητικού φόρτου.

(Σίτας Α., 2006)

Η υποστήριξη και η δυναμική λειτουργία των VLEs δεν υφίσταται χωρίς την συμμετοχή των βιβλιοθηκών. Οι βιβλιοθήκες συμβάλουν ενεργά στην προσπάθεια των πανεπιστημίων για εγκαθίδρυση των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και έτσι προσδίδουν και αξία στα VLE's.

Σημαντικό είναι να αναφερθούμε στον ρόλο των βιβλιοθηκών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση με την δημιουργία των VLE's όπως ορίζονται από το Prinsen J.G.B.

- Παρέχουν ένα μαθησιακό περιβάλλον που είναι κατάλληλο για ενεργητικές μορφές έρευνας και μάθησης.

- Τα VLEs συνδέονται με ολοκληρωμένα ηλεκτρονικά συστήματα βιβλιοθηκών, μέσω ενός ενδιάμεσου λογισμικού και μέσω της συμμετοχής του προσωπικού της βιβλιοθήκης.
- Υπάρχει επικάλυψη των VLEs με το ηλεκτρονικό σύστημα κράτησης της βιβλιοθήκης.
- Υποστηρίζονται από τα μέλη του διδακτικού προσωπικού.
- Σχεδιάζουν μαθήματα με την συνεργασία εξειδικευμένων επιστημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων.
- Συμμετάσχουν στην δημιουργία ηλεκτρονικών βοηθημάτων.
- Παρέχετε άμεση πρόσβαση σε πληροφοριακούς πόρους.
- Επενδύουν σε εργαλεία και λογισμικά που στηρίζουν την δια βίου μάθηση.
- Συμμετοχή στην πληροφοριακή παιδεία.
- Διαχειρίζονται και ευρετηριάζουν ψηφιακά χαρτοφυλάκια των φοιτητών και ενσωματώνουν αντίστοιχες πληροφοριακές πηγές που διαθέτει η βιβλιοθήκη.

(Prinsen J.G.B., 2001)

Για να ενσωματωθεί η πληροφοριακή παιδεία σε προγράμματα σπουδών, απαιτείται συνεργασία μεταξύ διοίκησης του πανεπιστημίου, εκπαιδευτικού και διδακτικού προσωπικού, προσωπικού βιβλιοθηκών και άλλων επαγγελματιών των πληροφοριών και της πληροφορικής. Δίνεται έμφαση στις συνεργασίες των βιβλιοθηκονόμων για να αποκτήσουν πηγές γνώσης και να συντονίσουν την αξιολόγηση και την επιλογή των πηγών που απαιτούνται για να οργανώσουν τους πληροφοριακούς πόρους και να παρέχουν εισαγωγικές οδηγίες σε φοιτητές και διδακτικό προσωπικό που το έχει ανάγκη. Περαιτέρω στην έρευνα αυτή εξετάζεται η σχέση που υπάρχει μεταξύ διδακτικού και εκπαιδευτικού προσωπικού με τους βιβλιοθηκονόμους. Έχουν μελετηθεί νέοι τρόποι συνεργασίας και πιο ενεργή συμμετοχή της βιβλιοθήκης για να επιτευχθούν οι στόχοι της πληροφοριακής παιδείας. Ερευνάται εκτενώς ο ρόλος της πληροφοριακής παιδείας στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών και η κατασκευή μαθημάτων της πληροφοριακής παιδείας.

Το άρθρο κλείνει με τα συμπεράσματα που προκύπτουν και αποδεικνύεται ότι η σημασία της πληροφοριακής παιδείας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την συνεργασία του εκπαιδευτικού ιδρύματος, μεταξύ διδασκόντων και βιβλιοθηκονόμων. Επισημαίνεται ότι τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας πρέπει να προσφέρονται σε ένα οργανωμένο σύνολο προγραμμάτων σπουδών και να αποτελούν μακροπρόθεσμο στόχο για τις βιβλιοθήκες.

Η έρευνα του Σίτα Α., με την δική μου έρευνα συνδέεται στο γεγονός ότι τα εκπαιδευτικά σεμινάρια της πληροφοριακής παιδείας διδάσκονται μέσω VLE's όπως και η δική μου έρευνα όπου τα εκπαιδευτικά σεμινάρια της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου που παρέχονται προς τους φοιτητές μέσω της Πλατφόρμας Τηλεκπαίδευσης δια ζώσης όπως απαιτεί και η διδασκαλία της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επιπλέον εξετάζεται ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

IV. Kurbanoglu S., Akkoyunlu B. and Umay A., (2006)

Το άρθρο των συγγραφέων Keshavarz H., Givi M.R.E., Vafaeian A., Khademian M. όπου δημοσιεύτηκε στο συνέδριο LIBRI 2017, βασίστηκε στην έρευνα που αφορά τις διαστάσεις αυτοεκτίμησης της πληροφοριακής παιδείας των μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Shaded, Tehran και Iran. Μια περιγραφική έρευνα όπου βασίστηκε σε κλίμακα 28 παραμέτρων όπου αναπτύχθηκε από τους Kurbanoglu S., Akkoyunlu B. and Umay A. το 2006. (Kurbanoglu S., Akkoyunlu B. and Umay A., 2006)

Οι ερευνητικοί στόχοι της εν λόγω έρευνας είναι οι ακόλουθοι:

1. Διερεύνηση της αυτό-αποτελεσματικότητας των χρηστών ως προς τον πληροφοριακό γραμματισμό.
2. Δεξιότητες αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών σε σχέση με την πληροφοριακή παιδεία.

Το βασικό ερευνητικό ερώτημα της έρευνας όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω είναι η διερεύνηση της αυτό-αποτελεσματικότητας του πληροφοριακού γραμματισμού. Επίσης ερευνητικά ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

1. Η κλίμακα μέτρησης αποτελεί ένα επικυρωμένο εργαλείο για την μέτρηση της αυτοεκτίμησης της πληροφοριακής παιδείας;
2. Πως οι παράγοντες της αυτό-αποτελεσματικότητας των ερωτηθέντων ανταποκρίνονται στην κλίμακα μέτρησης της πληροφοριακής παιδείας.

Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η πρόσβαση σε ένα μεγάλο φάσμα πληροφοριών, τεχνολογιών και εργαλείων διαδραματίζει καίριο ρόλο στον τομέα της πληροφοριακής παιδείας στα σημερινά περιβάλλοντα πληροφόρησης, επικοινωνίας και μέσων ενημέρωσης. Ο τρόπος που οι χρήστες αναζητούν, αξιολογούν και αξιοποιούν τις πληροφορίες που βρίσκουν μέσω των αναζητήσεων

σχετίζονται με καθημερινές και σχετικές δραστηριότητες είναι μείζονος σημασίας. Επιπλέον, σχετικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την πληροφοριακή παιδεία όπως είναι τα ζητήματα ψυχολογίας, αυτό-αποτελεσματικότητας είναι τα ζητήματα που θα απασχολήσουν την εν λόγω έρευνα αλλά και την εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων ατόμων. Μέσα από το άρθρο επισημαίνεται ότι οι φοιτητές κατά την διάρκεια της ακαδημαϊκής τους πορείας αφιερώνουν πολύ χρόνο και ενέργεια για να βρουν και να χρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες που βρίσκουν στο διαδίκτυο. Η εν λόγω έρευνα προέκυψε από την σημασία της αποτελεσματικότητας της πληροφοριακής παιδείας στην ικανότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών όταν βρίσκονται στην διαδικασία εκπόνησης των μεταπτυχιακών τους διατριβών.

Η κατανόηση του υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης προκύπτει όταν οι φοιτητές αισθάνονται αυτοεκτίμηση προς τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας σε θέματα που αφορούν ανάκτηση πληροφοριών, εκπαιδευτικά προγράμματα, επεξεργασία πληροφοριών και μέσα που προκύπτουν για μια επιτυχημένη αναζήτηση. Η παρούσα έρευνα βασίστηκε στην προσπάθεια να καλύψει το χάσμα που υπάρχει στο ακαδημαϊκό περιβάλλον του Ιράν. (Keshavarz H., Givi M. R. E., Vafaeian A. and Khademian M., 2017)

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την εν λόγω έρευνα είναι περιγραφική. Ο πληθυσμός της έρευνας ήταν οι μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές από 5 σχολές (Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Μηχανική Επιστήμη, Γεωργικές Επιστήμες και Επιστήμες Τέχνης) στο Πανεπιστήμιο Shahed, Tehran, Iran. Το δείγμα της έρευνας ήταν 206 άτομα (190 μεταπτυχιακοί φοιτητές και 16 διδακτορικοί) και διανεμήθηκαν 210 ερωτηματολόγια.

Ο κύριος παράγοντας μελέτης της εργασίας ήταν η αυτό-αποτελεσματικότητα στην αναζήτηση των πληροφοριών. Βασίστηκε στην κλίμακα των Kurbanoglu S., Akkoyunlu B., και Umay A., 2006 (Kurbanoglu S., Akkoyunlu B., Umay A., 2006). Η κλίμακα αυτή κυρίως εξετάζει το πλήρες φάσμα των δεξιοτήτων που χρειάζονται οι φοιτητές κατά την αναζήτηση και ανάκτηση των πληροφοριών που σχετίζονται με τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας. (Keshavarz H., Givi M. R. E., Vafaeian A., Khademian M., 2017)

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την χρήση ερωτηματολογίου. Η κλίμακα αξιολόγησης αποτελείται από 7 σημεία. (1=ποτέ, 2=συνήθως, 3=Σπάνια, 4=Περιστασιακά, 5=Συχνά, 6=Συνήθως, 7=Πάντα). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 3 μέρη. Το πρώτο μέρος αφορούσε προσωπικές ερωτήσεις (δημογραφικά στοιχεία), το δεύτερο μέρος αποσκοπούσε σε

επιστημονικές ερωτήσεις και το τρίτο μέρος αφορούσε σε ερωτήσεις που αποσκοπούν στην αυτό-εκπληρότητα της πληροφόρησης των φοιτητών. Το ερωτηματολόγιο αυτό-εκτίμησης έχει 6 παράγοντες μελέτης που είναι ο προσδιορισμός πληροφοριών, ο εντοπισμός πληροφοριών, η εκτίμηση πληροφοριών, ερμηνεία πληροφοριών, επικοινωνία πληροφοριών και αξιολόγηση πληροφοριών. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε στις Βιβλιοθήκες των Πανεπιστημίων. (Keshavarz H., Givi M. R. E., Vafaeian A., Khademian M., 2017)

Τα δεδομένα αναλύθηκαν σε δύο στάδια. Πρώτα χρησιμοποιήθηκε ανάλυση των διερευνητικών παραγόντων (Exploratory Factor Analysis-EFA) και κατόπιν στάδιο ακολουθήθηκε ανάλυση του επιβεβαιωτικού παράγοντα (Confirmatory Factor Analysis-CFA). (Keshavarz H., Givi M. R. E., Vafaeian A., Khademian M., 2017)

Ο πληθυσμός της μελέτης έδειξε αρκετά υψηλό βαθμό αυτό-αποτελεσματικότητας σε όλες τις διαστάσεις. Συγκεκριμένα οι διαστάσεις αυτές ήταν 7 και αφορούσαν καθορισμό της ανάγκης για αναζήτηση πληροφοριών, εντοπισμός στρατηγικής αναζήτησης, εντοπισμό και πρόσβαση ηλεκτρονικών πηγών, αξιολόγηση και κατανόηση πληροφοριών, ερμηνεία, χρήση και σύνθεση των πληροφοριών και τέλος αξιολόγηση των πληροφοριών. Η κλίμακα αξιολόγησης τους δείχνει αξιόπιστα και θετικά αποτελέσματα σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν.

Υποστηρίζουν οι συγγραφείς ότι η αυτό-αποτελεσματικότητα έχει ουσιαστική συσχέτιση με την επιτυχία στην αναζήτηση των πληροφοριών. Επίσης επισημαίνουν ότι τέτοιες δεξιότητες είναι θεμελιώδεις για τους μαθητές και θα πρέπει να έχουν γνώσεις και δεξιότητες. Η ποικιλία και η ποσότητα των διαθέσιμων πόρων στο διαδίκτυο μπορεί να επηρεάσει την αποτελεσματικότητα των σπουδαστών. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι η αποτελεσματικότητα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην αναζήτηση πληροφοριών και στον πληροφοριακό γραμματισμού. (Keshavarz H., Givi M. R. E., Vafaeian A., Khademian M., 2017)

Η έρευνα των Kurbanoglu S., Akkoyunlu B. και Umay A., με την δική μας έρευνα συμπίπτουν στο βασικό ερευνητικό ερώτημα που αφορά τον βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών αλλά και το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών.

V. Βαρδακώστα I. (2008)

Ακόμα ένα άρθρο είναι αυτό της συγγραφέως Βαρδακώστα I. (2008), όπου εστιάζει την έρευνά της στην σχέση εκπαίδευσης των χρηστών με την πληροφοριακή παιδεία. Συγκεκριμένα έχει πραγματοποιήσει έρευνα για την Βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου.

Η βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου κάθε χρόνο διοργανώνει εκπαιδευτικά σεμινάρια στους φοιτητές. Τα σεμινάρια αυτά αποσκοπούν στην ενημέρωση των χρηστών προς τον τρόπο λειτουργίας της βιβλιοθήκης αρχικά και την γνωστοποίηση της πρόσβασής των χρηστών στις βάσεις δεδομένων όπου η βιβλιοθήκη είναι συνδρομητής. Η βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου επειδή γνωρίζει τις σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης, προσπαθεί με κάθε τρόπο να εμπλουτίζει τα σεμινάρια που προσφέρει προς τους φοιτητές με σημαντικές και χρήσιμες γνώσεις με σκοπό να ανταποκριθεί στις ανάγκες τους.

Αρχικά τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας αυτής είναι:

1. Να διερευνηθεί αρχικά η υπάρχουσα σχέση που έχουν οι χρήστες σε γνώσεις σχετικές με την πληροφοριακή παιδεία και επίσης θα εντοπιστούν οι τυχόν αδυναμίες τους.

Στην συνέχεια θα περιγραφούν τα προγράμματα εκπαίδευσης που πραγματοποιούνται από την βιβλιοθήκη προς τους χρήστες της. (Βαρδακώστα I., 2008)

Παρουσιάζεται στο πιο κάτω πίνακα οι διαφορές της παραδοσιακής εκπαίδευσης των χρηστών και της πληροφοριακής παιδείας όπως μελετήθηκαν από τους Sinikara & Farvelainen, 2003 και επίσης θα καθοριστούν οι στόχοι και το περιεχόμενο της πληροφοριακής παιδείας από την βιβλιοθήκη ή από τον εκπαιδευτή. (Sinikara & Farvelainen, 2003)

Εκπαίδευση στη χρήση της παραδοσιακής Βιβλιοθήκης.	Καλλιέργεια Πληροφοριακής Παιδείας
Η γνωριμία με τη Βιβλιοθήκη είναι απαραίτητη; Ο χρήστης παρακολουθεί;	Η άποψη του χρήστη είναι ουσιαστική: τι είδους γνώση χρειάζεται για την εργασία.
Η εκπαίδευση γίνεται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.	Είναι απαραίτητη η συνεργασία διδασκόντων και βιβλιοθηκονόμων.
Η διδασκαλία αποτελεί δευτερεύον χαρακτηριστικό της εργασίας.	Δίνεται έμφαση στις παιδαγωγικές δεξιότητες που μπορεί να αναπτύξουν οι βιβλιοθήκες.

Πίνακας 3: Διαφορές εκπαίδευσης χρηστών και πληροφοριακής παιδείας.

Από τον πιο πάνω πίνακα προκύπτει ότι όταν ένα άτομο έχει γνώσεις και δεξιότητες στην χρήση της βιβλιοθήκης δεν σημαίνει ότι θεωρείται ότι έχει λάβει εκπαίδευση στην πληροφοριακή παιδεία. Η εκπαίδευση στην χρήση της βιβλιοθήκης αποτελεί ένα τμήμα της πληροφοριακής παιδείας. (Βαρδακώστα Ι., 2008)

Η μεθοδολογία που ακολούθησε η Βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου ήταν το έτος 1997-1998 όπου διεξήγαγε απλά ενημερωτικά σεμινάρια όπου οι φοιτητές ενημερώνονταν μόνο για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Στο τέλος κάθε σεμιναρίου δινόταν ένα φύλλο αξιολόγησης. Όμως η βιβλιοθήκη δεν ήταν ευχαριστημένη μόνο με αυτές τις υπηρεσίες έτσι συνεχώς εξέλιξε τις υπηρεσίες της έτσι το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 πραγματοποίησε 27 εκπαιδευτικά σεμινάρια προς όλους τους φοιτητές, διδάσκοντες και διοικητικό προσωπικό. Το δείγμα της έρευνας ήταν 125 άτομα. Η βιβλιοθήκη δεν εγκατέλειψε τις προσπάθειες της και το έτος 2007-2008 ο αριθμός των σεμιναρίων αυξήθηκαν όσο και η συμμετοχή τους που το δείγμα ανέρχεται στο 70% σε 272 φοιτητές. (Βαρδακώστα Ι., 2008)

Συγκεκριμένα οργανώθηκαν εκπαιδευτικά σεμινάρια σε συνεργασία με τις γραμματείες των τμημάτων, καθορίστηκε ο σαφής χρόνος και ο χώρος διεξαγωγής τους καθώς και το μέγεθος των τμημάτων όπως και το περιεχόμενο που θα έχουν τα εκπαιδευτικά αυτά σεμινάρια. Επίσης καθορίστηκε πως θα είναι το υλικό των σεμιναρίων και ποια είναι τα μέσα αξιολόγησης. Εστίαση θα δίνεται στον εντοπισμό των αδυναμιών και θα διασφαλίζεται ότι θα διαμορφώνονται νέα μοντέλα εκπαίδευσης με σκοπό την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των υπηρεσιών και του έργου που παράγει η βιβλιοθήκη.

Στο τέλος του άρθρου παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι ενέργειες που έχει διαπράξει η βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου για να υιοθετήσει αποτελεσματικά την πληροφοριακή παιδεία στις λειτουργίες της και επισημαίνει χαρακτηριστικά ότι τα προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της αποστολής της βιβλιοθήκης για να επιτύχει τους σκοπούς και τους στόχους της.

Αδιαμφισβήτητα φαίνεται ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που είναι πολύ μεγάλος. Οι βιβλιοθήκες οφείλουν να επεκτείνουν το έργο τους, να εφαρμόζουν καινούργιες δεξιότητες και να συνεχίζουν να εμπλουτίζουν το υλικό τους και τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους. (Βαρδακώστα Ι., 2008)

Το άρθρο της Βαρδακώστα Ι. με την δική μου έρευνα συνδέεται στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα που αφορά τον ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών.

VI. Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε. και Σισαμάκη Ν. (2008)

Πιο κάτω αναλύεται η έρευνα που έχει γίνει από τους συγγραφείς Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε. και Σισαμάκη Ν. (2008) και αφορά την Κεντρική Βιβλιοθήκη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Βασικός στόχος της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης ήταν να αναδειχθεί η πληροφοριακή παιδεία. Στις υπηρεσίες της η βιβλιοθήκη έχει εντάξει σεμινάρια προς τους νεοεισερχόμενους φοιτητές που στόχο έχουν την βελτίωση των δεξιοτήτων στην έρευνα, στην μελέτη και την αξιοποίηση των πηγών πληροφόρησης.

Επίσης μερικές πρακτικές που έχουν συμβάλει στην ενίσχυση της πληροφοριακής παιδείας όπου μέσα από αυτά φαίνεται και ο ρόλος των βιβλιοθηκών είναι η δημιουργία βοηθητικών οδηγών που εξηγούν αναλυτικά πώς να πραγματοποιήσουν αναζήτηση μέσα από διάφορες βάσεις δεδομένων για να μπορέσουν οι φοιτητές να έχουν πρόσβαση ανά πάσα στιγμή. Παράλληλα έχει δημιουργηθεί ένα είδος “Help-Desk” που σκοπό έχει οι φοιτητές να μπορούν να υποβάλουν ερωτήσεις και να λάβουν απαντήσεις έγκαιρα και γρήγορα. Περαιτέρω η βιβλιοθήκη έχει δημιουργήσει εφαρμογές μέσα από ειδικά λογισμικά όπως είναι το Metabil/SFX/Verde για ένα πιο ενιαίο σύστημα μετα-αναζήτησης σε ετερογενείς πηγές με σκοπό να διευκολύνει ακόμα περισσότερο την επιστημονική έρευνα. (Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε., Σισαμάκη Ν., 2008)

Ο ρόλος της ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου είναι η σωστή διαχείριση των ηλεκτρονικών πηγών από το εξειδικευμένο προσωπικό που έχει γνώσεις στην πληροφοριακή παιδεία. Το προσωπικό είναι αυτό που οφείλει να καθοδηγήσει και να μεταλαμπαδεύσει στους χρήστες της τις γνώσεις και τα εργαλεία προς την αναζήτηση των κατάλληλων πηγών πληροφόρησης με σκοπό να είναι σε θέση να τις χρησιμοποιούν εύκολα και σε λίγο χρόνο.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη εν λόγω έρευνα ήταν η δημιουργία ενός ερωτηματολογίου που έχει ως σκοπό την αξιολόγηση των φοιτητών στις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Η έκταση του ερωτηματολογίου ήταν 11 ερωτήσεις. Το δείγμα του ερωτηματολογίου ήταν 272 χρήστες της βιβλιοθήκης. Το ποσοστό του 41% ήταν προπτυχιακοί φοιτητές, το 5% ήταν μεταπτυχιακοί φοιτητές και το 26% ήταν υποψήφιοι διδάκτορες ερευνητές. Το 18,5% ήταν μέλη ΔΕΠ ενώ το 9,6% ήταν προσωπικό του ΕΜΠ.

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου ήταν θετικά ως προς τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης που ήδη προσφέρονται στους φοιτητές τους. Το 70% των φοιτητών φαίνεται ότι είναι σε θέση να αναζητήσει και να αξιοποιήσει πηγές από τις βάσεις δεδομένων που παρέχει η βιβλιοθήκη. Σημαντικό επίσης είναι το ποσοστό του 58,2% των φοιτητών που θεωρεί ότι είναι σημαντικό να υπάρχουν εκπαιδευτικά σεμινάρια για αποτελεσματικότερη χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης.

Τέλος η βιβλιοθήκη του ΕΜΠ έχει ως βασικό της σκοπό να εντοπίζει τις ανάγκες των χρηστών της και να προσαρμόζει τις υπηρεσίες της σε αυτές. Είναι πολύ σημαντικό να καθοριστούν οι πραγματικές ανάγκες των χρηστών για να μπορέσει και η βιβλιοθήκη από μεριάς της να αναπτύξει δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας και παράλληλα να βελτιώσει και τις προσφερόμενες υπηρεσίες της. (Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε., Σισαμάκη Ν., 2008)

Και σε αυτό το άρθρο των Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε. και Σισαμάκη Ν., συσχετίζεται με την δική μου έρευνα μιας και η δική μου έρευνα θα διερευνήσει τον βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης της πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών του Πανεπιστημίου και τα μέσα που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη για να προωθήσει την πληροφοριακή παιδεία.

[VII. Λαφτσίδου Μ., Σαρηγιαννίδου Β., Κώτσιος Π., Χατζηχρήστος Α., Ζιώγα Χ. και Δέρβου Κ., 2008](#)

Παρόμοιας ομοιομορφία έρευνα έχει πραγματοποιηθεί σε πρωτοετείς φοιτητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για να διερευνήσει τις δεξιότητες των φοιτητών στην πληροφοριακή παιδεία του τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας όπως αναφέρουν οι συγγραφείς Λαφτσίδου Μ., Σαρηγιαννίδου Β., Κώτσιος Π., Χατζηχρήστος Α., Ζιώγα Χ. και Δέρβου Κ. το 2008. (Λαφτσίδου Μ., Σαρηγιαννίδου Β., Κώτσιος Π., Χατζηχρήστος Α., Ζιώγα Χ. και Δέρβου Κ., 2008)

Την έρευνα αυτή ανέλαβε η Μονάδα Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Χρηστών με την χρηματοδότηση του προγράμματος ΕΠΕΑΚ II – Εκσυγχρονισμός συστήματος Βιβλιοθηκών του ΑΠΘ. (ΕΠΕΑΚ II – 2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, 2003)

Τα μέσα που χρησιμοποιεί η Μονάδα είναι σεμινάρια εκπαίδευσης, οδηγοί χρήσης σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή. Επίσης προσφέρονται πληροφορίες για τα εργαλεία αναζήτησης, συγγραφή βιβλιογραφίας και εφόδια για να μπορέσουν να αποτελέσουν σημαντικό συστατικό για την διαβίου εκπαίδευση.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας κυρίως βασίστηκαν στην καταγραφή των αναγκών των νεοεισερχόμενων φοιτητών σε θέματα πληροφοριακής παιδείας για την εκπαίδευσή τους.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν μέσω διεξαγωγής ενός ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο αφορούσε μόνο πρωτοετείς φοιτητές και διεξάχθηκε σε 9 διαφορετικά τμήματα του Α.Π.Θ. (Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, Κοινωνική Θεολογία, Νομική, Πολιτικοί Μηχανικοί, Μαθηματικό Τμήμα, Παιδαγωγικό Τμήμα, Οδοντιατρική Σχολή, Ελληνική Φιλολογία και Ιατρική Σχολή). Το ερωτηματολόγιο κυρίως αποσκοπούσε στις στρατηγικές αναζήτησης, αναγνώρισης των πηγών πληροφόρησης αλλά και την ορθή χρήση της πληροφορίας. Συνολικά είχαν συλλεχθεί περισσότερα από 1000 ερωτηματολόγια που αντιστοιχεί σε ποσοστό 65% των νεοεισερχόμενων φοιτητών ενώ ένας πολύ μικρός αριθμός των νεοεισερχόμενων δεν συμμετείχε στην εν λόγω έρευνα. (Λαφτσίδου Μ. κ.ά, 2008)

Το ερωτηματολόγιο αποτελείτο από 8 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και δύο ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Το ερωτηματολόγιο εμπνεύστηκε από την εργασία των Mittermeyer D. and Quirion D. "Information Literacy: study of Incoming First-Year Undergraduates in Quebec". (Mittermeyer D. and Quirion D., 2003).

Οι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής αφορούσαν στον προσδιορισμό της φύσης της πληροφορίας, στρατηγικές αναζήτησης και χρήση της ανακτημένης πληροφορίας. Οι ερωτήσεις του ανοικτού τύπου αφορούσαν συγκεκριμένα να σημειώσουν οι φοιτητές τον διαδικτυακό τόπο της βιβλιοθήκης και δύο μηχανές αναζήτησης βιβλιογραφίας. Η δεύτερη ανοικτού τύπου ερώτηση είχε σκοπό να διερευνηθεί αν οι φοιτητές χρησιμοποιούν κάποια μηχανή αναζήτησης

πληροφορίας όπως είναι αυτή της Yahoo ή Google. Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 16.0. (Λαφτσίδου Μ. κ.ά, 2008)

Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας έχουν καταδείξει ότι οι πρωτοετείς φοιτητές έχουν ανάγκη για περαιτέρω επιμόρφωση ενώ προκύπτουν πολλά κενά από την δευτεροβάθμια κυρίως εκπαίδευση. Στο άρθρο επισημαίνεται ότι οι φοιτητές του Τμήματος των Μαθηματικών αποτυγχάνουν κυρίως για το λόγο ότι η πληροφοριακή παιδεία δεν καλύπτεται από την τεχνολογία.

Συμπερασματικά διαπιστώνεται ότι η ανάγκη για πληροφοριακή παιδεία μεγαλώνει και θα ενσωματωθεί στα προγράμματα σπουδών για όλους τους φοιτητές από την βιβλιοθήκη και έχουν σκοπό να επεκταθεί/διευρυνθεί σε νέα τμήματα η ακόμα και σε άλλα ιδρύματα αλλά και σε άλλα επίπεδα όπως είναι οι τελειόφοιτοι και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές. (Λαφτσίδου Μ. κ.ά, 2008)

Η έρευνα της Λαφτσίδου Μ. και άλλοι συσχετίζεται με τα δικά μου ερευνητικά ερωτήματα στην διερεύνηση του βαθμού εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών καθώς μελετά και τον βαθμό των πληροφοριακών δεξιοτήτων των χρηστών. Επίσης με ποια μέσα χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη για να εντοπίσει και να αναπτύξει το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους. Τέλος συσχετίζεται και με τον ρόλο που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας που προσφέρουν στους χρήστες τους.

VIII. Κώτσιος Π., 2008

Παρόμοιες έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί και στο εξωτερικό, όπως αναφέρει ο συγγραφέας Κώτσιος Π. (2008), όπου περιγράφει ποιες είναι οι μέθοδοι εκπαίδευσης που γίνονται στους χρήστες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σε αμερικάνικα πανεπιστήμια. (Κώτσιος Π., 2008)

Οι ερευνητικοί στόχοι της έρευνας αυτής ήταν κυρίως αν η ΠΠ εφαρμόζεται στα αμερικάνικα πανεπιστήμια και δεύτερος σκοπός ήταν για να γίνει μια σύγκριση με τον ελληνικό χώρο.

Η διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε για την πληροφοριακή παιδεία από την Αμερικάνικη Ένωση Βιβλιοθηκών. Στην έρευνα πήραν μέρος 27 πανεπιστήμια και κολλέγια. Οι 21 απαντήσεις (77%) ήταν από πανεπιστήμια και τα 6 από κολλέγια (33%). Η συγκέντρωση των στοιχείων αποστάληκε σε μια λίστα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Απευθυνόταν σε βιβλιοθηκονόμους και επαγγελματίες της πληροφόρησης. Αποστάληκε μόνο μια ερώτηση που ήταν πολλαπλής

επιλογής και αφορούσε στον τρόπο εκπαίδευσης των χρηστών. Οι πιθανές απαντήσεις ήταν 4. Η ερώτηση σύμφωνα με τον κ. Κώτσιο Π. ήταν η εξής:

«Ποια μέθοδο εφαρμόζει το πανεπιστήμιο σας για την εκπαίδευση των φοιτητών πάνω στις διαθέσιμες πληροφοριακές πηγές και υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.» (Κώτσιος Π., 2008)

Οι πιθανές απαντήσεις αποσκοπούσαν στο να εξιχνιάσουν αρχικά αν παρέχεται οποιαδήποτε μορφή εκπαίδευσης από την βιβλιοθήκη και σε ποια συχνότητα. Η δεύτερη επιλογή απάντησης αποσκοπούσε να εξιχνιάσει το είδος εκπαίδευσης της πληροφοριακής παιδείας αν δηλαδή στηρίζεται σε ηλεκτρονικά ή έντυπα φυλλάδια όπου οι φοιτητές ενημερώνονται σχετικά για την πληροφοριακή παιδεία. Η τρίτη επιλογή απάντησης αποσκοπούσε στον πόσο συχνά εφαρμόζονται εκπαιδευτικά σεμινάρια ενός η τέταρτη επιλογή απάντησης αποσκοπούσε αν υπάρχει βαθμολόγηση των φοιτητών στα σεμινάρια της πληροφοριακής παιδείας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι στις ΗΠΑ το 40% των βιβλιοθηκών χρησιμοποιεί περισσότερες από μια μεθόδους/μέσα εκπαίδευσης της πληροφοριακής παιδείας. Το 84% της έρευνας έδειξε ότι οι βιβλιοθήκες της ΗΠΑ χρησιμοποίησε σεμινάρια με συνοδεία οδηγών. Τέλος ο συγγραφέας επισημαίνει ότι τα αμερικάνικα πανεπιστήμια ήταν πιο οργανωμένα από τα ελληνικά πανεπιστήμια σε θέματα πληροφοριακής παιδείας αλλά αξίζει να σημειωθεί ότι η διαφορά τους δεν είναι πολύ μεγάλη όπου αυτό οδηγεί σε πολύ θετικά συμπεράσματα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας μας. (Κώτσιος Π., 2008)

Η έρευνα του Κώτσιο Π. με την δική μου έρευνα συσχετίζεται με τα μέσα που χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες τόσο του εξωτερικού αλλά και του ελληνικού χώρου όπως και του κυπριακού χώρου προκειμένου να εντοπίσουν και να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους.

IX. Κανάκη Χ. (2009)

Η Κανάκη Χ. (2009), στο άρθρο «Η πληροφοριακή παιδεία όχημα για την ουσιαστική διασύνδεση των βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία», δίνει έμφαση στις σκέψεις και στις εκτιμήσεις που αφορούν τις πτυχές της πληροφοριακής παιδείας και την διαχωρίζει σε 4 βασικές ενότητες. Η κάθε ενότητα αποσκοπεί και σε διαφορετικό σκοπό. Η πρώτη ενότητα αφορά τον σαφή προσδιορισμό της πληροφοριακής παιδείας και η δεύτερη ενότητα αφορά μια επισκόπηση της πληροφοριακής παιδείας στο ελληνικό ακαδημαϊκό περιβάλλον. Η τρίτη ενότητα αξιοποιεί

δεδομένα από την βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου ως προς την σχέση που έχουν οι φοιτητές με την βιβλιοθήκη και τη σχέση που έχουν τα μαθήματα που προσφέρονται με την βιβλιοθήκη. Τέλος η τέταρτη ενότητα επιδιώκει στην συμβολή της πληροφοριακής παιδείας στην ανώτατη εκπαίδευση της Ελλάδας. (Κανάκη Χ., 2009)

Η έρευνα της Κανάκη Χ. (2009), εστιάστηκε στις δύο βασικές παραμέτρους την σχέση των φοιτητών με την βιβλιοθήκη και την σχέση των μαθημάτων με την βιβλιοθήκη. Αρχικά η σχέση των φοιτητών του Παντείου Πανεπιστημίου με την βιβλιοθήκη στατιστικά αποδεικνύεται ότι ήταν πολύ χαμηλή η αξιοποίηση της. Το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 έγινε μια προσπάθεια για μαζική συμμετοχή των πρωτοετών φοιτητών σε εκπαιδευτικό σεμινάριο χρήσης της βιβλιοθήκης. Το δείγμα της έρευνας ήταν 1900 φοιτητές όπου θα έπρεπε να συμμετάσχουν. Τελικά συμμετείχαν μόνο οι 358 ένα ποσοστό πολύ χαμηλό της τάξης του 19%. Επίσης την ίδια χρονιά το 2008 από τους 358 φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 85 φοιτητές ενώ έχουν λάβει συμμετοχή στα εκπαιδευτικά μαθήματα δεν έχουν πραγματοποιήσει εγγραφή με την βιβλιοθήκη ή δεν έχουν προβεί σε αξιοποίηση της. Τα υπόλοιπα μέλη έχουν αξιοποίηση την βιβλιοθήκη σχετικά σε καλά επίπεδα σύμφωνα με τα στατιστικά χρήσης. (Κανάκη Χ., 2009)

Επίσης στο άρθρο παρουσιάζετε η σχέση μαθημάτων με τη βιβλιοθήκη όπου στην αρχή ήταν πολύ ενθαρρυντικά αλλά έριξε αυλαία σύντομα γιατί οι φοιτητές που συμμετείχαν δεν βαθμολογούνταν και δεν είχε ουσία για αυτούς που συμμετείχαν. Παρατηρήθηκε ότι κανείς δεν ενδιαφερόταν για τον ουσιαστικό ρόλο των βιβλιοθηκών σε σχέση με την εκπαιδευτική διαδικασία και έτσι αποφασίστηκε να διακοπούν τα μαθήματα.

Το άρθρο ολοκληρώνεται με τις εισηγήσεις της συγγραφέως που προτείνει για την προώθηση της πληροφοριακής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι εισηγήσεις αυτές αφορούν την ενεργοποίηση των μεταπτυχιακών φοιτητών για να καταστούν πληροφοριακά εγγράμματοι όπου πρέπει να εκφράσουν και αυτοί με την σειρά τους τις απόψεις τους γύρω από το θέμα της πληροφοριακής παιδείας, καθώς επίσης και οι ενεργοποίηση των διδασκόντων όπου αποτελούν τους βασικούς συνεργάτες για προώθηση της πληροφοριακής παιδείας. Όλοι μαζί σε συνεργασία μπορούν να χαράξουν μια κοινή πορεία προς την αποτελεσματικότερη καλλιέργεια της πληροφοριακής παιδείας. (Κανάκη Χ., 2009)

Η έρευνα της Κανάκη Χ. με την έρευνα που πραγματοποιείται συσχετίζεται στην διερεύνηση του πως αναπτύσσουν οι χρήστες τις πληροφοριακές τους δεξιότητες και ποια μέσα χρησιμοποιούν

οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για να εντοπίσουν και να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.

X. Campbell D., 2009

Εξίσου σημαντική έρευνα διεξάχθηκε στο Millikin University από τον Campbell D. το 2009 με τίτλο «Student Learning in Library Research Instruction for Critical Writing, Reading and Research: Assessment Report for Academic Year 2008-2009» χρησιμοποιώντας το μοντέλο διδασκαλίας για να διαφανούν οι δεξιότητες των πρωτοετών φοιτητών με απώτερο σκοπό να γίνουν πληροφοριακά εγγράμματοι. Το πρόγραμμα αυτό είχε σκοπό επίσης να δώσει σημασία στην κριτική ανάλυση των φοιτητών και αξιολόγηση των πληροφοριών που χρησιμοποιούν κατά την διάρκεια της ακαδημαϊκής τους έρευνας και να τις εφαρμόσουν και στην καθημερινή τους ζωή. (Campbell D., 2009)

Οι ερευνητικοί στόχοι της εν λόγω έρευνας είναι τέσσερις, βασίζονται στις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας και είναι οι ακόλουθοι:

1. Ο φοιτητής πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίσει την χρήση και τον σκοπό της βιβλιοθήκης. Πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τις πηγές πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης που διατίθενται μέσω ιστοσελίδων.
2. Ο φοιτητής πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τι είναι λογοκλοπή και να είναι σε θέση να μπορεί καταγράψει σωστά τις βιβλιογραφικές παραπομπές.
3. Ο φοιτητής πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει την βασική ιδέα της ανάκτησης πληροφοριών και αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων. Επίσης πρέπει οι φοιτητές να μπορούν να αναγνωρίζουν τις στρατηγικές αναζήτησης που θα αποδείξουν την δυνατότητα ανάκτησης πληροφοριών μέσα από άρθρα περιοδικών, βιβλία και διαδικτυακές πηγές.
4. Ο φοιτητής πρέπει να αποδείξει την εφαρμογή κριτηρίων αξιολόγησης στην επιλογή των πληροφοριών, ανεξάρτητα από την πηγή ή μορφότυπο, μέσα από ασκήσεις που αποδεικνύουν την ικανότητά τους να τις διαφοροποιήσουν από παρόμοιες πηγές.

Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε την ακαδημαϊκή χρονιά 2008-2009 και διεξάχθηκε 85 συνεδρίες για μαθήματα CWRR. Οι βιβλιοθηκονόμοι διαδραματίζουν αναπόσπαστο ρόλο στην προετοιμασία των μαθητών με σκοπό οι φοιτητές να κατανοήσουν τις πληροφορίες. Ο συγγραφέας Campbell D., από κάποια στοιχεία τα οποία δεν έχουν εκδοθεί δείχνουν ότι οι

πρωτοετείς φοιτητές του Millikin University εμφανίζουν υπερβολική εξάρτηση χρήσης των πληροφοριών από το ελεύθερο διαδίκτυο και δεν αξιολογούν τις πηγές πληροφόρησης με κριτικό πνεύμα. Σε αυτό το σημείο οι βιβλιοθηκονόμοι είναι αυτοί που πρέπει να εμπλακούν στην διαδικασία εκπαίδευσης και διδασκαλίας. Τα σεμινάρια αυτά περιλαμβάνουν πληροφορίες για την χρήση του καταλόγου της βιβλιοθήκης, αναζήτηση σε άρθρα μέσα από τις βάσεις δεδομένων και πληροφορίες μέσα από πρακτικά συνεδρίων. Επίσης θα τους επεξηγήσουν τι είναι λογοκλοπή και πώς να την αποφεύγουν αλλά και τρόπους με τους οποίους θα αξιολογήσουν διαφορετικούς τύπου πηγών πληροφόρησης.

Η μέθοδος αξιολόγησης που ακολουθήθηκε για την έρευνα είναι ένα ερωτηματολόγιο 15 ερωτήσεων και πραγματοποιήθηκαν πριν και μετά την εξέταση. Τα δεδομένα που είχαν συλλεχθεί ήταν για το εαρινό εξάμηνο του 2008 το δείγμα της έρευνας ήταν σε 305 πρωτοετής φοιτητές. Τα δεδομένα που είχαν συλλεχθεί για το θερινό εξάμηνο του 2008 ήταν 132 φοιτητές. Η ίδια διαδικασία πραγματοποιήθηκε και για την άνοιξη του 2009 όπου το δείγμα ήταν 132 φοιτητές που συμμετείχαν σε αυτή την έρευνα. Τα αποτελέσματα των ερευνών πριν και μετά τα τεστ αξιολόγησης δεν είχαν πολύ διαφορά.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ομαδοποιήθηκαν σε αντίστοιχους μαθησιακούς στόχους με σκοπό να διευκολύνουν τους βιβλιοθηκονόμους στο να μετρήσουν την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας. Η ομαδοποίηση των ερωτήσεων αποσκοπούσε στους πιο κάτω σκοπούς:

1. Ηλεκτρονικές Πηγές Βιβλιοθήκης
2. Λογοκλοπή/Βιβλιογραφικές παραπομπές
3. Ανάκτηση πληροφοριών
4. Αξιολόγηση πληροφοριών

Τα στοιχεία της έρευνας κατέδειξαν ότι χρειάζεται συνεχής διδασκαλία στους πρωτοετής φοιτητές. Οι βιβλιοθηκονόμοι οδηγήθηκαν στα συμπεράσματα ότι πρέπει να είναι συνεχώς σε εγρήγορση και να ενσωματώνουν πρακτικές δραστηριότητες, συχνές παρουσιάσεις και ομαδικές συζητήσεις, ενώ παράλληλα πρέπει να υπάρχει συνεργασία μεταξύ δραστηριοτήτων της βιβλιοθήκης και με τους εκπαιδευτικούς. Επίσης οι αξιολογήσεις αυτές θα πρέπει να μορφοποιούνται ανάλογα με τις μαθησιακές ανάγκες των φοιτητών ανά περίοδο διδασκαλίας.

Στην συγκεκριμένη έρευνα του Campbell D., συσχετίζεται με την δική μου έρευνα στην διερεύνηση των βασικών δεξιοτήτων των φοιτητών σε θέματα πληροφοριακής παιδείας.

XI. Jiyane G. V and Onyancha O. B. (2010)

Πιο κάτω θα αναλυθεί το άρθρο των Jiyane G. V και Onyancha O. B. (2010), σε μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε για την εκπαίδευση και την διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Νοτίου Αφρικής. Γενικότερα είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα επίπεδα του αλφαριθμητισμού στην Νότιο Αφρική είναι αρκετά υψηλά. (Jiyane G. V and Onyancha O. B., 2010)

Οι ερευνητικοί στόχοι της έρευνας είναι οι πιο κάτω:

- Να καθοριστεί ο τρόπος με τον οποίο διδάσκεται η πληροφοριακή παιδεία στην Νότιο Αφρική,
- Να ανακαλύψει τον σαφή σκοπό της πληροφοριακής παιδείας στα πανεπιστήμια της Νοτίου Αφρικής,
- Να προσδιοριστούν τα προσόντα των φοιτητών και τις δεξιότητες που έχουν σε θέματα πληροφοριακής παιδείας,
- Καθιέρωση σε ακαδημαϊκό επίπεδο η πληροφοριακή παιδεία,
- Προσδιορισμός βασικών θεμάτων που διδάσκονται στην πληροφοριακή παιδεία,
- Θα προσδιοριστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε θέματα παροχής πληροφοριακής παιδείας και τέλος
- Αξιολόγηση της πληροφοριακής παιδείας σε ένα γενικότερο κοινωνικό πλαίσιο.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης είναι να διερευνηθεί η διαθεσιμότητα εφαρμογής προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στη Νότιο Αφρική με ιδιαίτερη μνεία σε σχολεία/τμήματα και σε ακαδημαϊκά ιδρύματα. Μέσα από την έρευνα παρατηρείται ότι προσφέρονται προγράμματα πληροφοριακής παιδείας. Έμφαση δίνεται στην διαθεσιμότητα και παροχή της πληροφοριακής παιδείας που ενδείκνυται σε φοιτητές του πρώτου έτους κατά την εισδοχή τους σε ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα όπου μαθήματα προσφέρονται από καταρτισμένο προσωπικό με σκοπό οι φοιτητές να είναι σε θέση να επιλέξουν και να χρησιμοποιήσουν πόρους αποτελεσματικά.

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε στην έρευνα αυτή για να διερευνηθεί η πληροφοριακή παιδεία της Νοτίου Αφρικής βασίστηκε σε δύο ερευνητικές στρατηγικές. Η μία μέθοδος βασίστηκε στην βιβλιογραφική ανασκόπηση και η άλλη βασίστηκε στην περιγραφική έρευνα. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση βασίστηκε σε πληροφορίες που προήλθαν από άρθρα περιοδικών, βιβλία, εκθέσεις και εφημερίδες με σκοπό να συλλεχθούν δεδομένα και να γίνει αρχικά αντιληπτός ο όρος της πληροφοριακής παιδείας καθώς και έργα σε θέματα πληροφοριακής παιδείας που ήδη έχουν υλοποιηθεί στην Νότια Αφρική. Από την άλλη πλευρά επιλέχθηκε και η μέθοδος της περιγραφικής έρευνας όπου είναι βασισμένη σε ποιοτικό ερευνητικό σχεδιασμό και επιδιώκει να εξακριβώσει τις προοπτικές και τις εμπειρίες των ερωτηθέντων στα θέματα πληροφοριακής παιδείας. (Jiyane G. V and Onyancha O. B., 2010)

Το δείγμα της έρευνας αυτής επιλέχθηκε να μελετηθούν 23 Πανεπιστήμια της Νοτίου Αφρικής όπου στόχευε σε δύο ομάδες ανθρώπων. Συγκεκριμένα θα υπήρχε ένας επικεφαλής για τα τμήματα LIS και βιβλιοθηκονόμοι που θα είναι υπεύθυνοι για την διδασκαλία της δια βίου εκπαίδευσης. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι η διεξαγωγή ενός ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο αποτελείτο από 17 ανοικτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις όπου στάλθηκε σε εξουσιοδοτημένα άτομα για να συλλεχθούν οι πληροφορίες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν απογοητευτικά μιας και από τις 23 βιβλιοθήκες όπου στάλθηκε το ερωτηματολόγιο μόνο οι 5 ανταποκρίθηκαν, δηλαδή ούτε το 1/3 των ερωτηθέντων δεν ανταποκρίθηκε. Το ποσοστό που ανταποκρίθηκε ήταν μόλις 23,8%. Έγιναν πολλές κλήσεις αλλά δεν ανταποκρίθηκαν μέχρι το χρονικό διάστημα που είχε τεθεί. Έτσι επιλέχθηκε να αναλυθούν τα δεδομένα που είχαν συλλεχθεί μόνο από τις 5 βιβλιοθήκες. Οι βιβλιοθήκες που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν οι ακόλουθες:

- University of Zululand (UZ),
- University of South Africa (UNISA),
- Stellenbosch University (SUN),
- University of Pretoria (UP), and
- Nelson Mandela Metropolitan University (NMMU).

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν αναλύθηκαν ποιοτικά και παρουσιάστηκαν σε γραφικές παραστάσεις μέσα από το Microsoft Excel 2003.

Μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξε ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και τα τμήματα LIS στη Νότιο Αφρική που παρέχουν πληροφοριακή παιδεία δείχνει ότι υπάρχουν συντονισμένες προσπάθειες για την υλοποίηση πληροφοριακής παιδείας στη χώρα και έχουν ως σκοπό να επιδιώξουν την βιωσιμότητά τους. Ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι σημαντικός μιας και ο βασικός προσανατολισμός της κάθε βιβλιοθήκης στρέφεται στις ανάγκες των χρηστών τους. Επίσης έχουν ως βασικό ρόλο να εμπλουτίζουν τις προσφερόμενες τους υπηρεσίες στην επιστήμη των πληροφοριών και στην παιδεία για ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφόρησης για την δια βίου μάθηση. (Jiyane G. V and Onyancha O. B., 2010)

Η εν λόγω έρευνα με την παρούσα έρευνα σχετίζεται στο ερευνητικό ερώτημα ποια μέσα χρησιμοποιούν οι βιβλιοθήκες για να προωθήσουν και να αναπτύξουν το επίπεδο των πληροφοριακών δεξιοτήτων των χρηστών τους.

XII. Conde M.J.R., et al. (2011)

Σύμφωνα με την Conde M.J.R. που δημοσίευσε στο περιοδικό Contemporary Issues in Education Research τον Απρίλιο του 2011 με τίτλο “Information Literacy and Information and Communication Technologies Use by Secondary Education Students in Spain: a Descriptive Study” άρθρο το οποίο ερευνά τον πληροφοριακό γραμματισμό και την χρήση της τεχνολογίας από μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ισπανία. Περαιτέρω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν μέσα από την έρευνα και την αντίθεση που υπάρχει μεταξύ του επιπέδου χρήσης των τεχνολογιών από τα παιδιά που χρησιμοποιούν για βιντεοπαιχνίδια και κοινωνικά δίκτυα και το επίπεδο χρήσης της πληροφοριακής παιδείας. (Conde M.J.R. et al., 2011)

Η μεθοδολογία έρευνας που ακολουθήθηκε ήταν μια εμπειρική έρευνα με σκοπό να περιγράψει την διαδικασία αξιολόγησης που ακολουθούν οι μαθητές, το επίπεδο ικανότητας να λαμβάνουν ενημέρωση οι φοιτητές ηλικίας 14 με 16 ετών στο τελικό στάδιο της εκπαίδευσης. Ο τελικός σκοπός ήταν να δοθούν εμπειρικές πληροφορίες για να μπορέσουν να κατανοήσουν οι μαθητές τις πληροφορίες και να είναι σε θέση να πάρουν τις σωστές αποφάσεις.

Στην έρευνα μελετήθηκαν οι πληροφοριακές και ψηφιακές ικανότητες κυρίως με σκοπό να συμβάλουν στην δημιουργία μιας γερής βάσης από γνώσεις και να παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες που θα συμβάλουν στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η όλη διαδικασία θα μελετηθεί με την διεξαγωγή ενός ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελείται από προγνωστικές μεταβλητές (ανεξάρτητες

μεταβλητές) όπου θα καθοριστεί το προφίλ των ερωτηθέντων όπως είναι η ηλικία, το φύλο, η κοινωνικοπολιτική κατάσταση τους, ο τύπος σχολείου που πηγαίνουν και οι ακαδημαϊκές τους επιδόσεις. Το δεύτερο μέρος αποτελείται από εξαρτημένες μεταβλητές που θα καθορίσουν τις πληροφοριακές και τεχνολογικές τους ικανότητες και θα προκύψουν τα αποτελέσματα αυτά μετά από ανάλυση που θα ακολουθηθεί.

Η κλίμακα μέτρησης των πληροφοριακών και τεχνολογικών δεξιοτήτων θα μετρηθεί σύμφωνα με την κλίμακα Likert από το 1 μέχρι το 9 (το 1 είναι το χαμηλότερο σε ικανότητα και το 9 το υψηλότερο σε ικανότητα). (Conde M.J.R. et al., 2011) Το δείγμα της έρευνας ήταν περισσότεροι από 1000 φοιτητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας μεταξύ 14 με 16 από 381 διαφορετικά σχολεία (κρατικά).

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων χωρίστηκε και αυτή σε δύο μέρη. Αρχικά στο πρώτο μέρος αναλύθηκαν οι γνώσεις της πληροφοριακής παιδείας και στο δεύτερο μέρος η ικανότητα των μαθητών να χρησιμοποιούν εργαλεία πληροφορικής.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι μαθητές δίνουν ιδιαίτερη σημασία, βαθμός μεγαλύτερος του 7 σύμφωνα με την κλίμακα μέτρησης Likert, στο να ανατρέχουν πιο εύκολα στο διαδίκτυο όσο αφορά αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο, για λήψη και εγκατάσταση λογισμικού από το διαδίκτυο και πηγές για να συγγράψουν μια εργασία που βρίσκουν ελεύθερα από το διαδίκτυο. Μικρότερη σημασία με βαθμό μικρότερο του 6 σύμφωνα με την κλίμακα Likert, δίνουν στις εξειδικευμένες γνώσεις πληροφορικής όπως να χρησιμοποιούν υπολογιστικά φύλλα, βάσεις δεδομένων και εργαλεία διαχείρισης των βάσεων δεδομένων, πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς καταλόγους και άλλα. (Conde M.J.R. et al., 2011)

Τα συμπεράσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι σπουδαστές πρέπει να ακολουθήσουν μαθήματα για να εξοικειωθούν με την επιλογή, επεξεργασία, επικοινωνία και μετάδοση των πληροφοριών για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν μελλοντικά στις απαιτήσεις της εκπαίδευσης.

Τέλος το άρθρο κλείνει με τα συμπεράσματα ότι η σημασία του πληροφοριακού γραμματισμού ως η ικανότητα χρήσης των τεχνολογικών ικανοτήτων αλλά και στην αποτελεσματική διαχείριση όλων των διαδικασιών που αφορούν πληροφοριακές ικανότητες είναι πολύ σημαντική και ότι οι μαθητές πρέπει να αποκτήσουν τις δεξιότητες αυτές. (Conde M.J.R. et al., 2011)

Η έρευνα των Conde M.J.R. και άλλοι συσχετίζονται με την εν λόγω έρευνα στην διερεύνηση του πως αναπτύσσουν δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας οι χρήστες.

XIII. Χατζηχρήστου Α. (2013)

Ο Χατζηχρήστου Α. (2013) πραγματοποίησε μια ακόμα έρευνα για να καταγράψει τα επίπεδα του ψηφιακού πληροφοριακού γραμματισμού στο τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η έρευνα του βασίστηκε σε αυτή που έχουμε αναφέρει και πιο πάνω που πραγματοποίησαν οι συγγραφείς Λαφτσίδου Μ. και άλλοι το 2008. Από το 2008 και μετά στο τμήμα της Φιλολογίας όλοι οι πρωτοετείς φοιτητές καλούνται να περάσουν από αυτή την έρευνα. (Χατζηχρήστος Α., 2013)

Ο Χατζηχρήστου Α. το 2013 πραγματοποίησε την έρευνά του αποδεικνύοντας μέσα από τα ερευνητικά του ερωτήματα που έχουν σκοπό να συγκρίνει και να καταγράψει τα επίπεδα του ψηφιακού πληροφοριακού γραμματισμού των μελλοντικών φιλολόγων, να αξιολογήσει τις δεξιότητες που έχουν στην πληροφοριακή παιδεία και να αξιολογήσει κάποιους παράγοντες που ενδεχομένως διαμορφώνουν τον πληροφοριακό γραμματισμό των φιλολόγων. (Χατζηχρήστος Α., 2013)

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν με την διεξαγωγή ενός ερωτηματολογίου βασισμένο στο πρότυπο της έρευνας Quebec του Καναδά (Mittermeyer D. και Quirion D., 2003). Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο αποτελείται από 8 ερωτήσεις κλειστού τύπου και 2 ανοικτού τύπου ερωτήσεις. Η έρευνα διεξήχθητε το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εφαρμόστηκε στο πρώτο ακαδημαϊκό εξάμηνο στην αρχή των μαθημάτων. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι από το 2008 με την έρευνα των Λαφτσίδου και άλλοι (2008) τα σεμινάρια ψηφιακής πληροφοριακής παιδείας διεξάγονται στο πλαίσιο του μαθήματος κάθε πρώτο έτος. (Λαφτσίδου Μ. κ.ά., 2008)

Το δείγμα της έρευνας ήταν 156 προπτυχιακού φοιτητές της φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια ψηφιακής παιδείας που παρέχονται από την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. και έχουν αξιολογηθεί για τις δεξιότητες που έχουν στην πληροφοριακή παιδεία. (Χατζηχρήστος Α., 2013)

Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν άκρως θετικά μιας και έδειξαν ότι ενώ γνωρίζουν οι φοιτητές πολύ καλά τις ηλεκτρονικές πηγές δεν είναι σε θέση να τις αξιοποιήσουν σωστά. Ο λόγος είναι κυρίως γιατί οι φοιτητές προτιμούν να ανατρέξουν σε συνήθεις μηχανές αναζήτησης παρά σε ηλεκτρονικό επιστημονικό υλικό που τους παρέχεται από την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη. Το ποσοστό του 70% περίπου δείχνει να έχει δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας ενώ το 30% ένα αρκετά υψηλό ποσοστό δείχνει να έχει πολλές αδυναμίες στην πληροφοριακή παιδεία. (Χατζηχρήστος Α., 2013)

Ο συγγραφέας πραγματοποιεί στο άρθρο του μια σύγκριση με τα αποτελέσματα της έρευνας του 2011-2012 με αυτά της έρευνας που έγινε το 2007-2008 και οδηγείται σε κάποια συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα αυτά αποδεικνύουν ότι υπάρχει αναγκαιότητα σε εκπαίδευση στην πληροφοριακή παιδεία. Το ποσοστό της έρευνας του 2011-2012 είναι 2,5 φορές μεγαλύτερο από το ποσοστό του 2008. Οι γνώσεις στις βάσεις δεδομένων έχουν βελτιωθεί μιας και το αποτέλεσμα έχει πενταπλασιαστεί σε χρήση το 2011-2012 σε σχέση με αυτό του 2007-2008. Επίσης το 2008 παρατηρήθηκε ένα σημαντικό κενό σε απαντήσεις στις ερωτήσεις που ήταν 35% το 2008, ενώ η έρευνα του 2012 έδειξε ότι το ποσοστό μειώθηκε κατά 1/3 σε ποσοστό 14%. (Χατζηχρήστος Α., 2013)

Τέλος ο συγγραφέας πιστεύει στην αξιοποίηση των γνώσεων της πληροφοριακής παιδείας. Οι φιλόλογοι θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν τις πηγές για την διδασκαλία του μαθήματος τους, θα είναι σε θέση να προσφέρουν σε μικροδιδασκαλίες αλλά και στην διαμόρφωση του περιεχομένου τους. (Χατζηχρήστος Α., 2013)

Η πιο πάνω έρευνα με την δική μου συνδέεται στο ερευνητικό ερώτημα που αποσκοπεί στην διερεύνηση των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών.

[XIV. Stanoevska-Slabeva K., Muller S., Seufert S., Scheffler N., \(2015\)](#)

Η έρευνα των συγγραφέων Stanoevska-Slabeva K., Muller S., Seufert S., Scheffler N., (2015), επικεντρώθηκε στην μέτρηση του πληροφοριακού γραμματισμού. Οι συγγραφείς στο άρθρο τους υποστηρίζουν ότι η πληροφοριακή παιδεία έχει μακρά παράδοση και προέρχεται από την επιστήμη των βιβλιοθηκών. Η πληροφοριακή παιδεία γίνεται ολοένα και πιο σημαντική λαμβάνοντας υπόψη την έρευνα και την εκπαίδευση των συστημάτων πληροφορικής. (Stanoevska-Slabeva K. et al., 2015)

Μερικές έρευνες έδειξαν ότι για να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη ικανοτήτων στην πληροφοριακή παιδεία θα πρέπει να γίνει αυτό από την πρώιμη ηλικία και σημαντικός ρόλο σε αυτό διαδραματίζουν τα σχολεία. (Argelagos E. και Piffaré M., 2012) Εμπειρικά στοιχεία έχουν δείξει ότι η ενσωμάτωση της πληροφοριακής παιδείας στα σχολεία δεν κατέσται ακόμη δυνατό. Πολλές επίσης είναι και οι μελέτες που έχουν δείξει ότι οι έφηβοι ανατρέχουν για πηγές πληροφόρησης στο διαδίκτυο παρά σε επιστημονικές βάσεις δεδομένων.

Οι προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται για την μέτρηση της πληροφοριακής παιδείας εκτελούνται σε παγκόσμια κλίμακα όπως γίνεται και στο παράδειγμα του International Association for the Evaluation of Educational Achievement (European Commission, 2014). Όπως φαίνεται στο πιο κάτω πίνακα τα μοντέλα μέτρησης της πληροφοριακής παιδείας σύμφωνα με τους Marshal R. K. (2006) και Balceris M. (2011) αλλά και της Stanoevska-Slabeva K. et all (2015) είναι τα ακόλουθα:

Σύγκριση και συγχώνευση πλαισίου Πληροφοριακής Παιδείας στο πλαίσιο 7i		
Balceris (2011)	Marshall (2006)	Το 7i πλαίσιο (βλέπε Stanoevska-Slabeva, 2015)
Πληροφοριακές ανάγκες	Προσδιορισμός θέματος	1. Πληροφοριακές ανάγκες Προσδιορισμός των αναγκών πληροφόρησης με γνώμονα το πρόβλημα
Επιλογή πηγών πληροφόρησης	Καθορισμός αναγκαίων πηγών. Γνωρίζω πώς να αναζητήσω τις πηγές που χρειάζομαι.	2. Πληροφοριακές πηγές Προσδιορισμός σχετικών πηγών πληροφόρησης
Πρόσβαση στις πληροφορίες	Πώς να εντοπίσετε και να ανακτήσετε τις πληροφορίες	3. Πρόσβαση στην πληροφορία και στρατηγικές αναζήτησης Προσδιορισμός στρατηγικής αναζήτησης για προσδιορισμένες πηγές πληροφόρησης
Αξιολόγηση πληροφοριών	Αξιολογήστε τις πληροφορίες	4. Αξιολόγηση πληροφοριών Αξιολόγηση πηγών πληροφόρησης και συνακόλουθων πληροφοριών.
Χρήση πληροφοριών	Σύνθεση και οργάνωση πληροφοριών. Κατανόηση των ηθικών, νομικών και κοινωνικοπολιτικών ζητημάτων που διέπουν τις πληροφορίες. Χρησιμοποιήστε κατάλληλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τις πληροφορίες. Παρουσιάστε την πληροφορία.	5. Χρήση πληροφοριών Κατάλληλη και προβληματική χρήση των πληροφοριών που ανακτήθηκαν. Αυτό επίσης μπορεί να περιλαμβάνει την γενική κατανόηση των δεοντολογικών νομικών και κοινωνικοπολιτικών ζητημάτων της πληροφορίας από ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ή θέμα. 6. Παρουσίαση πληροφοριών Παρουσίαση πληροφοριών που απευθύνεται σε καθορισμένες ομάδες-στόχους.

Αντανάκλαση διαδικασίας πληροφόρησης ευρήματα.	της και Μαθαίνω από την ανατροφοδότηση και εφαρμόζω και σε άλλα έργα.	7. Αντανάκλαση της διαδικασίας πληροφόρησης και ευρήματα. Ανατρέξτε στην διαδικασία αναζήτησης και επεξεργασίας των πληροφοριών που προκύπτουν από αυτή που μάθατε.
--	--	---

Πίνακας 4: Σύγκριση και συγχώνευση της πληροφοριακής παιδείας στο 7i πλαίσιο

(Stanoevska-Slabeva, 2015)

Το πλαίσιο 7i περιλαμβάνει επτά υπο-αρμοδιότητες που περιλαμβάνουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες και είναι οι ακόλουθες:

1. Ανάγκες πληροφόρησης
2. Επιλογή πηγών πληροφόρησης
3. Πρόσβαση στην πληροφορία και στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριών
4. Αξιολόγηση πληροφοριών
5. Χρήση πληροφοριών
6. Παρουσίαση πληροφοριών
7. Διαδικασίες πληροφόρησης και εύρεση προβλήματος.

Η εργασία επικεντρώνεται στην μέτρηση του μοντέλου της πληροφοριακής παιδείας. Το κύριο ερευνητικό ερώτημα είναι «Πως μπορεί να διαμορφωθεί και να μετρηθεί η πληροφοριακή παιδεία στην εκπαίδευση;»

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, δημιουργήθηκε ένα διετές ερευνητικό πρόγραμμα σε συνεργασία με σχολείο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ένα γερμανόφωνο τμήμα της Ελβετίας. Το έργο βασίστηκε σε ένα μεθοδολογικό συνδυασμό βιβλιογραφικής ανάλυσης, εξέλιξης και εμπειρικής δοκιμής.

Με βάση το πλαίσιο 7i κατασκευάστηκε το ερωτηματολόγιο (Stanoevska-Slabeva K. et al., 2015) συνδυάζοντας και ερωτήσεις αυτό-αξιολόγησης προερχόμενες από την έρευνα των Balceris M. (2011) και το Marshall R. K. (2006). Το δείγμα της έρευνας ήταν 86 μαθητές. Το ερωτηματολόγιο αποσκοπούσε στην εμπειρία των ερωτηθέντων στο διαδίκτυο, δηλαδή τη χρήσης του διαδικτύου, συχνότητα χρήσης του διαδικτύου για αναζήτηση πληροφοριών, κίνητρα και επάρκεια σε θέματα που αφορούν την οικονομία και το δίκαιο (συμπεριλαμβανομένης της ευχαρίστησης και της κατανόησης σε θέματα καθώς και η βαθμολόγησή τους), αντικειμενική πληροφοριακή παιδεία και την αυτό-εκτιμημένη πληροφοριακή παιδεία. Η κάθε ερώτηση κάλυπτε καθεμία από τις επτά

αυτές φάσεις μέτρησης της πληροφοριακής παιδείας. (Stanoevska-Slabeva et al., 2015) (Balceris M., 2011) (Marshall R. K., 2006)

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας όσο αφορά τον αντικειμενικό κύκλο σπουδών τους. Από την άλλη πλευρά η έρευνα έδειξε σαφώς υψηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων αυτό-εκτίμηση στην πληροφοριακή παιδεία. Αν και οι φοιτητές είναι ενεργοί χρήστες του διαδικτύου, έχει παρατηρηθεί ότι οι μαθητές συχνά δεν είναι επαρκείς στις δεξιότητες του ιστού. Παρατηρείται σημαντική έλλειψη στην αναζήτηση του ιστού καθώς και στην ικανότητα επεξεργασίας και στην κριτική αξιολόγηση των πληροφοριών.

Συμπερασματικά το άρθρο κλείνει με την επισήμανση ότι οι δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας θεωρούνται βασικές ικανότητες που διευκολύνουν την συμμετοχή του ατόμου στην κοινωνία και την δια βίου μάθηση. Επίσης επισημαίνεται ότι είναι πολύ σημαντικός στόχος να αναπτυχθεί η καλλιέργεια της πληροφοριακής παιδείας από τα σχολεία.

Η πιο πάνω έρευνα με την δική μου συνδέεται στον βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών αλλά επίσης και πως αναπτύσσουν πληροφοριακές δεξιότητες οι χρήστες.

[XV. Κλαψόπουλος Γ., Μπαλατζάρας Μ., Ζαπουνίδου Σ. και Πατρινός Δ. \(2016\)](#)

Επιπρόσθετα στην βιβλιογραφία με το άρθρο των Κλαψόπουλος Γ., Μπαλατζάρας Μ., Ζαπουνίδου Σ. και Πατρινός Δ. (2016), όπου δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «HEALJournal» το 2016 με τίτλο «Ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και υπηρεσίες Πληροφοριακής Παιδείας: η ανάπτυξη της διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας ILSEAB», η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ανέλαβε να αναπτύξει ένα νέο εκπαιδευτικό μοντέλο, μια ηλεκτρονική υπηρεσία υποστήριξης χρηστών που θα προσφέρει σημαντική επίδραση στο ακαδημαϊκό ίδρυμα και στην βιβλιοθήκη. Σκοπός της ηλεκτρονικής πλατφόρμας είναι η μετεξέλιξη, η προσωπική εξερεύνηση, η ενεργός μάθηση, η κριτική σκέψη και η συνεργασία σε θέματα πληροφοριακής παιδείας. (Κλαψόπουλος Γ. κ.ά, 2016)

Η όλη προσπάθεια πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της «Ψηφιακής Σύγκλισης» - έργο ΕΣΠΑ (2007-2013) της Οριζόντιας Δράσης του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Το όλο έργο ονομάστηκε ILSEAB για να συμμετάσχει στην υπηρεσία προστιθέμενης αξίας για τις

βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, λοιπούς φορείς και τελικούς χρήστες. (Κλαψόπουλος Γ., κ.ά., 2016)

Σκοπός της υπηρεσίας ILSEAB, ήταν κυρίως να προσφέρει δραστηριότητες πληροφοριακής παιδείας μέσω πληροφοριακών συστημάτων υποστήριξης. Η υπηρεσία ILSEAB είναι μια διαδικτυακή πύλη, μια ηλεκτρονική πλατφόρμα που παρέχει ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό και υπηρεσίες Web 2.0. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα πληροφοριακής παιδείας αναπτύχθηκαν 4 υποδείγματα προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας που αφορούσαν 4 επιστημονικά πεδία αντίστοιχα. Τα πεδία αυτά είναι τα ακόλουθα:

1. Κοινωνική / Ανθρωπιστικές Επιστήμες
2. Θετικές Επιστήμες / Επιστήμες Μηχανικών
3. Επιστήμες Ζωής &
4. Οικονομικές Επιστήμες

Το μοντέλο που επιλέχθηκε για αυτή την υλοποίηση είναι το SCORM (Sharable Content Object Reference Model). Αποτελεί ένα σύνολο από πρότυπα και οδηγίες που θα δημιουργήσουν δομημένες εκπαιδευτικές ενότητες. Για την ανάπτυξη της Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας Πληροφοριακής Παιδείας επιλέχθηκε το Moodle (σύστημα διαχείρισης μάθησης–LMS–Learning Management Systems) το οποίο είναι ανοικτού κώδικα λογισμικό και το Joomla (λογισμικό διαχείρισης περιεχομένου–Content Management Systems). Η πλατφόρμα αυτή απευθυνόταν σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές. (Κλαψόπουλος Γ., κ.ά., 2016)

Στο άρθρο ακολουθεί μια ανάλυση των μοντέλων της πληροφοριακής παιδείας και καταλήγουν να επιλέξουν το μοντέλο ANZIIL/CAUL της ACRL (ACRL, 2000), όπου δίνει έμφαση στην παραγωγή της γνώσης και στην παιδαγωγική διαδικασία. Αναπτύσσονται κριτικές ικανότητες και συγχρόνως αντιλαμβάνονται πως η πληροφοριακή παιδεία αποτελεί τον σημαντικότερο πυρήνα της δια βίου μάθησης. Το μοντέλο της ACRL προϋποθέτει τρεις βασικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του. Η πρώτη προϋπόθεση είναι η απόκτηση όλων των δεξιοτήτων ανεξαρτήτου διαφορετικότητας των εκπαιδευομένων σχετικά με τον χρόνο. Η δεύτερη προϋπόθεση είναι να καθοριστούν οι δεξιότητες που χρειάζονται οι φοιτητές από την κάθε θεματική ενότητα και τέλος η τρίτη προϋπόθεση απαιτεί την επαναλαμβανόμενη χρήση αυτών των δεξιοτήτων με σκοπό να καταστούν οι φοιτητές ικανοί να αξιολογήσουν την διαδικασία αναζήτησης και να την βελτιώσουν. (Κλαψόπουλος Γ. κ.ά., 2016)

Στην πιο κάτω εικόνα φαίνονται τα πρότυπα της πληροφοριακής παιδείας που απαρτίζουν το μαθησιακό μοντέλο που επιλέχθηκε.

Εικόνα 7: Πρότυπα πληροφοριακής παιδείας ANZIIL/CAUL (Bundy, 2004)

Συμπερασματικά φαίνεται ότι οι αντιδράσεις χρήσης ήταν ενθαρρυντικές και επισημαίνεται ότι επιδιώκεται και η αξιοποίηση κειμένων, από το εκπαιδευτικό υλικό του ILSEAB για σύνταξη προπτυχιακών εργασιών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η όλη προσπάθεια είχε θετικά αποτελέσματα ενώ η ανάπτυξη αυτής της ηλεκτρονικής πύλης αποτέλεσε μια σημαντική πρόκληση στις θεωρίες μάθησης και τα μοντέλα πληροφοριακής παιδείας. Οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν επίσης αγκαλιάσει αυτή την προσπάθεια και συνεργάζονται με το βοηθητικό διδακτικό προσωπικό σε μαθήματα που σχετίζονται με την πληροφοριακή παιδεία. Επίσης αυτή η πλατφόρμα θα χρησιμοποιηθεί από την Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου έχει σκοπό να αξιοποιήσει κείμενα από το υλικό της ILSEAB, με σκοπό να αναπτύξει ένα εργαλείο για σύνταξη των προπτυχιακών εργασιών των φοιτητών του. (Κλαψόπουλος Γ., κ.α., 2016)

Η έρευνα του Κλαψόπουλου Γ. και άλλων συσχετίζεται με την δική μου έρευνα στο ερευνητικό ερώτημα που αφορά τον βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών και το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας που προσφέρονται μέσω πληροφοριακών συστημάτων υποστήριξης.

XVI. Οικονόμου Α., Τριάντη Α., (2016)

Ακόμα ένα άρθρο που έχει δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα e-Γραφίς από τις συγγραφείς Οικονόμου Α. και Τριάντη Α. το 2016 που αφορούσε στον σχεδιασμό και την στοχοθεσία των προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πειραιώς. (Οικονόμου Α., Τριάντη Α., 2016)

Το βασικό ερευνητικό ερώτημα της έρευνας είναι το ακόλουθο:

- Διερεύνηση των βασικών δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας που αφορά τις ικανότητες των χρηστών στην αναζήτηση, ανάκτηση και αξιολόγηση των πηγών πληροφόρησης.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε μέσω της διεξαγωγής ερωτηματολογίου όπου θα απαντούσε στα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας. Το δείγμα του ερωτηματολογίου ήταν 282 άτομα. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 36 ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου. Οι ερωτήσεις αφορούσας 6 βασικές θεματικές ενότητες που αποσκοπούσαν στην κατανόηση των αναγκών των ικανοτήτων των φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς για αναζήτηση και αξιολόγηση της πληροφορίας. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε ηλεκτρονικά και σχεδιάστηκε στο ελεύθερο λογισμικό SurveyCrest. Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το Microsoft Excel. (Οικονόμου Α. και Τριάντη Α., 2016)

Οι απαντήσεις ήταν αναμενόμενες μιας και οι φοιτητές θα προτιμούσαν να επιλέξουν μια τυχαία ιστοσελίδα που θα έβρισκαν στο διαδίκτυο παρά να αντλήσουν πληροφορίες από βάσεις δεδομένων, περιοδικά, βιβλία και άλλα για να συντάξουν μια εργασία. Επίσης πέραν του 30% των απαντήσεων δεν είναι σε θέση να γνωρίσει σε ποια πηγή πληροφοριών θα πρέπει να ανατρέξει, ενώ το 70% των φοιτητών δεν γνωρίζει ποιες είναι οι κατάλληλες πηγές που πρέπει να ανατρέξει για να συγγράψει μια εργασία. Επιπρόσθετα από τις γενικές απαντήσεις των φοιτητών οι συγγραφείς επισημαίνουν ότι οι φοιτητές πρέπει να λαμβάνουν κάποια σεμινάρια, διαλέξεις ή ενημερωτικά φυλλάδια κατά την πρώτη τους επαφή με την βιβλιοθήκη για να ενημερώνονται για τις υπηρεσίες που παρέχει η βιβλιοθήκη και τι δυνατότητες έχει να τους παρέχει.

Στα πλαίσια στρατηγικής προώθησης της πληροφοριακής παιδείας η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πειραιώς, σχεδίασε και στοχοθέτησε προγράμματα εκπαίδευσης για απόκτηση ικανοτήτων και δεύτερος σκοπός είναι να μνηθούν οι φοιτητές στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και να συνεισφέρει στην αποτελεσματικότερη και ανεξάρτητη χρήση των πληροφοριακών πηγών

της. Στην συγκεκριμένη περίπτωση το πρόγραμμα εκπαίδευσης στην ΠΠ που επιλέχθηκε αποτελείται από 7 μαθήματα όπου το κάθε ένα από αυτό αποσκοπεί σε ένα διαφορετικό εκπαιδευτικό επίτευγμα. Το μάθημα 1 αποσκοπεί στην κατανόηση και εξοικείωση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης, το μάθημα 2 αποσκοπεί στην κατανόηση και εξοικείωση στην πληροφοριών μέσα από τις πληροφοριακές πηγές, το μάθημα 3 αποσκοπεί στις στρατηγικές αναζήτησης και ανάκτησης των πληροφοριακών πηγών, το μάθημα 4 αποσκοπεί στην σωστή διατύπωση των βιβλιογραφικών παραπομπών και στο πώς να συντάξουν οι φοιτητές βιβλιογραφικές παραπομπές με βάση συγκεκριμένα μορφότυπα. Το μάθημα 5 επιδιώκει την ορθή αξιολόγηση των πληροφοριακών πηγών με σωστή και μεθοδολογική χρήση, ενώ το μάθημα 6 αποσκοπεί στην δεοντολογία της πληροφορίας δηλαδή στην κατανόηση των οικονομικών, νομικών και ηθικών ζητημάτων της πληροφορίας. Τέλος το μάθημα 7 αποσκοπεί στην θεματική εξειδίκευση και στην βιομηχανική επιχειρηματικότητα για αναζήτηση και χρήση της πληροφορίας. (Οικονόμου Α. και Τριάντη Α., 2016)

Διαπιστώνεται ότι η σημαντικότητα του ρόλου της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι αξιοσημείωτη μιας και αποδεικνύεται ότι η παροχή προγραμμάτων ΠΠ έχει περάσει το στάδιο της απλής παρουσίας οδηγίων σε εφαρμογές ηλεκτρονικής μάθησης. Οι εφαρμογές αυτές είναι πιο αποτελεσματικές γιατί η νέα γενιά αυτό αναζητά και αφετέρου παρέχουν την δυνατότητα για επαναλαμβανόμενη εκπαίδευση. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατακτά όλο και περισσότερο την τριτοβάθμια εκπαίδευση και παρουσιάζει συνεχώς τεχνολογικές εξελίξεις. Οι σημερινές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ανταποκρίνονται σε αυτές τις αλλαγές ενώ οι βιβλιοθηκονόμοι είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν μέσα από τις διδακτικές ενότητες (Moodles), εκπαιδευτικά παιχνίδια, blogs, οδηγούς σύνταξης έρευνας, παρουσιάσεις, Power Points, podcasts, φωτογραφίες, εικόνες, κουίζ, βίντεο και άλλα πολλά διαδικτυακά μέσα εκπαίδευσης.

Η δική μου έρευνα συσχετίζεται με την πιο πάνω στην διερεύνηση του βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών και διερευνάται το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών. Επίσης στηρίζεται και στην διερεύνηση των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών.

[XVII. Fisher Z. and Seeber K. \(2017\)](#)

Το άρθρο με τίτλο “Finding foundations: a model for information literacy assessment of first-year students” που δημοσιεύτηκε από τους συγγραφείς Fisher Z. και Seeber K. το 2017 στο

επιστημονικό περιοδικό «In the Library with the Lead Pipe, an open access, open peer review journal», αναλύει την έρευνα που πραγματοποίησαν με σκοπό να αξιολογήσουν τις πληροφοριακές δεξιότητες των πρωτοετών φοιτητών της βιβλιοθήκης «Auraria». (Fisher Z. and Seeber K., 2017) Η βιβλιοθήκη αυτή εξυπηρετεί τρία ξεχωριστά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το Metropolitan State University of Denver (MSU Denver), το University of Colorado Denver (CU Denver) και Community College of Denver (CCD) όπου αποτελούν μια κοινή πανεπιστημιούπολη του Denver στο Colorado. Ο συνολικός αριθμός που εξυπηρετεί είναι πέραν το 40.000 φοιτητών, ενώ παρέχει πληροφοριακή παιδεία περισσότερο από 20 χρόνια. (Fisher Z. και Seeber K., 2017)

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα της έρευνας ήταν να δουν οι συγγραφείς τι είχαν μάθει οι μαθητές σε θέματα πληροφοριακής παιδείας πριν αρχίσουν την φοίτησή τους στο πανεπιστήμιο. Η έρευνα αυτή δίνει αξία στην ευρύτερη βιβλιογραφία μιας και καλείται να αντιμετωπίσει ένα κενό που υπάρχει στην βιβλιογραφία δίνοντας έμφαση στην αξία της αξιολόγησης με σκοπό την εξέταση των εμπειριών των μαθητών και τη βελτίωση της διδασκαλίας της πληροφοριακής παιδείας. (Fisher Z. και Seeber K., 2017)

Στο άρθρο δίνεται έμφαση σε ένα μοντέλο για δημιουργία ενός βιώσιμου κύκλου διδασκαλίας και αξιολόγησης σε μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη με έμφαση στα προγράμματα σπουδών, στις δραστηριότητες αξιολόγησης σε όλα τα τμήματα και στον γενικότερο συντονισμό. Η έρευνα στηρίχθηκε πάνω σε πρωτοετής φοιτητές όπου την μια φορά επικεντρώθηκαν σε αναζήτηση σε συγκεκριμένες βάσεις δεδομένων και στην ανάπτυξη όρων αναζήτησης με τους τελεστές Boolean. Σε άλλο μάθημα επικεντρώθηκαν στην αξιολόγηση και συζήτηση σε επιστημονικά και δημοφιλή άρθρα. Η όλη αξιολόγηση έγινε για να δουν οι συγγραφείς τι γνωρίζουν οι φοιτητές σχετικά με διαφορετικούς τύπους πηγών πληροφοριών και είδαν ότι στο σημείο αυτό προέκυψε η ανάγκη για περαιτέρω εκπαίδευση. Σε συνεργασία με τους βιβλιοθηκονόμους είχαν δημιουργήσει από κοινού ένα σχέδιο μαθήματος όπου θα αφορούσε την πληροφοριακή παιδεία και θα παρείχε εκπαίδευση σε στρατηγικές αναζήτησης σε βάσεις δεδομένων για να εξοικειωθούν οι πρωτοετής φοιτητές. Τα μαθησιακά αποτελέσματα ήταν τα εξής:

1. Οι σπουδαστές είναι σε θέση να προσδιορίσουν τα κύρια χαρακτηριστικά ενός ακαδημαϊκού άρθρου,

2. Οι φοιτητές είναι σε θέση να συγκρίνουν ακαδημαϊκά άρθρα με άλλους τύπου πληροφοριών,
3. Οι σπουδαστές μπορούν να εντοπίσουν ακαδημαϊκά άρθρα χρησιμοποιώντας τον ιστότοπο της βιβλιοθήκης.

Τα μαθήματα χωρίστηκαν σε τρία μέρη όπου το πρώτο μέρος οι φοιτητές έλαβαν δύο άρθρα και μια σειρά από ερωτήσεις όπου έπρεπε να τα απαντήσουν. Το δεύτερο μέρος ο βιβλιοθηκονόμος θα πραγματοποιήσει μια συζήτηση γύρω από τα δύο άρθρα που δόθηκαν και το τρίτο μέρος ο βιβλιοθηκονόμος θα πραγματοποιήσει ξενάγηση στον ιστότοπο της βιβλιοθήκης και ζήτησε από τους φοιτητές να πραγματοποιήσουν έρευνες για πρακτική και περεταίρω εξοικείωση. (Fisher Z. και Seeber K., 2017)

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με ασκήσεις μέσα στις τάξεις με σκοπό να καταλάβουν τι έμαθαν οι φοιτητές από τους βιβλιοθηκονόμους στα μαθήματα της πληροφοριακής παιδείας. Οι βιβλιοθηκονόμοι σε συνεργασία με τα εκπαιδευτικά μέλη καθορίζουν το είδος του περιεχομένου των σεμιναρίων που θα παρέχουν στους φοιτητές και επίσης καθορίζουν πως θα γίνει η αξιολόγηση. Σε ορισμένες περιπτώσεις η αξιολόγηση πραγματοποιείται με βάση την πρωτοβουλία της ACRL (Association of College and Research Libraries), για να αποδειχθεί και η αξία της βιβλιοθήκης (ACRL, 2017).

Τα αποτελέσματα αυτά της αξιολόγησης συλλέγονται και συγκρίνονται με τα αρχικά τους αποτελέσματα για να δουν αν αυτά τα σεμινάρια έχουν αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα δεν ήταν αποθαρρυντικά αλλά μέσα από αυτά αποδείχθηκε ότι και η βιβλιοθήκη από μεριάς της θα αλλάξει κάποια πράγματα που σκοπό θα έχουν κυρίως να δίνεται έμφαση στην αξιολόγηση και στην αξία των σπουδαστών σε θέματα πληροφοριακής παιδείας και λιγότερη αξία στην βιβλιοθήκη. Το βασικότερο αποτελέσματα της έρευνας είναι να δίνεται αειφόρος προσέγγιση στην εκμάθηση και στην αξιολόγηση των σπουδαστών. Επίσης αυτοσκοπός της βιβλιοθήκης είναι να αναγνωρίσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες των φοιτητών για να καλύψει τυχόν ελλείμματα που έχουν για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των αναγκών τους. (Fisher Z. και Seeber K., 2017)

Επίσης ακόμα μια έρευνα των Fisher Z. και Seeber K. που συσχετίζεται με την δική μου έρευνα στην διερεύνηση των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών της βιβλιοθήκης.

XVIII. Udofia, E. P., Aloysius, D. A., & Jimmy, V. D., 2017

Στο πιο κάτω άρθρο οι συγγραφείς επικεντρώθηκαν στις πληροφορίες που μπορεί ο χρήστης να βρει στο διαδίκτυο και στην πληροφοριακή παιδεία σε φοιτητές που έχουν πρόβλημα στην ομιλία και στην ακοή σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Νιγηρίας. Πραγματοποιήθηκε έρευνα με δείγμα 33 ακροάσεις σε άτομα που έχουν πρόβλημα στην ακοή και την ομιλία αλλά τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές αυτοί είναι ικανοί και σε θέση να χρησιμοποιήσουν τους πόρους του διαδικτύου για πρόσβαση στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Είναι σε θέση να αναζητήσουν και να ανακτήσουν πληροφορίες, έχουν πρόσβαση σε γραφικά, ήχου και βίντεο ενώ είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν συλλογική αλληλεπίδραση σε ομάδες συζήτησης με εκπαιδευτικά μέσα. Η έρευνα αποδεικνύει ότι η αναπηρία των φοιτητών δεν στέκεται εμπόδιο στην πρόσβαση των πληροφοριών και στην ανάκτησή τους, ούτε στην ανάκτηση των πληροφοριακών πόρων που παρέχει η βιβλιοθήκη. (Udofia, E. P., Aloysius, D. A., & Jimmy, V. D., 2017)

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας που εξετάστηκαν ήταν τα πιο κάτω:

1. Να εξεταστεί η επιρροή του World Wide Web (WWW) σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία σε άτομα με πρόβλημα στην ακοή και την ομιλία σε φοιτητές της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης της Νιγηρίας,
2. Προσδιορισμός της επίδρασης που έχει το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στην πληροφοριακή παιδεία σε άτομα με πρόβλημα στην όραση και την ακοή,
3. Εξακρίβωση της επιρροής που έχουν τα κοινωνικά δίκτυα σε άτομα με πρόβλημα.

Η ερευνητική στρατηγική που πραγματοποιήθηκε ήταν περιγραφική έρευνα και επικεντρώθηκε στην διάσταση μέτρησης με ένα συστηματικό και ακριβή τρόπο. Ο πληθυσμός της έρευνας ήταν 33 άτομα με πρόβλημα όρασης και ακοής από 4 διαφορετικά ακαδημαϊκά ιδρύματα της Νιγηρίας. (University of Uyo, University of Calabar, Akwa Ibom State University and Cross River State University of Science and Technology) (Udofia, E. P., Aloysius, D. A., & Jimmy, V. D., 2017)

Το μέσο αξιολόγησης ήταν ένα ερωτηματολόγιο που αποτελείτο από 2 βασικά μέρη και βασίζεται σε κλίμακα βαθμολόγησης τεσσάρων σημείων που κυμαίνεται από το «Συμφωνώ απόλυτα, Συμφωνώ, Διαφωνώ, Διαφωνώ έντονα». Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από τα δημογραφικά στοιχεία αλλά και να καθοριστεί το είδος της αναπηρίας και το δεύτερο μέρος αποτελείτο από ερωτήσεις που βασίζονταν στα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας. Το ερωτηματολόγιο συλλέχθηκε από ερευνητές για να διασφαλιστεί ότι οι απαντήσεις θα είναι

ολοκληρωμένες και ακριβείς. Η μέθοδος ανάλυσης των δεδομένων ήταν κυρίως μέσω τις μέσης τιμής και της τυπικής απόκλισης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν τα εξής:

1. Υπάρχει σημαντική επιρροή του Παγκόσμιου Ιστού στα άτομα αυτά,
2. Δεν υπάρχει σημαντική επιρροή στην χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
3. Υπάρχει επιρροή στα κοινωνικά μέσα στα άτομα με πρόβλημα ακοής και όρασης στην πληροφοριακή παιδεία.

Τέλος στο άρθρο γίνονται κάποιες επισημάνσεις όπου φαίνεται ότι ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι σημαντικός και ότι η βιβλιοθήκη θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πόροι του διαδικτύου πρέπει να είναι διαθέσιμοι ανά πάσα στιγμή τη χρειαστεί ο φοιτητής. Επίσης θα πρέπει να εξασφαλιστεί πρόσβαση των βιβλιοθηκών σε περισσότερους διαδικτυακούς πόρους προς όλους τους φοιτητές. Περαιτέρω η κυβέρνηση και η διοίκηση του πανεπιστημίου πρέπει να είναι σε θέση να δώσουν επαρκείς πόρους προς τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για να μπορέσουν να παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες προς τους φοιτητές τους. (Udofia, E. P., Aloysius, D. A., & Jimmy, V. D., 2017)

Επιπλέον ακόμα ένα άρθρο που διερευνά τον ίδιο ερώτημα με την δική μου έρευνα στον βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών δεξιοτήτων των χρηστών και τον ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην συμβολή τους στην πληροφοριακή παιδεία.

[XIX. Tshuma T. and Chigada J. \(2018\)](#)

Τέλος θα αναλυθεί η πιο κάτω έρευνα όπου πραγματοποιήθηκε μια διαφορετική μελέτη από τους Tshuma T. και Chigada J. με τίτλο “Analysing information literacy practices at selected academic libraries in Zimbabwe” όπου δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «South Africa Journal of Information Management» το 2018. (Tshuma T. και Chigada J., 2018)

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας είναι να αξιολογηθούν τα προγράμματα και οι πρακτικές της πληροφοριακής παιδείας αλλά και οι προκλήσεις που έχει σε επιλεγμένες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ζιμπάμπουε. Περαιτέρω είναι η εφαρμογή δεξιοτήτων που απαιτούνται σε προγράμματα πληροφοριακής παιδείας.

Η μεθοδολογία της έρευνας διεξάχθηκε με μορφή συνεντεύξεων πρόσωπο με πρόσωπο σε ομάδες εστίασης. (Yin, 2012) Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε με το «ADDIE model» σύμφωνα με τον Tompkins et al. 2014, όπου το συγκεκριμένο μοντέλο αξιολόγησης ενσωματώνει νέες τεχνολογίες σε ένα μάθημα διδασκαλίας. Το μοντέλο αυτό βοηθάει τους βιβλιοθηκονόμους σε θέματα πληροφοριακής παιδείας. Αποτελείται από πέντε στάδια τα οποία είναι τα εξής:

1. Στάδιο ανάλυσης: ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να καθορίσει το περιεχόμενο του μαθήματος της πληροφοριακής παιδείας,
2. Στάδιο σχεδιασμού: ο βιβλιοθηκονόμος καθορίζει τον τρόπο παράδοσης του μαθήματος της πληροφοριακής παιδείας στους μαθητές,
3. Στάδιο ανάπτυξης: εστιάζεται στην ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας και των υλικών που θα χρειαστούν,
4. Στάδιο εφαρμογής: ο βιβλιοθηκονόμος πραγματοποιεί τα μαθήματα πληροφοριακής παιδείας στην πράξη και τέλος
5. Στάδιο αξιολόγησης: ο βιβλιοθηκονόμος είναι αυτός που θα καθορίσει την επίδραση του μαθήματος.

(Tompkins et al., 2014)

Οι συμμετέχοντες της έρευνας αυτής ήταν οι διευθυντές των βιβλιοθηκών αλλά και οι βοηθοί βιβλιοθηκονόμοι όπου ήταν σχετικοί με την διεξαγωγή σεμιναρίων σε θέματα πληροφοριακής παιδείας σύμφωνα με τα έγγραφα πολιτικής της Κοινοπραξίας Βιβλιοθηκών της Ζιμπάμπουε (Zimbabwe Universities Library Consortium).

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι βιβλιοθηκονόμοι όλοι ανεξαρτήτως είναι πλήρως ενημερωμένοι με τα θέματα πληροφοριακής παιδείας. Όμως η έρευνα έδειξε ότι κάποια ιδρύματα δεν έχουν εντάξει μαθήματα πληροφοριακής παιδείας και μερικοί από τους συμμετέχοντες δεν μπόρεσαν να μορφωθούν σε θέματα πληροφοριακής παιδείας. Επίσης επισημαίνεται το γεγονός ότι υπάρχει έλλειψη σε πληροφορίες εμποδίζει την απόκτηση και την από κοινού χρήση της. Εξίσου η έλλειψη αυτή οδηγεί αυτόματα προβλήματα στην δια βίου εκπαίδευση.

Τέλος η έρευνα υπερθεματίζει το ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που είναι να εφαρμόσουν κοινές πολιτικές για την μετάδοση της πληροφοριακής παιδείας, οι οποίες έχουν σκοπό να

βοηθήσουν την υλοποίηση και διδασκαλία της καθώς επίσης να εκπαιδεύσουν και άλλα άτομα που δεν είναι απαραίτητα βιβλιοθηκονόμοι. (Tshuma T. και Chigada J., 2018)

Η έρευνα των Tshuma T. and Chigada J. βασίζεται στο ερευνητικό ερώτημα της δικής μου εργασίας στον βαθμό εξοικείωσης των πληροφοριακών δεξιοτήτων, στο πως αναπτύσσουν δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας αλλά διερευνά και τον ρόλο που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στον εντοπισμό και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων αυτών.

Πιο κάτω παρουσιάζεται ένας συνοπτικός πίνακας της βιβλιογραφικής επισκόπησης με όλες τις έρευνες που είναι σχετικές με τα δικά μου βασικά ερευνητικά ερωτήματα (βλ. πίνακα 6).

3.3 Συμπέρασμα

Μέσα από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας παρατηρούμαι ότι πραγματοποιηθεί μια πληθώρα έρευνα για την σημασία της πληροφοριακής παιδείας και την έμφαση που δίνει η κάθε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη ξεχωριστά προς τους φοιτητές της αλλά επίσης παρατηρείται έντονα το φαινόμενο να βελτιωθούν και να ενισχυθούν τα μαθήματα στα προγράμματα σπουδών. Σκοπός είναι να καλλιεργήσουν ακόμα περισσότερο τις δεξιότητες των φοιτητών με απώτερο σκοπό να τους μνήσουν στην πληροφοριακή παιδεία όπου θα τους βοηθήσει να καταστούν πληροφορικά εγγράμματοι και να είναι σε θέση να μπορούν να αναζητήσουν, να ανακτήσουν μια πληροφορία σωστά, να την αξιολογήσουν και να την χρησιμοποιήσουν με αποτελεσματικό τρόπο. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες μέσα από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις είναι σε θέση να ανταπεξέλθει σε κάθε απαίτηση παρέχοντας στους χρήστες τους όλα τα εκπαιδευτικά εργαλεία που χρειάζονται.

Η παρούσα διατριβή, με βάση την εκτενής ανάλυση που έχει πραγματοποιηθεί από την υπάρχουσα βιβλιογραφία και πηγαίνοντας ένα βήμα περαιτέρω, θα συνδράμει στην ανάδειξη της σπουδαιότητας της πληροφοριακής παιδείας στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του ρόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη της. Επιπρόσθετα, μέσα από την εμπειρική έρευνα θα χαρτογραφεί το επίπεδο πληροφοριακής παιδείας των χρηστών της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και η συμβολή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που συμβάλουν στην βελτίωσή τους. Τα αποτελέσματα αυτά θα είναι χρήσιμα σε επίπεδο πρακτικό, καθώς θα μπορούν να αξιολογηθούν από τα στελέχη των βιβλιοθηκών για την πιο αποτελεσματική συμβολή τους στην ανάπτυξη των πληροφοριακών ικανοτήτων των χρηστών τους.

Σύνδεση με ερευνητικά ερωτήματα παρούσας διατριβής						
Έρευνα	Συγγραφές/ Έτος/ Τίτλος/	Στόχοι Έρευνας, Ερευνητικά Ερωτήματα, Υποθέσεις	Μεθοδολογία Έρευνας (Ερευνητικής στρατηγική, ερευνητικό εργαλείο, δείγμα)	Βαθμός Εξοικείωσης Φοιτητών/τριών Επίπεδο Δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας	Μέσα Ανάπτυξης Δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας	Ρόλος Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας
1.	Assessment information literacy among undergraduates: a discussion of the literature and the University of California – Berkeley assessment experience. / 2001 / Maugan P. O.	<u>Ερευνητικοί Στόχοι:</u> 1. Μέτρηση δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας 2. Εξοικείωση σε οποιοδήποτε θέματα Πληροφοριακής Παιδείας	<u>Έρευνα:</u> Τμήμα Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών <u>Μέθοδος διεξαγωγής έρευνας:</u> Ερωτηματολόγιο (36 ερωτήσεις) <u>Δείγμα:</u> - Για την ακαδημαϊκή χρονιά 1994 συμμετείχαν 385 φοιτητές - Για την ακαδημαϊκή χρονιά 1995 συμμετείχαν 239 φοιτητές - Για την ακαδημαϊκή 1999 χρονιά συμμετείχαν 722 φοιτητές	Μη σωστή αξιοποίηση υπηρεσιών Βιβλιοθήκης	Παρουσιάσεις για εξοικείωση σε ηλεκτρονικά εργαλεία και υπηρεσίες βιβλιοθήκης	Εκπαίδευση φοιτητών και εκπαιδευτικών για προώθηση της πληροφοριακής παιδείας.
2.	Information literacy in higher education: a review and case study / 2003 / Bill J. and Webber S.	<u>Ερευνητικό ερώτημα:</u> 1. Εξέταση του τρόπου διδασκαλίας της πληροφοριακής παιδείας	<u>Μέθοδος διεξαγωγής της έρευνας:</u> Ασκήσεις, διαλέξεις και σεμινάρια <u>Κοινό:</u> Προπτυχιακοί φοιτητές <u>Τρόπος αξιολόγησης:</u> Ομαδικές και ατομικές εργασίες αξιολόγησης	Εξοικείωση φοιτητών σε θέματα πληροφοριακής παιδείας	Σεμινάρια για ανάπτυξη κριτικής σκέψης	Προώθηση πληροφοριακής παιδείας και σε άλλα μέρη του Πανεπιστημίου.
3.	Η πληροφοριακή παιδεία στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των εικονικών περιβαλλόντων μάθησης / 2006 / Σίτας Α.	<u>Στόχοι έρευνας:</u> 1. Χρήση εικονικών περιβάλλοντων μάθησης 2. Σχέση διδακτικού εκπαιδευτικού προσωπικού με βιβλιοθηκονόμους. 3. Θέση πληροφοριακής παιδείας στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών Κατασκευή σχεδίου μαθήματος που αφορά την πληροφοριακή παιδεία	<u>Ερευνητική στρατηγική:</u> 1. Ενθάρρυνση φοιτητών για ανεξάρτητη μάθηση 2. Δημιουργία προδιάθεσης στους φοιτητές για την δια βίου εκπαίδευση 3. Εφοδιασμός ικανοτήτων για να ανταπεξέλθουν και να υπερνικούν τα προβλήματα υπερφόρτωσης των πληροφοριών. <u>Ερευνητικά εργαλεία:</u> ο Οδηγίες ο Σεμινάρια ο Ασκήσεις αξιολόγησης μέσω VLEs	Ανεξάρτητη μάθηση στους φοιτητές. Καλή εξοικείωση.	- Συνεργασία βιβλιοθηκονόμων με διδακτικό προσωπικό και επαγγελματική πληροφόρηση. - Οργανωμένες επισκέψεις στην βιβλιοθήκη για περισσότερη εξοικείωση. - Ειδικά μαθήματα που αφορούν την πληροφοριακή παιδεία - Εκπαιδευτικά σεμινάρια εκπαίδευσης χρηστών.	- Νέοι τρόποι συνεργασιών και πιο ενεργή συμμετοχή βιβλιοθήκης στα VLEs. - Στρατηγική οικοδόμηση συνεργατικού περιβάλλοντος.
4.	Information literacy self-efficacy dimensions of post graduate students: validating a Persian Version Scscale / 2017 / Keshavarz H. , Givi M.R.E., Vafaeian A., Khademian M.	<u>Ερευνητικά ερωτήματα:</u> 1. Διερεύνηση αυτό-αποτελεσματικότητας χρηστών σε θέματα πληροφοριακού γραμματισμού. 2. Δεξιότητες αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών σε σχέση με την πληροφοριακή παιδείας	<u>Μεθοδολογία έρευνας:</u> Περιγραφική έρευνα <u>Κοινό:</u> Μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές από 5 σχολές. <u>Δείγμα:</u> 206 άτομα <u>Ερευνητικό εργαλείο:</u> Ερωτηματολόγιο (28 ερωτήσεων)	Υψηλός βαθμός αυτό-αποτελεσματικότητας σε όλες τις διαστάσεις του πληροφοριακού γραμματισμού.		

5.	Σχέση εκπαίδευσης χρηστών και πληροφοριακής παιδείας: η περίπτωση της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης Χαροκοπείου Πανεπιστημίου / 2008 / Βαρδακώστα Ι.	<u>Ερευνητικά ερωτήματα:</u> 1. Διερεύνηση υπάρχουσας σχέσης φοιτητών σε γνώσεις πληροφοριακής παιδείας.	<u>Ερευνητικό εργαλείο:</u> Διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων και φύλλα αξιολόγησης. <u>Δείγμα:</u> • Ακαδημαϊκή χρονιά 2006-2007 συμμετείχαν 125 άτομα • Ακαδημαϊκή χρονιά 2007-2008 συμμετείχαν 272 άτομα	Θετικά αποτελέσματα εξοικείωσης πληροφοριακής παιδείας	Διοργάνωση ετήσιων εκπαιδευτικών σεμιναρίων στις υπηρεσίες βιβλιοθήκης.	Συνεχής εμπλουτισμός σε σεμινάρια σύμφωνα με τεχνολογικές εξελίξεις αλλά συνεχής διερεύνηση αναγκών φοιτητών. Υιοθέτηση καινούργιων προσφερόμενων υπηρεσιών.
6.	Πληροφοριακή παιδεία και εκπαίδευση χρηστών στην Κεντρική Βιβλιοθήκη Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου / 2008 / Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε., Σισαμάκη Ν.	<u>Στόχοι έρευνας:</u> Ανάδειξη της πληροφοριακής παιδείας <u>Ερευνητικά ερωτήματα:</u> 1. Διερεύνηση πληροφοριακής παιδείας.	<u>Κοινό:</u> Σεμινάρια σε πρωτοετείς φοιτητές <u>Ερευνητικό εργαλείο:</u> Ερωτηματολόγιο (11 ερωτήσεις) <u>Δείγμα:</u> • 272 χρήστες	Θετικά αποτελέσματα εξοικείωσης πληροφοριακής παιδείας. 70% των χρηστών είναι εξοικειωμένοι με τις υπηρεσίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη.	- Σεμινάρια - Βοηθητικοί οδηγοί - Υπηρεσία Help-Desk - Λογισμικό Metabil/SFX/Verde	Σωστή διαχείριση ηλεκτρονικών πηγών Εξειδικευμένο προσωπικό Εντοπισμός αναγκών και προσαρμογή υπηρεσιών.
7.	Πληροφοριακή παιδεία: έρευνα σε πρωτοετείς φοιτητές του Α.Π.Θ. / 2008 / Λαφτσίδου Μ., Σαρηγιαννίδου Β., Κώτσιος Π., Χατζηχρήστος Α., Ζιώγα Χ., Δέρβου Κ.	<u>Ερευνητικά ερωτήματα:</u> 1. Διερεύνηση δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας 2. Καταγραφή αναγκών εκπαίδευσης χρηστών	<u>Κοινό:</u> Σεμινάρια σε πρωτοετείς φοιτητές του τμήματος Ελληνική Φιλολογία <u>Ερευνητικό εργαλείο:</u> Ερωτηματολόγιο (10 ερωτήσεις) <u>Δείγμα:</u> 1000 άτομα	Μερική εξοικείωση χρηστών στα θέματα της πληροφοριακής παιδείας. Χρηζουν οι νεοεισερχόμενοι περαιτέρω επιμόρφωση. Προκύπτουν κενά.	- Σεμινάρια εκπαίδευσης. - Οδηγοί χρήσης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. - Εργαλεία αναζήτησης, συγγραφής βιβλιογραφικών παραπομπών.	Επέκταση/Διερεύνηση και σε νέα τμήματα και άλλα ιδρύματα. Επέκταση και σε άλλο κοινό πιο εξοικειωμένο (μεταπτυχιακοί φοιτητές).
8.	Μέθοδοι εκπαίδευσης χρηστών σε Αμερικάνικα Πανεπιστήμια / 2008 / Κώτσιος Π.	<u>Στόχοι έρευνας:</u> 1. Εξέταση αν εφαρμόζεται η πληροφοριακή παιδεία στα Αμερικάνικα Πανεπιστήμια 2. Σύγκριση Αμερικάνικων πανεπιστημίων με τον ελληνικό χώρο σε θέματα πληροφοριακής παιδείας.	<u>Ερευνητικό εργαλείο:</u> Ερωτηματολόγιο (1 ερώτηση με 4 πιθανές απαντήσεις) <u>Δείγμα:</u> 27 Πανεπιστήμια και Κολλέγια (21 Πανεπιστήμια - 77%, 6 κολλέγια 33%)	40% του πληθυσμού της έρευνας χρησιμοποιεί περισσότερες από 1 μεθόδους πληροφοριακής παιδείας	Σεμινάρια με την χρήση οδηγών.	Σημαντικός ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην πληροφοριακή παιδεία. Τα αμερικάνικα πανεπιστήμια είναι πιο οργανωμένα από τα ελληνικά με μικρή διαφορά.
9.	Η πληροφοριακή παιδεία όχημα για ουσιαστική διασύνδεση των βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία / 2009 / Κανάκη Χ.	<u>Στόχοι έρευνας:</u> 1. Διερεύνηση σχέσης φοιτητών με βιβλιοθήκη 2. Διερεύνηση σχέσης μαθημάτων με βιβλιοθήκη	<u>Κοινό:</u> Εκπαιδευτικά σεμινάρια 2007-2008 σε πρωτοετείς φοιτητές <u>Δείγμα:</u> 1900 φοιτητές. <u>Συμμετοχή:</u> 358 άτομα → 19% το 2007-2008 από τους 358 οι 273 είναι ενεργοί χρήστες βιβλιοθήκης.	Μερική εξοικείωση με την πληροφοριακή παιδεία γιατί έχει χαμηλή χρήση (10%)	Εκπαιδευτικά σεμινάρια δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.	Συνεργασία βιβλιοθηκονόμων με εκπαιδευτικούς για προώθηση της πληροφοριακής παιδείας. Συνεργασία βιβλιοθήκης με φοιτητές για συνεχής ενημέρωση και διαμόρφωση σχέσεων για να μπορέσουν να εξοικειωθούν με την χρήση της.

10.	Student learning in library research introduction for critical writing, reading and research: assessment report for academic year 2008-2009 / 2009 / Campbell D.	<p>Στόχοι έρευνας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Προσδιορισμός χρήσης και σκοπός βιβλιοθήκης 2. Λογοκλοπή και παράθεση βιβλιογραφικών αναφορών 3. Αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών. 4. Κριτήρια αξιολογούσες πληροφοριών. <p>Ερευνητικά ερωτήματα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Διερεύνηση δεξιοτήτων φοιτητών στην πληροφοριακή παιδεία. 	<p>Μέθοδος διεξαγωγής έρευνας: 85 συνεδρίες σε μαθήματα CWRR.</p> <p>Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο (15 ερωτήσεις)</p> <p>Δείγμα: 305 πρωτοετής φοιτητές για το εαρινό εξάμηνο του 2008 & 132 πρωτοετής φοιτητές για το θερινό εξάμηνο.</p>	Χαμηλή εξοικείωση γιατί εμφανίζουν σημαντική εξάρτηση μέσα από τις ελεύθερες πηγές που βρίσκουν στο διαδίκτυο.	<p>Σεμινάρια για:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Χρήση καταλόγου βιβλιοθήκης - Αναζήτηση σε άρθρα από βάσεις δεδομένων - Πρακτικά συνεδρίων 	Συνεχής καθοδήγηση και εκπαίδευση. Συνεχής παρουσιάσεις σε ομαδικές συζητήσεις. Συνεργασία βιβλιοθηκών με εκπαιδευτικούς. Προσαρμόζονται υπηρεσίες ανάλογα με τις ανάγκες των φοιτητών.
11.	Information literacy education and instruction on academic libraries and LIS schools in institutions of higher education in South Africa / 2010 / Jiyane G.V. and Onyancha D.B.	<p>Στόχοι έρευνας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να καθοριστεί ο τρόπος με τον οποίο διδάσκεται η πληροφοριακή παιδεία στην Νότιο Αφρική. 2. Σκοπός πληροφοριακής παιδείας στην Νότιο Αφρική. 3. Προσδιορισμός προσόντων φοιτητών και δεξιοτήτων στην πληροφοριακή παιδεία. 4. Καθιέρωση της πληροφοριακής παιδείας σε ακαδημαϊκό επίπεδο. 5. Προσδιορισμός βασικών θεμάτων που διδάσκονται στην πληροφοριακή παιδεία. 6. Προκλήσεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην πληροφοριακή παιδεία. 7. Αξιολόγηση πληροφοριακής παιδείας σε ένα γενικότερο κοινωνικό πλαίσιο. <p>Ερευνητικό ερώτημα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Διερεύνηση διαθεσιμότητας εφαρμογής προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στην Νότιο Αφρική. 	<p>Κοινό: Πρωτοετείς φοιτητές</p> <p>Μεθοδολογία έρευνας:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Βιβλιογραφική επισκόπηση (αντίληψη της έννοιας της ΠΠ) και 2. Περιγραφική έρευνα βασισμένη σε ποιοτικό ερευνητικό σχεδιασμό. <p>Δείγμα έρευνας: 23 Πανεπιστήμια της Νοτίου Αφρικής</p> <p>Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο (17 ερωτήσεις)</p>	Εξοικείωση χρηστών σε θέματα πληροφοριακής παιδείας αλλά χρίζουν σημαντική βελτίωση		Βασικός προσανατολισμός στις ανάγκες των χρηστών της. Εμπλουτισμός των προσφερόμενων υπηρεσιών βιβλιοθήκης για ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.
12.	Information literacy and information and communication technologies use by secondary education students in Spain: a descriptive study. / 2011 / Conde M.J.R., Miguelarez S.O., Molina M.P., Abad F.M., Rianza B.G.	<p>Ερευνητικό ερώτημα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Διερεύνηση επιπέδου αξιολόγησης της πληροφοριακής παιδείας και την χρήση της τεχνολογίας. 	<p>Μεθοδολογία έρευνας: Εμπειρική έρευνα</p> <p>Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο</p> <p>Δείγμα: 1000 φοιτητές από 381 σχολεία ηλικίας 14-16 ετών.</p>	Εξοικείωση χρηστών σύμφωνα με την κλίμακα Likert 1 μέχρι 9 αξιολόγησαν με 6 τις ικανότητες δεξιοτήτων σε θέματα βάσεων δεδομένων, εργαλεία διαχείρισης βάσεων δεδομένων, πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς καταλόγους κ.α.		

				Χρίζουν βελτίωση για περαιτέρω εξοικείωση.		
13.	Καταγραφή επιπέδων ψηφιακού πληροφοριακού γραμματισμού των μελλοντικών φιλολόγων / 2013 / Χατζηχρήστος Α.	Ερευνητικά ερωτήματα: 1. Καταγραφή επιπέδου ψηφιακού πληροφοριακού γραμματισμού. 2. Αξιολόγηση δεξιοτήτων πληροφοριακού γραμματισμού 3. Αξιολόγηση παραγόντων διαμόρφωσης πληροφοριακού γραμματισμού	Κοινό: Πρωτοετείς φοιτητές Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο (10 ερωτήσεις) Δείγμα: 156 φοιτητές	Σημαντικός βαθμός εξοικείωσης στις ηλεκτρονικές πηγές. 70% των φοιτητών κατέχει δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας.	Σεμινάρια	Διεξαγωγή περισσότερων σεμιναρίων για κάλυψη αναγκών των χρηστών.
14.	Towards modeling and measuring information literacy in secondary education / 2015 / Stanoevska-Slabeva K., Muller S., Seufert S., Scheffler N.	Ερευνητικό ερώτημα: 1. Μέτρηση πληροφοριακού γραμματισμού.	Μεθοδολογία έρευνας: Διερευνητικό πρόγραμμα σε σχολείο. Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο Δείγμα: 86 φοιτητές.	Χαμηλός βαθμός εξοικείωσης πληροφοριακών δεξιοτήτων. Παρατηρείται έλλειψη στην αναζήτηση του ιστού καθώς και στην ικανότητα, επεξεργασίας και στην κριτική αξιολόγηση των πληροφοριών.	Σεμινάρια	Καλλιέργεια πληροφοριακής παιδείας με την ένταξη της στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
15.	Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες πληροφοριακής παιδείας: η ανάπτυξη της διαδικτυακής πλατφόρμας ILSEAB / 2016 / Κλαψόπουλος Γ., Μπαλατζάρας Μ., Ζαπουνίδου Σ., Πατρινός Δ.	Στόχος έρευνας: Παροχή δραστηριοτήτων πληροφοριακής παιδείας μέσα από πληροφοριακά συστήματα υποστήριξης.	Μεθοδολογία έρευνας: Επιλογή κατάλληλου μαθησιακού μοντέλου ANZILL/CAUL που αποσκοπεί στην απόκτηση δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας. Εφαρμογή ηλεκτρονικών μαθημάτων σε φοιτητές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	Σημαντικός βαθμός αξιοποίησης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας μέσω της ηλεκτρονικής εκπαιδευτικής πλατφόρμας ILSEAB.	Διεξαγωγή μαθημάτων σε θέματα πληροφοριακής παιδείας.	Συνεργασία με διδακτικό προσωπικό για ενίσχυση μαθημάτων της πληροφοριακής παιδείας σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν.
16.	Ο σχεδιασμός και η στοχοθεσία των προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πειραιώς / 2016 / Οικονόμου Α., Τριάντη Α.	Ερευνητικό ερώτημα: 1. Διερεύνηση ικανοτήτων ή αδυναμιών των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας.	Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο (36 ερωτήσεις) Δείγμα: 282 φοιτητές	Χαμηλός βαθμός εξοικείωσης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας. Το 30% του δείγματος δεν είναι εξοικειωμένο με την αναζήτηση και σε ποιες πηγές να ανατρέξει. Το 70% δεν γνωρίζει ποιες πηγές είναι κατάλληλες.	Σεμινάρια Διαλέξεις Ενημερωτικά φυλλάδια Οδηγοί σύνταξης έρευνας Παρουσιάσεις Podcasts Κουίζ Videos.	Στοχοθέτηση στα προγράμματα εκπαίδευσης για απόκτηση δεξιοτήτων. Ανταπόκριση στις τεχνολογικές εξελίξεις και στις ανάγκες των φοιτητών.
17.	Finding Foundations: a model for information literacy assessment of	Ερευνητικό ερώτημα: 1. Αξιολόγηση πληροφοριακών δεξιοτήτων φοιτητών της Βιβλιοθήκης «Auraria»	Ερευνητικό εργαλείο: Ασκήσεις εφαρμογής μέσα στην τάξη	Μέτριος βαθμός εξοικείωσης.		Αναγνώριση αναγκών φοιτητών και προσπάθεια κάλυψής τους σε θέματα πληροφοριακής παιδείας.

	first-year students. / 2017 / Fisher Z., Seeber K.					
18.	Internet resources and information literacy of hearing and speech impaired students in Nigeria Academic Libraries / 2017 / Udofia E. P., Aloysius D.A., Jimmy V.D.	Ερευνητικά ερωτήματα: 1. Εξέταση επιρροής του WWW σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία σε άτομα με πρόβλημα στην όραση και την ακοή. 2. Προσδιορισμός επίδρασης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία. 3. Εξακρίβωση επιρροής των κοινωνικών δικτύων σε άτομα με πρόβλημα στην όραση και την ακοή.	Μεθοδολογία έρευνας: Περιγραφική έρευνα Δείγμα: 33 συνεντεύξεις Ερευνητικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο	Εξοικείωση χρηστών σε δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας.		Διαθέσιμοι πόροι σε φοιτητές με πρόβλημα ανά πάσα στιγμή Εξασφάλιση πρόσβασης σε περισσότερους διαδικτυακούς τόπους Εξασφάλιση πόρων για ανάπτυξη και ενίσχυση υπηρεσιών βιβλιοθήκης.
19.	Analysing information literacy practices at selected academic libraries in Zimbabwe / 2018 / Tshuma I. and Chigada J.	Ερευνητικό ερώτημα: 1. Αξιολόγηση προγραμμάτων και πρακτικών πληροφοριακή παιδείας. 2. Διερεύνηση προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ζιμπάμπουε 3. Διερεύνηση δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.	Ερευνητικό εργαλείο: Συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο σε διευθυντές και βιβλιοθηκονόμους	Πλήρως εξοικειωμένο το προσωπικό και οι διευθυντές των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σε θέματα πληροφοριακής παιδείας.		Κοινές πολιτικές μετάδοσης της πληροφοριακής παιδείας για να βοηθήσουν στην υλοποίηση και διδασκαλία της εκπαίδευσης και άλλων ατόμων. Διεύρυνση πληροφοριακής παιδείας συνεχώς.

Πίνακας 5: Συνοπτικός πίνακας βιβλιογραφικής επισκόπησης

Κεφάλαιο 4

Μεθοδολογία έρευνας

4.1 Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, θα προσδιοριστούν τα βασικά χαρακτηριστικά της μεθοδολογίας της έρευνας της παρούσας εργασίας. Συγκεκριμένα θα καταγραφούν ο σκοπός και ειδικότεροι στόχοι της έρευνας και θα γίνει αναφορά στην επιλογή της ερευνητικής στρατηγικής (μελέτης περίπτωσης-ποσοτική έρευνα). Επιπρόσθετα θα περιγραφεί το ερευνητικό εργαλείο και οι ερωτήσεις/κλίμακες μέτρησης, θα διευκρινιστεί η διαδικασία συλλογής δεδομένων και η μέθοδος ανάλυσής τους.

4.2 Σκοπός - στόχοι έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι να διαφανεί ο βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών από τους φοιτητές/τριες της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, το επίπεδο των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας τους, καθώς και ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών ως προς την μετάδοση της πληροφοριακής παιδείας και τα μέσα που χρησιμοποιούν για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους.

Αναλυτικότερα, θα γίνει προσπάθεια να απαντηθούν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποια μέσα χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προκειμένου να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους; Αξιοποιούνται από τους χρήστες; Είναι αποτελεσματικά;
2. Ποιος είναι ο βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών από τους χρήστες τους;

3. Ποιο είναι το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών;
4. Ποιος ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών ως προς την μετάδοση της πληροφοριακής παιδείας και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους;

4.3 Ερευνητική Στρατηγική

Ως ερευνητική στρατηγική έχει επιλεγεί η μελέτη περίπτωσης. Συγκεκριμένα θα πραγματοποιηθεί απογραφική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου που θα απευθύνεται σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚΥ).

4.4 Επιλογή μελέτης περίπτωσης

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε το 2002 και μέσα από την επιτυχημένη πορεία του έχει ανοίξει καινούργιους ορίζοντες προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η αποστολή του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι να προσφέρει εξ αποστάσεως ποιοτική εκπαίδευση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση. Επίσης παράγει και διαδίδει επιστημονική γνώση μέσω της διδασκαλίας και της έρευνας που πραγματοποιεί. Προάγει την δια βίου μάθηση και αναπτύσσει τεχνολογική υποδομή και εκπαιδευτική μεθοδολογία στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Τέλος αποστολή του Πανεπιστημίου είναι η σύζευξη με την κοινωνία και την οικονομία για μια βιώσιμη ανάπτυξη και πρόοδο της Κύπρου.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου σε αντίθεση με ένα συμβατικό πανεπιστήμιο προσφέρει ένα ευέλικτο τρόπο εκπαίδευσης, όπου έχει καταφέρει να καταργήσει γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς και παρέχει την δυνατότητα σε φοιτητές να ολοκληρώσουν προπτυχιακές ή και μεταπτυχιακές σπουδές που μέχρι τώρα δεν είχαν την δυνατότητα.

Η αποστολή των διοικητικών υπηρεσιών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι η απaráμιλλη υποστήριξη της διδασκαλίας, της έρευνας και της κοινωνικής παροχής, η αποτελεσματική στήριξη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Μια από τις διοικητικές υπηρεσίες του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι και η Βιβλιοθήκη.

Η Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ, στελεχώθηκε και πρωτολειτούργησε το 2006. Από την πρώτη μέρα λειτουργίας της επιδίωξε την δημιουργία μιας μεγάλης δεξαμενής συμβατικού υλικού και ανάπτυξης των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης μέσα από συνδρομές σε διεθνείς παροχές του είδους. Έκτοτε, επιζητεί τον συνεχής εμπλουτισμό του υλικού και των υπηρεσιών που προσφέρει στους χρήστες της. Επιπρόσθετα επιδιώκει συνεχώς την υιοθέτηση καινοτόμων εργαλείων επιμόρφωσης και υποστήριξης στους χρήστες της και αυτό το καταφέρνει μέσα από την υιοθέτηση των καινοτόμων εργαλείων επιμόρφωσης και παροχής υποστήριξης στους χρήστες της, με γνώμονα πάντα την ενίσχυση της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η αποστολή της βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι να δημιουργήσει και να υποστηρίξει ένα αξιόπιστο περιβάλλον πληροφόρησης, υιοθετώντας στρατηγικές και μεθόδους λειτουργίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Κυρίως συμβάλει στην διάδοση της παγκόσμιας επιστημονικής γνώσης της μάθησης και της έρευνας που παράγεται από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Στο πλαίσιο υιοθέτησης και ανάπτυξης των ηλεκτρονικών και εξ αποστάσεως εργαλείων που προσφέρει το ΑΠΚΥ, η Βιβλιοθήκη έχει αναπτύξει σε συνεργασία με την Υπηρεσία Πληροφορικής την [Εκπαιδευτική Πύλη Βιβλιοθήκης](#) (ΕΠΒ) μια ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης. Η πλατφόρμα αυτή είναι σε θέση να προσφέρει μια εναλλακτική δυνατότητα ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ βιβλιοθήκης – χρηστών, έχοντας ως πρωταρχικό στόχο την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών των χρηστών της αλλά παράλληλα επιδιώκει και εμπεδώνει ικανότητες πληροφοριακής παιδείας στους χρήστες της.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες μέσω της Εκπαιδευτικής Πύλης Βιβλιοθήκης παρέχονται οι πιο κάτω ηλεκτρονικές υπηρεσίες:

Ανακάλυψε την e - βιβλιοθήκη σου

Η Βιβλιοθήκη σας

Η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου εμπλουτίζει την δραστηριότητα της μέσω και της πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης του Ιδρύματος, παρέχοντας τις υπηρεσίες της μέσω της Εκπαιδευτικής Πύλης Βιβλιοθήκης (ΕΠΒ).

Η ΕΠΒ εξασφαλίζει και προσφέρει μια εναλλακτική δυνατότητα ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ Βιβλιοθήκης - Χρηστών, έχοντας πρωταρχικό στόχο την κάλυψη των εκπαιδευτικών-ερευνητικών αναγκών των χρηστών της. Όλες οι υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης προβάλλονται μέσω εκπαιδευτικών οδηγών.

Στη συνέχεια αναλύονται όλες οι παρεχόμενες υπηρεσίες:

1. Γενικές πληροφορίες (Υπηρεσίες Βιβλιοθήκης)	2. Κυκλοφορία Υλικού
3. Ψηφιακό Αποθετήριο "ΚΥΨΕΛΗ"	4. Παραγγελίες Έντυπου Υλικού
5. Εργαλείο Διαχείρισης Πρόσβασης στις Ηλεκτρονικές "My Athens"	6. Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης Βιβλιοθήκης ΑΠΚΥ /Ενοποιημένο Εργαλείο Αναζήτησης «Τεύκρος»
7. Αναζήτηση στο Κατάλογο του Έντυπου Υλικού της Βιβλιοθήκης	8. Ετοιμασία Εκπαιδευτικού Υλικού
9. Έρευνα και Πληροφοριακή Παιδεία	10. Διαδικασία Υποβολής Διατριβών
11. Έπικοινωνία - Εκπαίδευση	

Εικόνα 8: Προσφερόμενες υπηρεσίες Εκπαιδευτικής Πύλης Βιβλιοθήκης

Η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου επιλέχθηκε ως κατάλληλη για πολλούς λόγους. Αρχικά, με βάση την αποστολή της ρητά δηλώνεται ως κύριος στόχος της η ανάπτυξη των ικανοτήτων πληροφοριακής παιδείας στους χρήστες της. Πρόσθετα, είναι πολύ ενεργή σε σχέση με την παροχή σεμιναρίων στους χρήστες της για την προώθηση και την αξιοποίηση των πηγών πληροφόρησης τόσο σε έντυπη αλλά και σε ηλεκτρονική μορφή. Τα σεμινάρια αυτά διεξάγονται τόσο ηλεκτρονικά αλλά και σε προσωπική επαφή των φοιτητών με την βιβλιοθήκη. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου γενικά είναι το πρώτο πανεπιστήμιο στην Κύπρο που προσφέρει προγράμματα σπουδών αφιερωμένα αποκλειστικά στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Επιπλέον, παρέχει εκπαιδευτικά σεμινάρια που αυτά αποσκοπούν στη χρήση του ηλεκτρονικού καταλόγου της βιβλιοθήκης που αφορά υπηρεσίες και την συλλογή της βιβλιοθήκης. Επίσης, προσφέρει υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης όπου αναλυτικά παρουσιάζονται η συλλογή της βιβλιοθήκης, τα ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά που ευρετηριάζονται από διεθνές βάσεις δεδομένων όπου η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι συνδρομητής.

Περαιτέρω σεμινάρια παρέχονται για τις τεχνικές αναζήτησης και συγκεκριμένα για τη στρατηγική αναζήτησης που αφορά τις βάσεις δεδομένων με την χρήση των τελεστών Boolean. Τέλος, παρέχονται σεμινάρια για τα εργαλεία οργάνωσης και διαχείρισης των βιβλιογραφικών αναφορών και εκπαίδευση σε εργαλεία όπως είναι το RefWorks, Zotero, Mendeley κ.α., και δίνεται η δυνατότητα στον φοιτητή/τρια να δημιουργήσει βιβλιογραφικές αναφορές σύμφωνα με συγκεκριμένο μορφότυπα ανάλογα με το πιο έχει ζητηθεί.

4.5 Ερευνητικό εργαλείο

Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα Α). Αποτελείται από 21 ερωτήσεις (ανοικτού και κλειστού τύπου) και χωρίζεται σε τέσσερα μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων (φύλο, ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης, επαγγελματικός προσανατολισμός, πρόγραμμα σπουδών φοίτησης), το δεύτερο μέρος στοχεύει στα μέσα ανάπτυξης των πληροφοριακών δεξιοτήτων, στη διερεύνηση του βαθμού εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών από τους χρηστών της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ. Το τρίτο μέρος αποσκοπεί στην διερεύνηση του επιπέδου δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των ερωτηθέντων. Τέλος το τέταρτο μέρος αποσκοπεί στο να διαφανεί ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων σε θέματα πληροφοριακής παιδείας και η αποτελεσματικότητα αυτών.

Το ερωτηματολόγιο συνοδεύει μία επιστολή η οποία ενημερώνει τους ερωτηθέντες για τους σκοπούς της έρευνας, εγγυάται την ανωνυμία και εχεμύθεια και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της έρευνας αυτής.

4.6 Περιγραφή ερωτήσεων - κλίμακες μέτρησης των μεταβλητών

Με βάση την επισκόπηση της βιβλιογραφίας και το σκοπό και ειδικότερα ερωτήματα της έρευνας, τρεις έρευνες (που έχουν παρουσιαστεί αναλυτικά στο κεφ. 3) αυτές των: Mittermeyer και Quirion (2003) και Keshavarz H. et. al. (2017), αξιοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση του ερωτηματολογίου.

Το μέρος Β αποτελείται από 15 ερωτήσεις (βλ. Παράρτημα Α, Ερωτηματολόγιο, Μέρος Β) προέρχονται από τους Mittermeyer και Quirion (2003) και αφορούν *τα μέσα ανάπτυξης των πληροφοριακών δεξιοτήτων* που προσφέρονται από τη βιβλιοθήκη και έχουν αξιοποιήσει οι ερωτώμενοι (ερ. 7-7β, 11 και 11α), το *βαθμό ικανοποίησης* (αποτελεσματικότητα) από τα μέσα αυτά (ερ. 7γ -10), καθώς και το *βαθμό εξοικείωσης και την δυνατότητα αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών* από τους ερωτηθέντες χρήστες της βιβλιοθήκης (ερ.12-17) .

Το *επίπεδο πληροφοριακών δεξιοτήτων* των συμμετεχόντων μετρήθηκε με την κλίμακα μέτρησης των Keshavarz H. et. al. (2017) η οποία αποτελείται από 26 ερωτήσεις που οργανώνονται σε 4 κατηγορίες δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας (βλ. Παράρτημα Α , Ερωτηματολόγιο, Μέρος Γ). Συγκεκριμένα, τα υποερωτήματα 1-4 αφορούν την ικανότητα προσδιορισμού των κατάλληλων πληροφοριών, τα υποερωτήματα 5-10 την ικανότητα εντοπισμού των κατάλληλων πληροφοριών. Τα υποερωτήματα 11-15 διαφαίνεται η ικανότητα αξιολόγησης των πληροφοριών και τέλος τα υποερωτήματα 16-26 αφορούν την ικανότητα χρήσης των πληροφοριών (Keshavarz H. et. al., 2017).

Τέλος για τη διερεύνηση του *ρόλου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας* χρησιμοποιήθηκαν οι ερωτήσεις 19 έως 21 (βλ. Παράρτημα Α , Ερωτηματολόγιο, Μέρος Δ).

4.7 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε στο Google Drive και στάλθηκε ηλεκτρονικά στο σύνολο των ενεργών φοιτητών της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ (αρ. 2500) τον Νοέμβριο του 2018. Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε ηλεκτρονικά και προσωπικά σε κάθε ένα φοιτητή. Δόθηκε προθεσμία στους φοιτητές μέχρι 20 Νοεμβρίου να συμμετάσχουν στην έρευνα. Στο email επιλέχθηκε η ρύθμιση να σταλεί επιβεβαιωτική ανάγνωση του. Από τα στοιχεία αυτά αποδείχθηκε ότι διάβασαν 778 άτομα ενώ στην έρευνα συμμετείχαν οι 420 μέχρι την καταληκτική ημερομηνία που έχει δοθεί. Επίσης 8 άτομα διέγραψαν το email χωρίς να το διαβάσουν. Επομένως, το ποσοστό ανταπόκρισης ήταν 16,8% (420/2500).

4.8 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων

Η ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων θα γίνει με το στατιστικό πακέτο SPSS για να εξαχθούν τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία για αξιόπιστη και ακριβείς ανάλυση. Συγκεκριμένα θα χρησιμοποιηθούν εργαλεία της περιγραφικής στατιστικής (συχνότητες/ποσοστά, μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις).

Κεφάλαιο 5

Ανάλυση Αποτελεσμάτων

5.1 Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, θα παρουσιαστούν λεπτομερώς τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων που συλλέχτηκαν από τους φοιτητές/τριες χρήστες της βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Μετά την παρουσίαση των χαρακτηριστικών του δείγματος, οι ενότητες οργανώνονται με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα/στόχους της παρούσας έρευνας.

5.2 Δημογραφικά στοιχεία

Πιο κάτω θα αναλυθεί το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου που αποσκοπούσε στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων όπως είναι το φύλο, η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, ο επαγγελματικός προσανατολισμός καθώς και το πρόγραμμα σπουδών στο οποίο φοιτούν οι ερωτηθέντες.

Το ερωτηματολόγιο, όπως έχει ήδη αναφερθεί στο κεφ. 4 αποστάληκε σε περίπου 2500 φοιτητές του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και λήφθηκαν 420 έγκυρα ερωτηματολόγια (ποσοστό ανταπόκρισης 16,8%).

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 5 και στα διαγράμματα 1-6, η πλειοψηφία των φοιτητών/τριών που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα ήταν γυναίκες με ποσοστό 60% έναντι των ανδρών που ήταν 40%. Όσον αφορά την ηλικιακή σύνθεση του δείγματος το 58% είναι άτομα 31-45 ετών. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα του 23-30 με ποσοστό 24%, ενώ η ηλικιακή ομάδα του 46 συμμετέχει σε ποσοστό της τάξης του 16%. Τέλος, μόνο το 2% των

συμμετεχόντων ανήκει είναι μεταξύ 18-22 χρονών. Παρατηρείται ότι το κοινό φοίτησης του Ανοικτού Πανεπιστημίου ποικίλει.

Κατηγορία	Μεταβλητές	Ποσοστό
Φύλο	Άνδρας	60,2%
	Γυναίκα	49,8%
Ηλικία	18-22	2,1%
	23-30	24%
	31-45	58,1%
	46-	15,7%
Προσδιορισμός είδους φοίτησης	Προπτυχιακοί φοιτητές	31,4%
	Μεταπτυχιακοί φοιτητές	66,9%
	Υποψήφιοι διδάκτορες	1,7%
Επάγγελμα	Δημόσιος Υπάλληλος	28,6%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	50,7%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	10,7%
	Άνεργος	6,4%
	Άλλο:	3,6%
Σχολή φοίτησης	Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	26,4%
	Σχολή Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών	14,8%
	Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης	58,8%
Επίπεδο εκπαίδευσης	Απόφοιτος Λυκείου	21,9%
	Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ	56,9%
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	16,2%
	Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	0,5%
	Άλλο:	4,5%

Πίνακας 6: Δημογραφικά στοιχεία

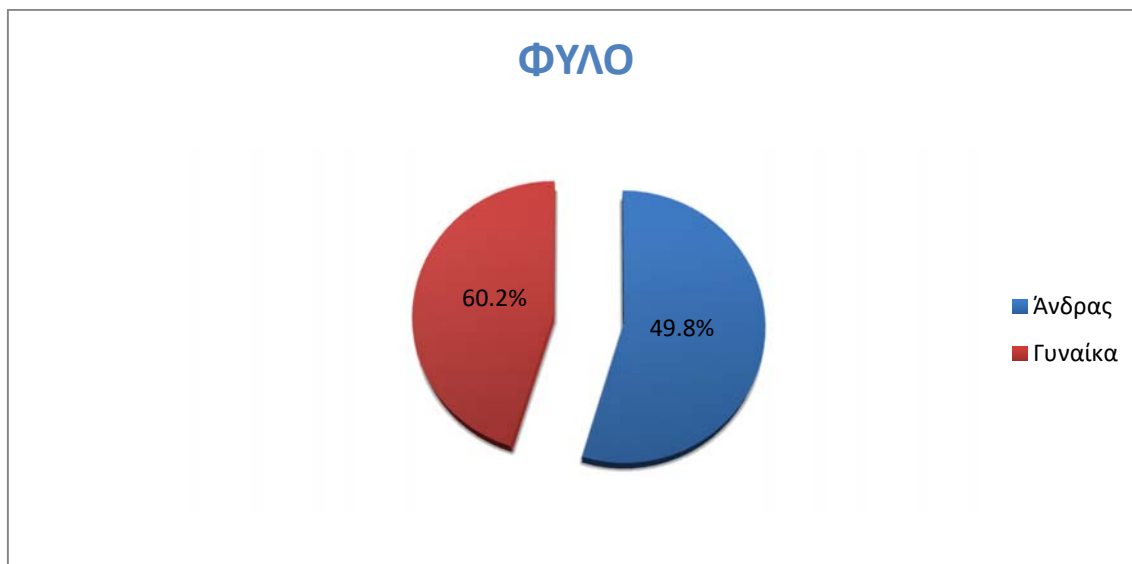
Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης, το 67% είναι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες, το 31% φοιτά σε ένα προπτυχιακό πρόγραμμα και μόλις το 2% των ερωτηθέντων είναι υποψήφιοι διδάκτορες.

Όσο αφορά το επάγγελμα των ερωτηθέντων, το μεγαλύτερο ποσοστό είναι αυτό των ιδιωτικών υπαλλήλων με ποσοστό 50%. Το υπόλοιπο 50% των ερωτηθέντων μοιράζεται

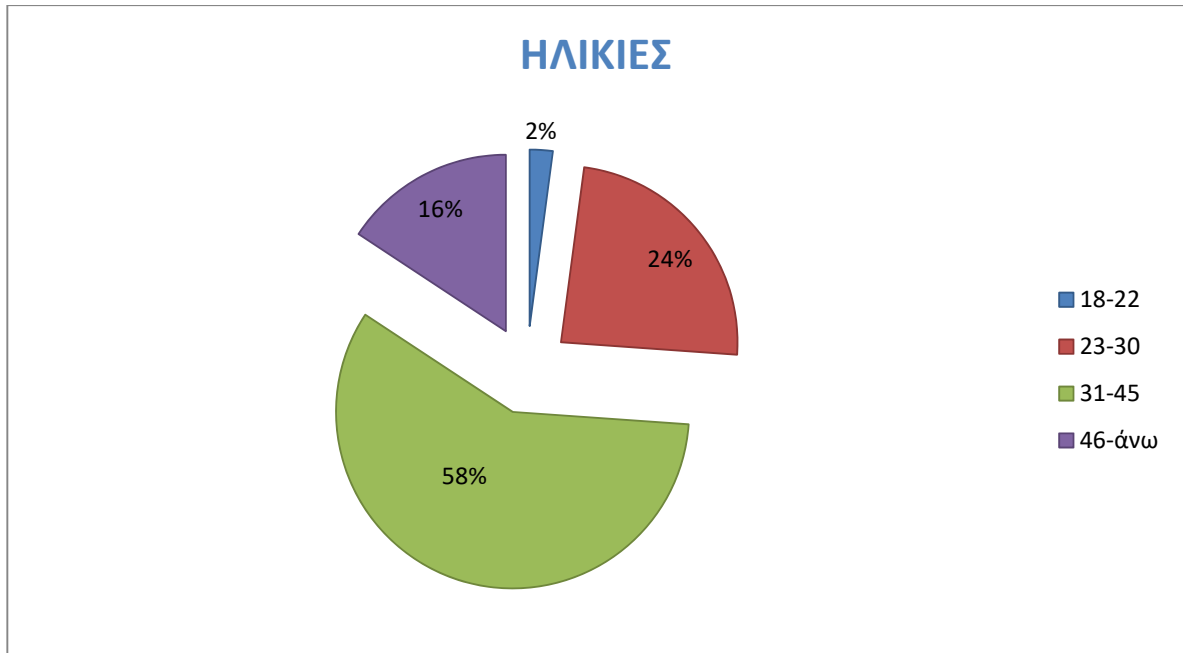
στις υπόλοιπες κατηγορίες. Πιο αναλυτικά το 28,6% είναι δημόσιοι υπάλληλοι και το 10,7% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες. Το 6,4% είναι άνεργοι φοιτητές ενώ το υπόλοιπο 4,3% δήλωσαν άλλο και αφορά επαγγέλματα όπως: στρατιωτικοί, ιατροί και οικιακά.

Στην ερώτηση πιο πρόγραμμα σπουδών παρακολουθούν στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/τριών που συμμετείχαν παρακολουθεί κάποιο μεταπτυχιακό ή προπτυχιακό πρόγραμμα στην Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης με ποσοστό 59%. Δεύτερη σε ποσοστό είναι η Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών με ποσοστό 26%, ενώ το 15% φοιτά στην Σχολή των Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών.

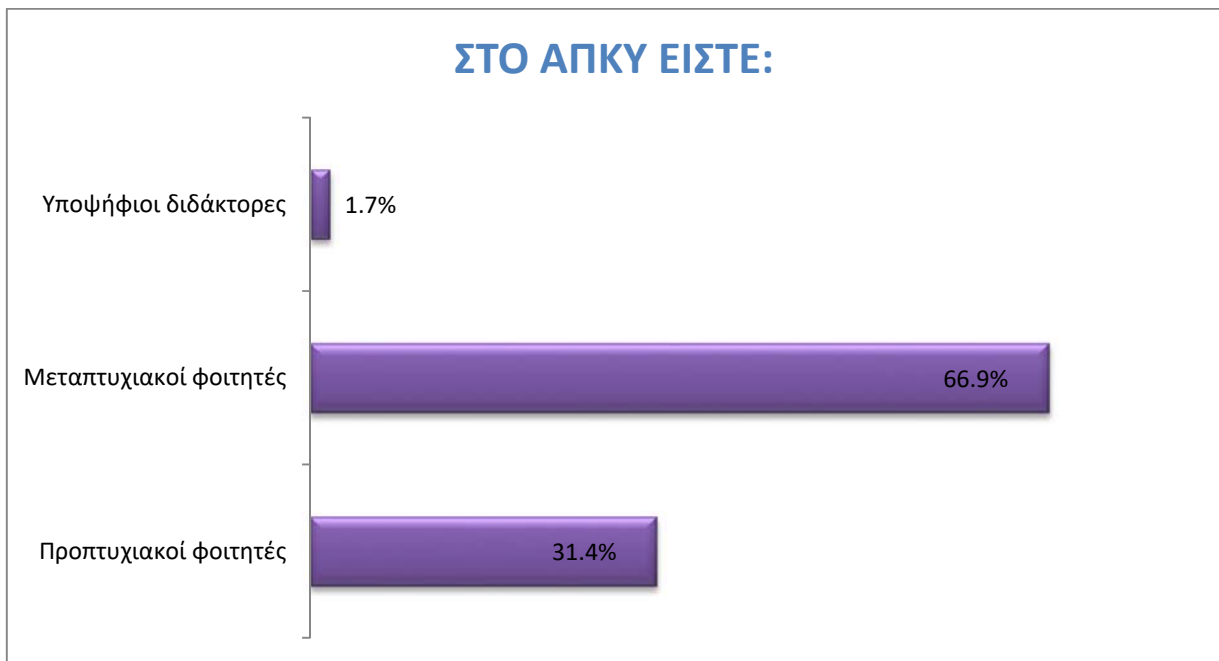
Όσο αφορά την ερώτηση του επιπέδου εκπαίδευσης των φοιτητών παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων είναι ήδη απόφοιτοι από κάποιο ΑΕΙ ή ΤΕΙ με ποσοστό 57%. Το 22% είναι απόφοιτοι λυκείου και μόλις το 16% είναι ήδη κάτοχοι κάποιου μεταπτυχιακού επιπέδου και διευρύνουν τους επαγγελματικούς τους ορίζοντες. Το υπόλοιπο 4.5% έχει εκπαιδευτεί σε κάποια άλλη ιδιότητα (κάτοχος πτυχίου, απόφοιτος κολλεγίου, απόφοιτος ΙΕΚ, απόφοιτος επαγγελματική σχολή χορού, απόφοιτος δημοσίου, εκπαιδευτηρίου και άλλα).

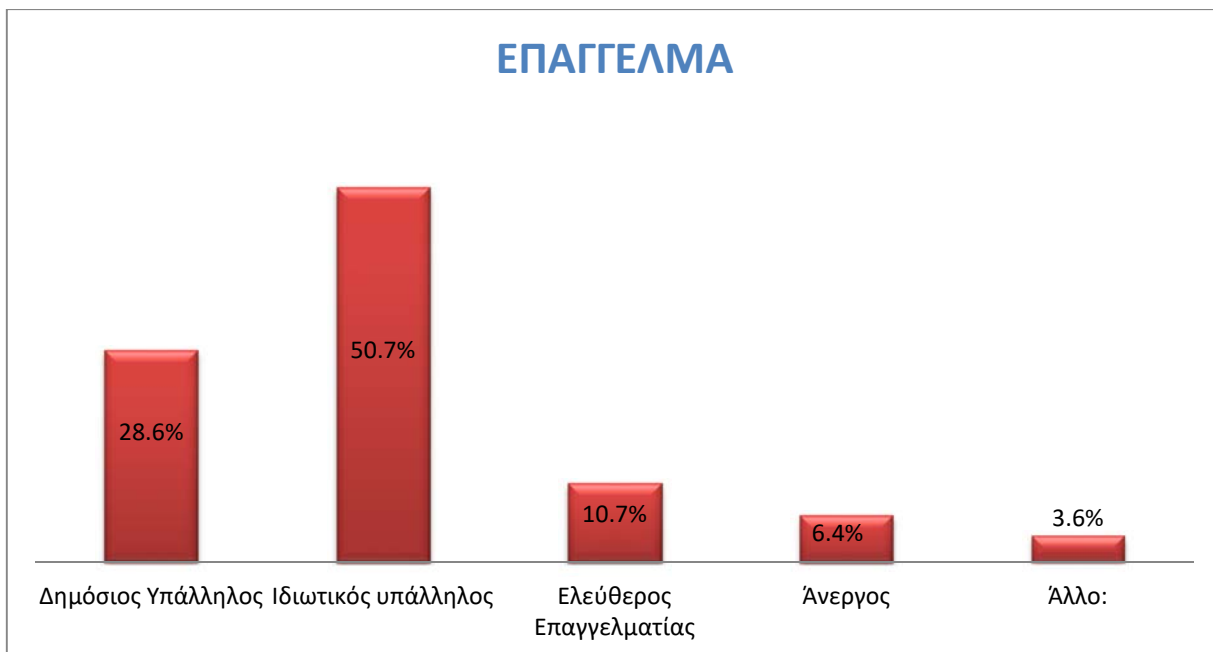
Διάγραμμα 1: Κατανομή πληθυσμού ως προς το φύλο

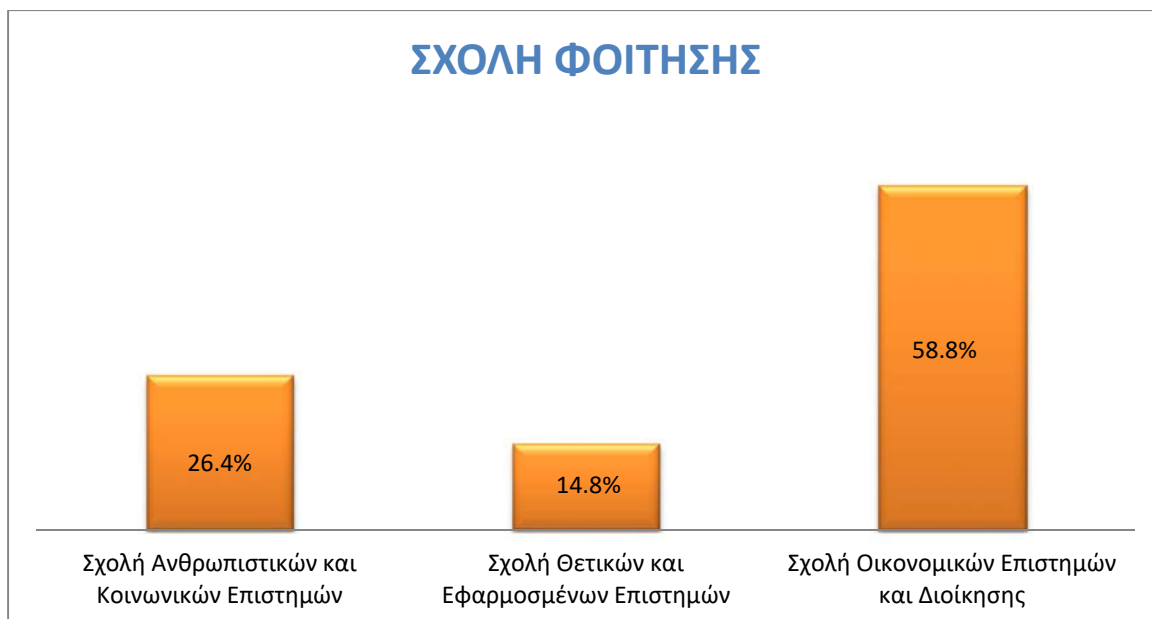
Διάγραμμα 2: Κατανομή πληθυσμού ως προς τις ηλικίες

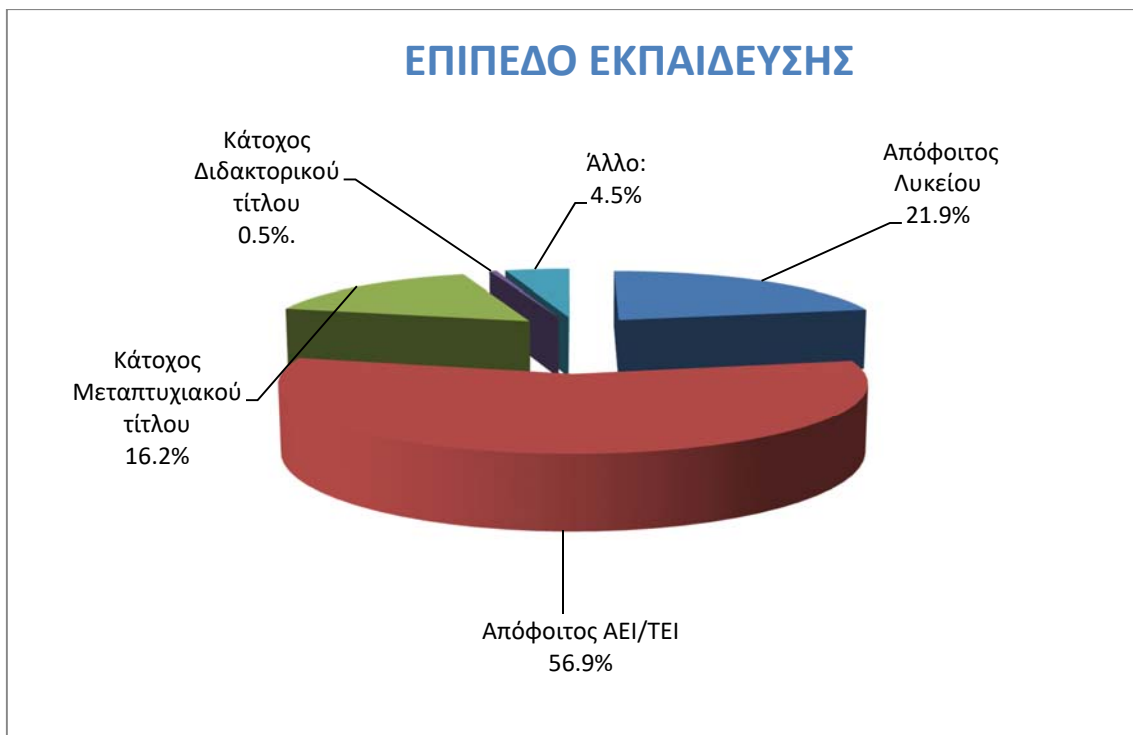
Διάγραμμα 3: Κατανομή πληθυσμού ως προς το επίπεδο σπουδών

Διάγραμμα 4: Κατανομή πληθυσμού ως το επάγγελμα

Διάγραμμα 5: Κατανομή πληθυσμού ως προς την σχολή φοίτησης

Διάγραμμα 6: Κατανομή πληθυσμού ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης

5.3 Ερευνητικά ερωτήματα

5.3.1 1^ο ερευνητικό ερώτημα: Μέσα που χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προκειμένου να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους και βαθμός αξιοποίησής τους από τους χρήστες, βαθμός αξιοποίησης και αποτελεσματικότητα

Οι ερωτήσεις 7 μέχρι 11 του ερωτηματολογίου αποσκοπούσαν στο να δώσουν απάντηση στο 1^ο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας διατριβής το οποίο έχει δύο σκέλη. Πρώτο, επιδιώκει να διερευνήσει τα μέσα που χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες για να αναπτύξουν το επίπεδο των πληροφοριακών δεξιοτήτων των χρηστών του και αν αυτά αξιοποιούνται (χρησιμοποιούνται) από τους χρήστες τους και κατά δεύτερο αν τα μέσα αυτά θεωρούνται αποτελεσματικά από τους χρήστες.

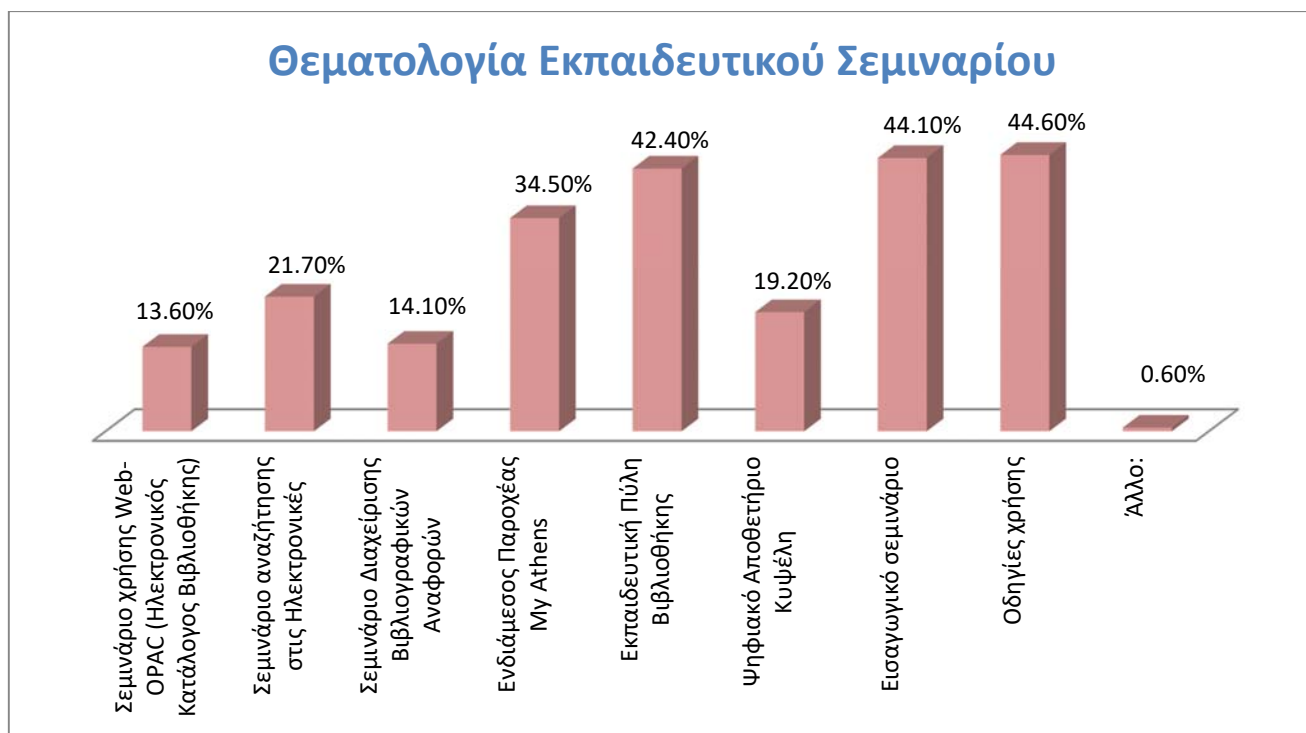
Σχετικά με τα μέσα και το βαθμό χρήσης τους, σύμφωνα και με την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφία στα κεφ. 1-3, αυτά αφορούν κυρίως σεμινάρια. Για το σκοπό, και λαμβάνοντας υπόψη και την πρακτική του ΑΠΚΥ διατυπώθηκε η ερώτηση (ερ. 7) «Έχετε παρακολουθήσει κάποιο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό σεμινάριο που είναι διαθέσιμο από την Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ;». Όπως φαίνεται στον Πίνακα 6, το 58,6% των συμμετεχόντων στην έρευνα δεν έχει παρακολουθήσει κάποιο από τα εκπαιδευτικά σεμινάρια που είναι διαθέσιμα από την Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ.

Στη συνέχεια οι φοιτητές/τριες που έχουν παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο έπρεπε να διευκρινίσουν τη θεματολογία του σεμιναρίου/ων που παρακολούθησαν (ερ. 7; βλ. Πίνακα 6 και διάγραμμα 7). Η ερώτηση ήταν πολλαπλής επιλογής. Από τα ποσοστά συμπεραίνουμε ότι οι φοιτητές/τριες έχουν παρακολουθήσει κυρίως το εκπαιδευτικό σεμινάριο στις οδηγίες χρήσης της βιβλιοθήκης, το εισαγωγικό σεμινάριο και το σεμινάριο για την Εκπαιδευτική Πύλη Βιβλιοθήκης σε ποσοστό 44,6%, 44,1% και 42,4% αντίστοιχα. Μικρότερη μερίδα παρακολούθησε σεμινάριο για τον Ενδιάμεσο Παροχέα My Athens (34,5%), ενώ το 21,7% παρακολούθησε σεμινάριο για το πώς να αναζητήσει υλικό από τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης. Μικρότερο ποσοστό (19,2%) παρακολούθησε εκπαιδευτικό σεμινάριο για το Ψηφιακό Αποθετήριο Κυψέλη όπου μπορεί να έχει πρόσβαση ο φοιτητής/τρια σε πληθώρα μεταπτυχιακών και διδακτορικών εργασιών, ενώ το 14,1% παρακολούθησε σεμινάριο για πώς να παραθέσει σωστά σύμφωνα με το μορφότυπο που του έχει ζητηθεί από το Πανεπιστήμιο τις Βιβλιογραφικές του αναφορές για να αποφύγει την λογοκλοπή. Τέλος, ποσοστό της τάξης του 13,6% παρακολούθησε το σεμινάριο για την χρήση του ηλεκτρονικού καταλόγου βιβλιοθήκης (Web-OPAC).

Ερώτηση	Απαντήσεις – Επιλογές	Ποσοστά
Παρακολούθηση ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού σεμιναρίου που είναι διαθέσιμο από την Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ;	ΝΑΙ	41.4%
	ΟΧΙ	58.6%
Θεματολογία σεμιναρίων	Σεμινάριο χρήσης Web-OPAC (Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλιοθήκης)	13.6%
	Σεμινάριο αναζήτησης στις Ηλεκτρονικές	21.7%
	Σεμινάριο Διαχείρισης Βιβλιογραφικών Αναφορών	14.1%
	Ενδιάμεσος Παροχέας My Athens	34.5%
	Εκπαιδευτική Πύλη Βιβλιοθήκης	42.4%
	Ψηφιακό Αποθετήριο Κυψέλη	19.2%
	Εισαγωγικό σεμινάριο	44.1%
	Οδηγίες χρήσης	44.6%
Άλλο:	0.6%	

Πίνακας 7: Μέσα ανάπτυξης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας

Επομένως, παρατηρούμε ότι οι φοιτητές/τριες επιλέγουν να ενημερωθούν γενικά για τη λειτουργία της βιβλιοθήκης και όχι τόσο για εξειδικευμένες βάσεις αναζήτησης πληροφοριών ή σε θέματα γενικότερα για την αποτελεσματική αναζήτηση της πληροφορίας, δεξιότητα που αποτελεί βασικό στοιχείο της έννοιας της πληροφοριακής παιδείας.

Διάγραμμα 7: Θεματολογία ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα που δεν παρακολούθησαν κάποιο σεμινάριο (41,4%) ανέφεραν ως κυριότερο λόγο (ερ. 7α) την έλλειψη χρόνου ενώ κάποιοι/ες απάντησαν ότι δεν χρειάστηκε μέχρι στιγμής να παρακολουθήσουν κάποιο σεμινάριο. Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι μια μεγάλη μερίδα φοιτητών/τριών (50 άτομα) δήλωσε ότι δε γνωρίζει την ύπαρξη αυτών των εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Το σημείο αυτό αποτελεί σημαντικό εύρημα το οποίο η βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ θα πρέπει να λάβει υπόψη της προκειμένου να αυξήσει το βαθμό αξιοποίησής τους από τους φοιτητές/τριες.

Αναφορικά με το ερώτημα (ερ. 7γ) αν αυτά τα μέσα αυτά θεωρούνται αποτελεσματικά από τους χρήστες. Διαπιστώνετε ότι τα σεμινάρια που παρακολούθησαν ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις των σπουδών τους. Το 70% απάντησε ότι τους βοήθησαν πολύ ή πάρα πολύ, και το 23% των φοιτητών υποστηρίζει ότι η βοήθεια που τους παρείχε το σεμινάριο ήταν μέτρια. Μόνο το 7% περίπου των φοιτητών/τριών δεν βοηθήθηκε από τα σεμινάρια αυτά.

Σε σχέση με την ερώτηση (ερ. 8) που αποσκοπούσε να διερευνήσει το αν τα εκπαιδευτικά σεμινάρια που προσφέρει η Βιβλιοθήκη ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες των φοιτητών/τριών

(ήταν δηλ. αποτελεσματικά), το 55,2% ανέφερε ότι ανταποκρίθηκαν πολύ ή πάρα πολύ, το 32,5% σε μέτριο βαθμό και μόνο το 12,3% δήλωσε ότι ανταποκρίθηκαν καθόλου ή ελάχιστα. Αναφορικά με την *διάρκεια* (ερ. 9) των εκπαιδευτικών σεμιναρίων οι ερωτώμενοι απάντησαν σε ποσοστό 36,3% και 23,5% αντίστοιχα πολύ έως πάρα πολύ ικανοποιημένοι. Δηλαδή το ποσοστό των ικανοποιημένων φοιτητών ανέρχεται στο ποσοστό σχεδόν της τάξης περίπου του 59%. Άρα προκύπτει ότι οι φοιτητές που παρακολούθησαν κάποιο εκπαιδευτικό σεμινάριο της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου είναι ικανοποιημένοι.

Ερώτηση	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
7.γ. Θεωρείτε γενικά ότι η παρακολούθηση του/των πιο πάνω σεμιναρίου/ων ήταν χρήσιμη για να ανταποκριθείτε στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών που παρακολουθείτε στο ΑΠΚΥ και σχετίζονται π.χ. με τη συγγραφή των εργασιών και της βιβλιογραφίας;	4.07	0.31
8. Τα εκπαιδευτικά σεμινάρια που προσφέρει η Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες σας;	4.80	0.30
9. Η διάρκεια των εκπαιδευτικών σεμιναρίων ήταν ικανοποιητική;	3.82	0.31
10. Η εφαρμογή της e-μάθησης σε θέματα π.χ. αναζήτησης πληροφορίας, συγγραφής βιβλιογραφίας, χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ ενίσχυσε την αποτελεσματικότητα της μάθησης των σπουδών σας;	3.97	0.30

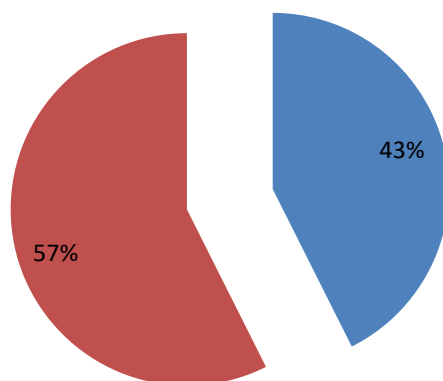
*5βάθμια κλίμακα likert όπου: 1=Καθόλου και 5=Πάρα πολύ

Πίνακας 8: Αποτελεσματικότητα μέσω ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων

Η πιο κάτω εικόνα αναφορικά με την *αποτελεσματικότητα* διαπιστώνεται και από τον πίνακα 7.

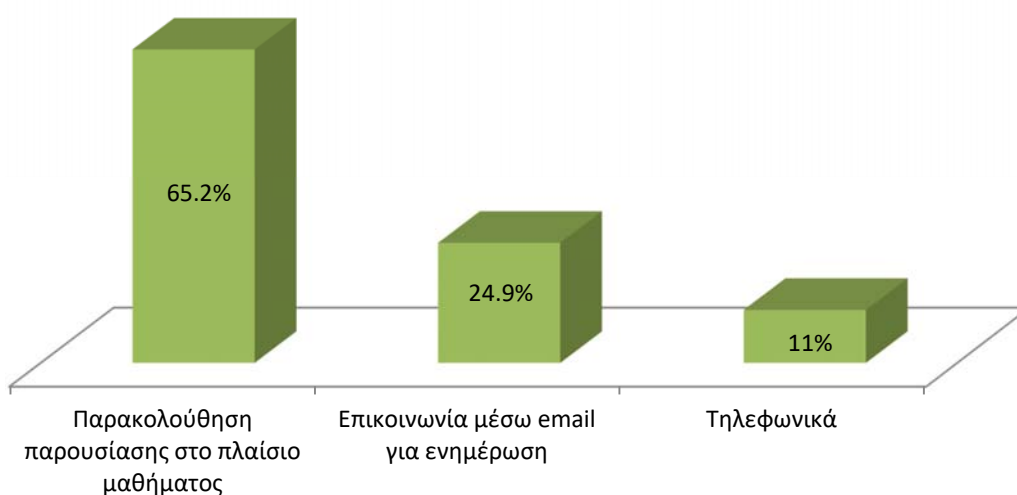
Χρήση άλλων μέσων ανάπτυξης δεξιοτήτων πληροφορικής παιδείας

■ ΝΑΙ ■ ΌΧΙ

Διάγραμμα 8: Χρήση άλλων μέσων ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων

Άλλα μέσα ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων

Διάγραμμα 9: Αξιοποίηση άλλων μέσων ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων

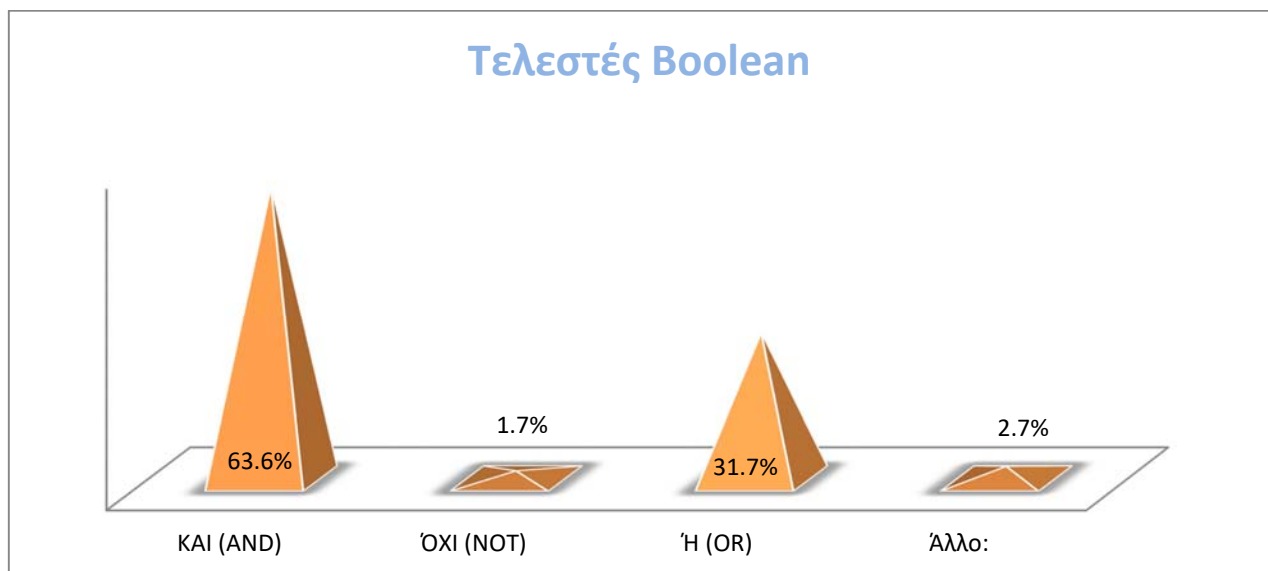
Όσο αφορά τα μέσα ανάπτυξης των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας ζητήθηκε οι ερωτώμενοι να υποδείξουν αν έχουν χρησιμοποίηση και άλλα από τα μέσα που είναι διαθέσιμα από τη βιβλιοθήκη, καθώς και τα μέσα που χρησιμοποίησαν (ερ. 11). Με βάση αποτελέσματα (βλ. διαγράμματα 8 και 9) το 43% των φοιτητών/τριών που συμμετείχαν έχουν αξιοποιήσει και κάποιο άλλο μέσο πέρα από τα σεμινάρια στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης. Συγκεκριμένα, το 65,2% δήλωσε ότι παρακολούθησε κάποια παρουσίαση στο πλαίσιο μαθήματος στο οποίο είναι εγγεγραμμένος/η, ενώ το 25% επικοινωνήσε προσωπικά με την Βιβλιοθήκη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να λάβει σχετικές οδηγίες που χρειάζεται. Επίσης μια μερίδα φοιτητών της τάξης του 11% επικοινωνήσε τηλεφωνικά για να λάβει γρήγορα και άμεσα σχετικές πληροφορίες για να καλύψει τις ανάγκες που τους έχουν προκύψει την συγκεκριμένη στιγμή.

Σε σχέση με το 1^ο ερευνητικό ερώτημα διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν τα μέσα ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων που προσφέρει η βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Παρόμοια έρευνα όπου εξετάστηκε το ίδιο ερευνητικό ερώτημα ήταν η έρευνα του Maughan P.D. το 2001 όπου πραγματοποίησε έρευνα σε προπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου Καλιφόρνια-Μπέρκλεϊ, η έρευνα των Brill J. και Webber S. το 2003 που πραγματοποιήθηκε για το Strathclyde Business School. Επίσης οι συγγραφείς Λατφσίδου Μ. και άλλοι το 2008 πραγματοποίησαν παρόμοια έρευνα για του φοιτητές του ΑΠΘ καθώς επίσης και οι συγγραφείς Οικονόμου Α. και Τριάντη Α. το 2016 για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Οι πιο πάνω έρευνες όπως αναλύονται και στο κεφ. 3 πιο εκτενώς αφορούσαν έρευνα όπου διερευνάται το ερευνητικό ερώτημα ποια μέσα χρησιμοποιούν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προκειμένου να εντοπίσουν και να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους.

5.3.2 2^ο ερευνητικό ερώτημα: Βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών από τους χρήστες

Ο βαθμός εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών των χρηστών (σημαντική δεξιότητα πληροφοριακής παιδείας που σχετίζεται και με το περιεχόμενο των σεμιναρίων) διερευνήθηκε με τη χρήση 5 ερωτήσεων (ερ.12-17) από την έρευνα των Mittermeyer και Quirion (2003).

Στην ερώτηση (ερ. 12, βλ. διάγραμμα 10) που αφορούσε την αποτελεσματική χρήση των τελεστών Boolean, οι φοιτητές/τριες ρωτήθηκαν ποιον τελεστή θα χρησιμοποιούσαν για να πραγματοποιήσουν αναζήτηση για ένα θέμα χρησιμοποιώντας συνδυασμό λέξεων κλειδιών. Παρατηρείται ότι μόνο το 31,7% έχει επιλέξει την σωστή απάντηση που είναι το 'Η (OR), ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό με 63,6% απάντησε ότι θα χρησιμοποιούσε την επιλογή του ΚΑΙ (AND), ενώ το 1,7% θα χρησιμοποιούσε τον τελεστή ΟΧΙ (NOT). Το υπόλοιπο 2,7% θα χρησιμοποιούσε κάτι άλλο πράγμα που δεν υφίσταται γιατί δεν θα χρησιμοποιούσε τους τελεστές. Παρατηρείται άγνοια των φοιτητών ως προς τους λογικούς τελεστές Boolean.

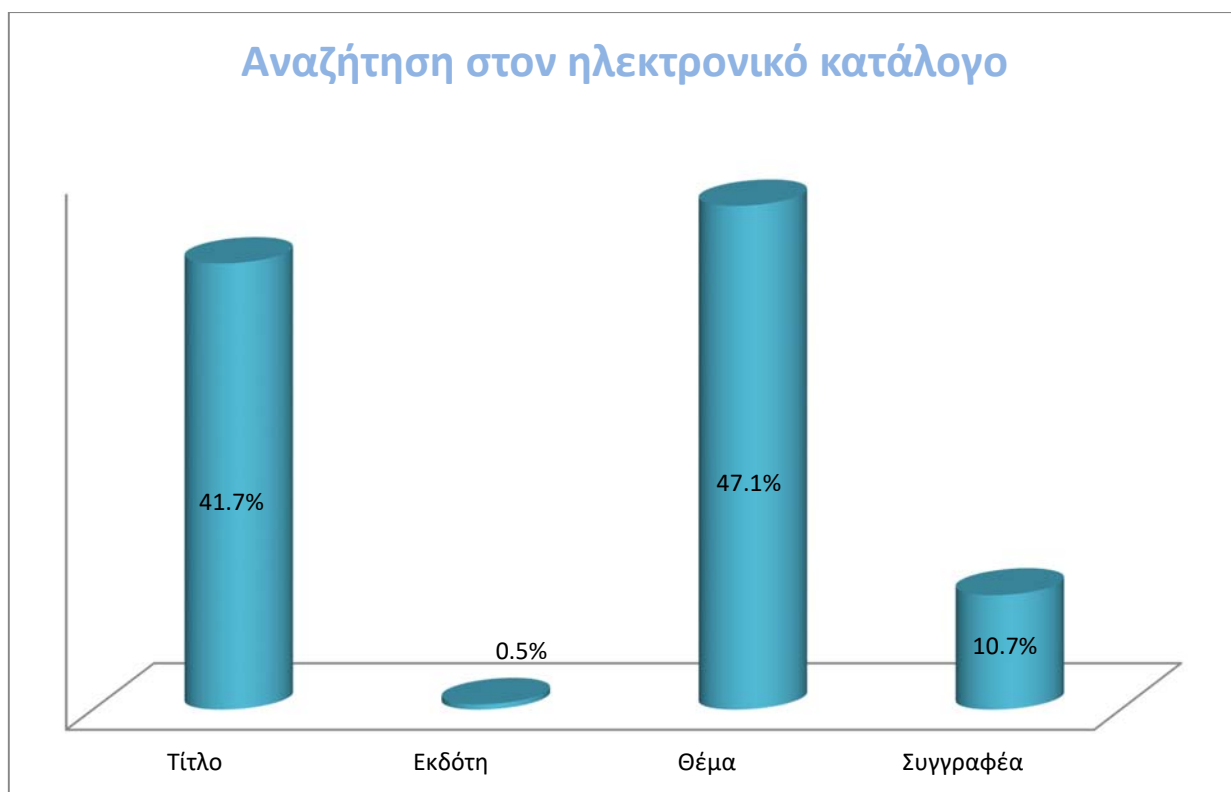

Διάγραμμα 10: Αποτελεσματική χρήση τελεστών Boolean

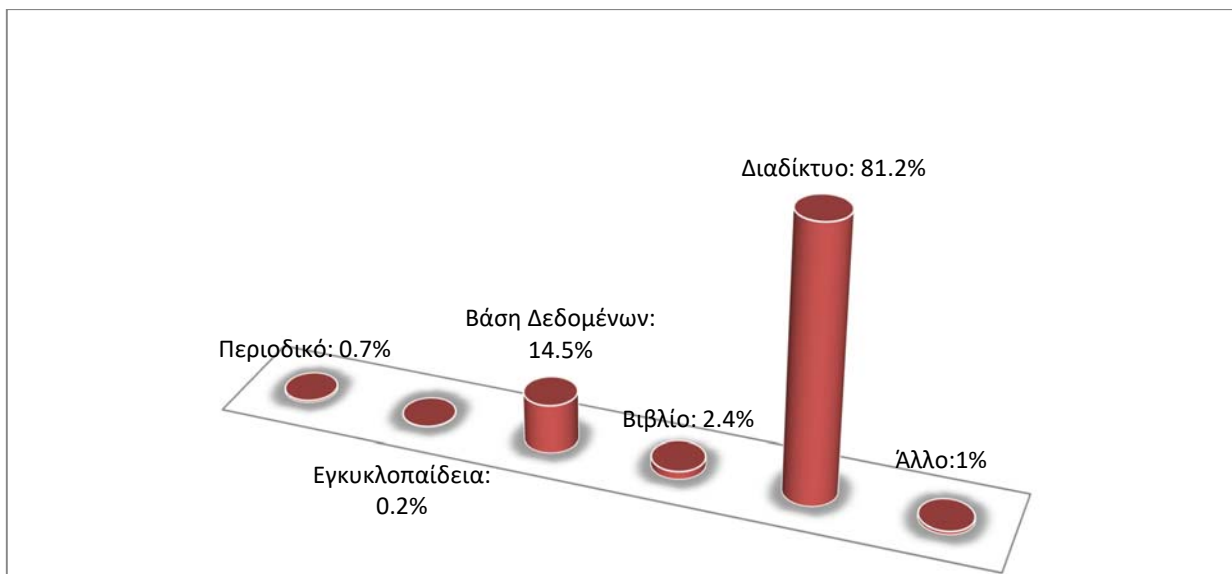
Στην ερώτηση που αφορά την αναζήτηση βιβλίων στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης (ερ. 13, βλ. διάγραμμα 11) παρατηρείται ότι ένα μεγάλο ποσοστό απάντησε σωστά ως προς την αναζήτηση που θα πραγματοποιούσε. Με ποσοστό 47,1% θα αναζητούσε με βάση το «Θέμα» που ψάχνει που ήταν και η σωστή απάντηση. Ενώ ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης του 41.7% θα αναζητούσε με «Τίτλο» ένα βιβλίο που επιθυμούσε. Ο τίτλος απλά θα δώσει αποτελέσματα αν υπάρχει το συγκεκριμένο βιβλίο σε ηλεκτρονική ή σε ψηφιακή μορφή στην βιβλιοθήκη σε αντίθεση με το «Θέμα» που θα δώσει όσα βιβλία υπάρχουν συγκεκριμένα με το θέμα που αναζητήθηκε ανεξαρτήτου χρονολογίας,

συγγραφέα, εκδότη και άλλες πληροφορίες. Επίσης το ποσοστό του 10.7% θα αναζητούσε με τον συγγραφέα, όπου και πάλι θα έδινε μόνο τα διαθέσιμα βιβλία του συγκεκριμένου συγγραφέα. Τέλος το ποσοστό του 0.5% θα αναζητούσε με βάση τον εκδοτικό οίκο που και πάλι θα περιόριζε κατά πολύ τα αποτελέσματα ανάκτησης.

Στην ερώτηση (ερ. 14, βλ. διάγραμμα 12) που αφορά την περίπτωση που ο φοιτητής/τρια δεν γνωρίζει ένα θέμα θα αναζητούσε πληροφορίες η συντριπτική πλειοψηφία θα αναζητούσε σε πηγές που είναι ελεύθερες στο διαδίκτυο με ποσοστό 81,2%, ενώ το 14,5% θα αναζητούσε σε κάποια επιστημονική βάση δεδομένων. Το ποσοστό του 0,2% θα αναζητούσε σε μια ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια όπου ήταν και η σωστή απάντηση, ενώ το 2,4% θα αναζητούσε σε ένα βιβλίο. Το 0,7% θα αναζητούσε πληροφορίες σε ένα βιβλίο ενώ μόλις το 1% των ερωτηθέντων θα αναζητούσε πληροφορίες σε μια άλλη πηγή.

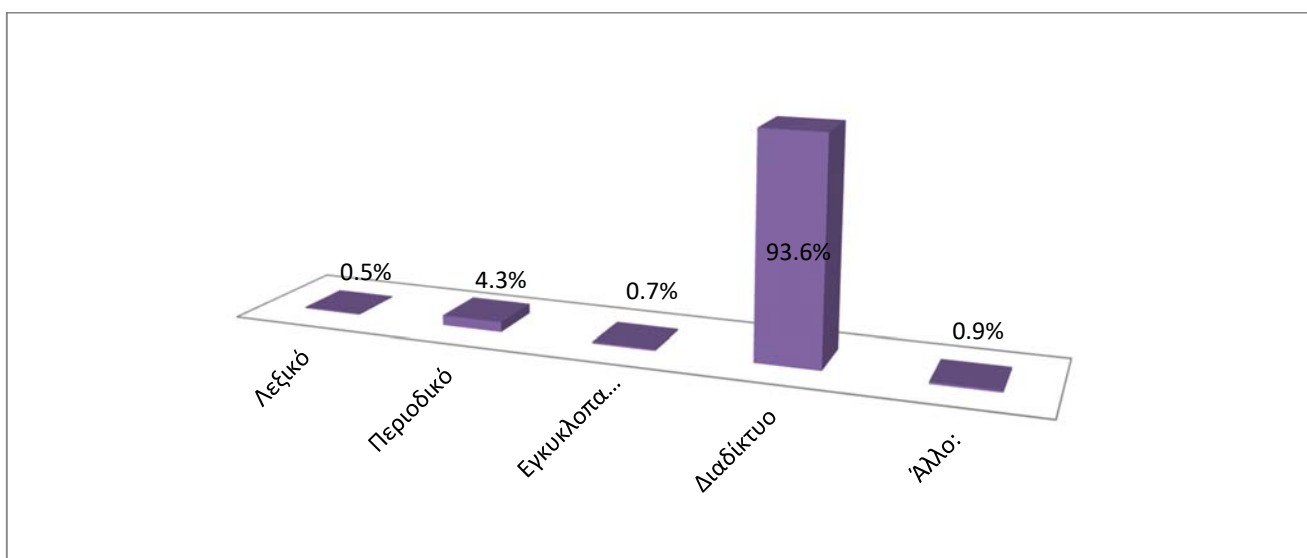

Διάγραμμα 11: Αναζήτηση στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης με θέμα

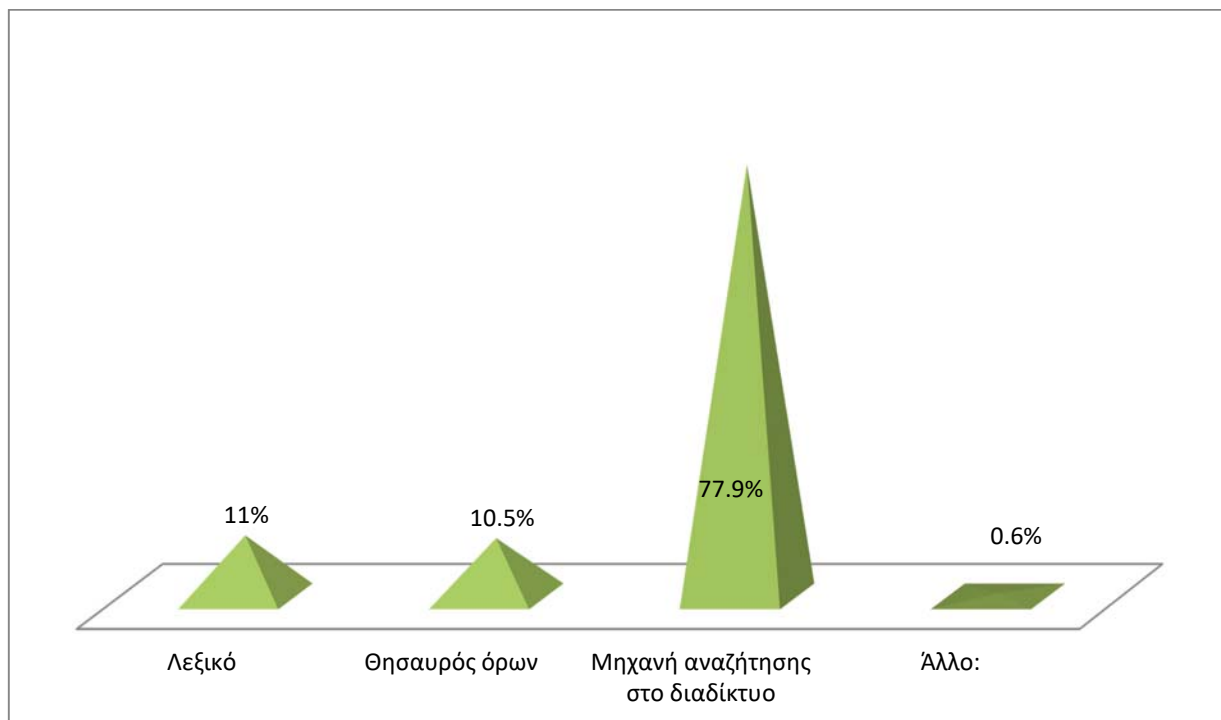
Διάγραμμα 12: Προτίμηση πηγών ενημέρωσης με επίκαιρες πληροφορίες για ένα θέμα

Σε σχέση με την ερώτηση (ερ. 15, βλ. διάγραμμα 12) για το που θα αναζητούσαν οι φοιτητές/τριες ποιο πρόσφατες και επίκαιρες πληροφορίες για ένα θέμα η συντριπτική πλειοψηφία της τάξης του 93,6% θα αναζητούσε στο διαδίκτυο, ενώ το 4,3% θα αναζητούσε σε κάποιο περιοδικό. Αυτές ήταν οι δύο επικρατέστερες απαντήσεις στις προτιμήσεις των φοιτητών όπου ήταν και οι σωστές. Το 0,5% θα αναζητούσε σε κάποιο λεξικό και το 1,6% θα αναζητούσε πληροφορίες σε κάποια άλλη πηγή.

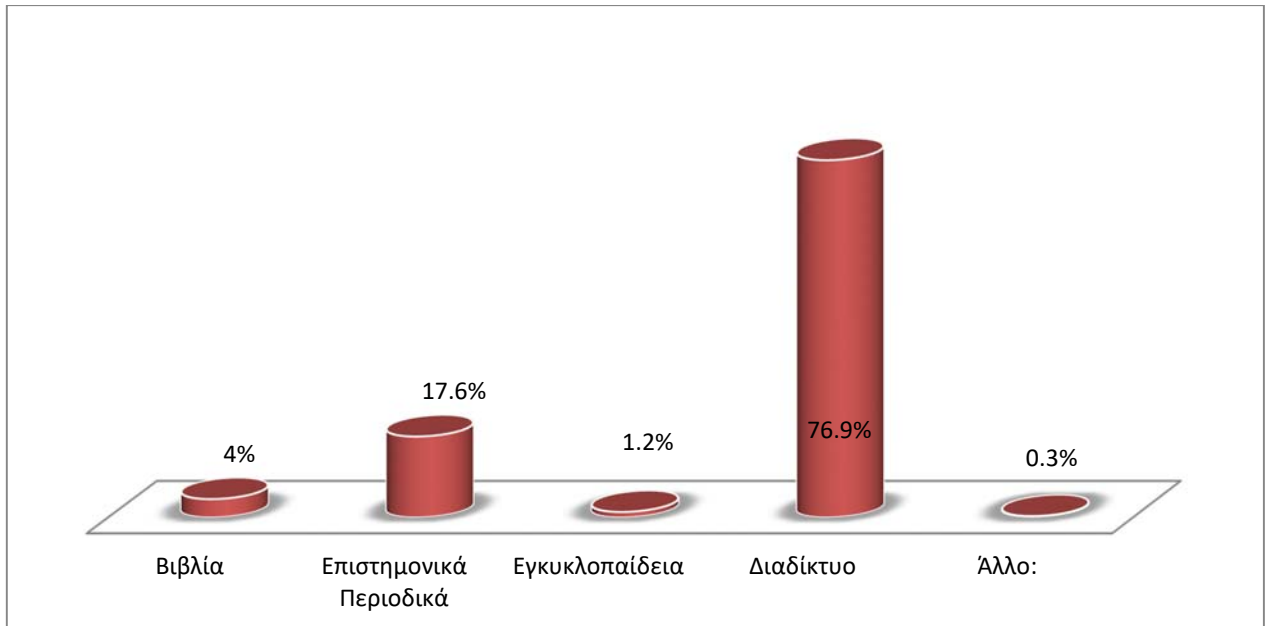
Διάγραμμα 13: Πηγές εντοπισμού πρόσφατων και επίκαιρων πληροφοριών

Στην ερώτηση 16 οι φοιτητές κλήθηκαν να απαντήσουν *που θα εντόπιζαν μια ακριβής ορολογία* (βλ. διάγραμμα 14) και οι απαντήσεις τους ήταν ότι το 77.9% θα αναζητούσε σε μηχανή αναζήτησης στο διαδίκτυο ενώ το 11% θα αναζητούσε σε ένα λεξικό. Μόλις το 10.5% πέτυχε την σωστή απάντηση όπου θα πραγματοποιούσε αναζήτηση σε ένα θησαυρό όρων ενώ το 0.6% θα αναζητούσε κάπου αλλού.

Διάγραμμα 14: Αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων με ακριβής ορολογία

Τέλος το μέρος Β ολοκληρώνεται με τις απαντήσεις της ερώτησης (ερ.17, βλ. διάγραμμα 15) που θα αναζητούσαν οι φοιτητές ένα συγκεκριμένο θεματικό όρο και συγκεκριμένα το όρο «Εκπαιδευτική Τεχνολογία» από τις απαντήσεις τους φαίνεται ότι το 76.9% θα ανέτρεχε και πάλι σε ηλεκτρονικές πηγές που βρίσκει διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Το 17.6% θα αναζητούσε σε επιστημονικά περιοδικά και μόλις το 4% θα ανέτρεχε σε κάποιο βιβλίο. Επίσης το 1.2% θα ανέτρεχε σε κάποια εγκυκλοπαίδεια ενώ μόλις το 0.3% θα αναζητούσε κάπου αλλού.

Διάγραμμα 15: Εντοπισμός πληροφοριών σε εξειδικευμένες πηγές

Σε σχέση με το 2^ο ερευνητικό ερώτημα διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες δεν αξιοποιούν εκτεταμένα τις διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης της βιβλιοθήκης, καθώς και υστερούν σε μεγάλο βαθμό εξοικείωσης σε σχέση με την πληροφοριακή παιδεία και τους λογικούς τελεστές Boolean, καθώς επίσης υστερούν να εφαρμόσουν στρατηγικές αναζήτησης όπου θα τους δώσει πιο συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Μέσα από την ερευνητική ανασκόπηση παρατηρούμε ότι υπάρχουν παρόμοιες έρευνες που μελετούν τον βαθμό εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών όπως είναι αυτές των Mittermeyer και Quirion που πραγματοποιήθηκε το 2003 στον Καναδά και η έρευνα των Keshavarz H. et all το 2017. Επίσης παρόμοια έρευνα είναι των Καλόψουλος Γ. και άλλοι το 2016 όπως και των Tshuma T. και Chigada J. που πραγματοποιήθηκε έρευνα για τις βιβλιοθήκες της Ζιμπάμπουε. Όλες οι έρευνες αυτές αναλύονται εκτενώς και στο κεφ. 3.

5.3.3 3^ο Ερευνητικό ερώτημα: Επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Το επίπεδο πληροφοριακών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων μετρήθηκε με την κλίμακα μέτρησης των Keshavarz H. et. al. (2017), η οποία αποτελείται από 26 ερωτήσεις που οργανώνονται σε 4 κατηγορίες δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας (βλ. πίνακα 8). Συγκεκριμένα, τα υποερωτήματα 1-4 αφορούν την *ικανότητα προσδιορισμού των κατάλληλων πληροφοριών*, τα υποερωτήματα 5-10 αφορούν την *ικανότητα εντοπισμού των κατάλληλων πληροφοριών*. Στα υποερωτήματα 11-15 διαφαίνεται η *ικανότητα αξιολόγησης των πληροφοριών* και τέλος τα υποερωτήματα 16-26 αφορούν την *ικανότητα χρήσης των πληροφοριών* (Keshavarz H. et. al., 2017).

Από τη μελέτη του πίνακα διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες θεωρούν ότι έχουν σε μεγάλο βαθμό ανεπτυγμένες τις δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας που σχετίζονται με την αξιολόγηση (μ.ο.=4.20) και τη χρήση της πληροφορίας (μ.ο.= 4.11) και σε μέτριο βαθμό τις δεξιότητες προσδιορισμού (μ.ο.=3.91) και εντοπισμού της πληροφορίας (μ.ο.=3.40). Αναλυτικότερα:

Σε σχέση με την αξιολόγηση της πληροφορίας τον υψηλότερο μέσο όρο (μ.ο.=4.37) έχει η παράμετρος ότι οι φοιτητές είναι ικανοί να επιλέξουν πληροφορίες κατάλληλες για ένα θέμα που χρειάζονται ενώ το χαμηλότερο μέσο όρο (μ.ο.=4.04) έχει η μεταβλητή στην οποία οι φοιτητές δυσκολεύονται λίγο να εντοπίσουν τα σημεία όπου οι πηγές συμφωνούν ή διαφωνούν μεταξύ τους.

Αναφορικά τη χρήση της πληροφορίας τον υψηλότερο μέσο όρο (μ.ο.= 4.41) έχει η παράμετρος ότι οι φοιτητές είναι ικανοί να καταγράψουν την βιβλιογραφία που χρησιμοποίησαν, ενώ τον χαμηλότερο μέσο όρο (μ.ο.=3.81) έχει η παράμετρος που οι φοιτητές δυσκολεύονται να ερμηνεύσουν μια οπτική πληροφορία από γράφημα, πίνακα, διάγραμμα ή κάτι άλλο.

Ενώ σε σχέση με τις δεξιότητες προσδιορισμού και εντοπισμού της πληροφορίας, ο υψηλότερος μέσος όρος (μ.ο.= 4,17) που αφορά τον προσδιορισμό της πληροφορίας αφορά την παράμετρο όπου οι φοιτητές είναι σε θέση να προσδιορίσουν την πληροφορία που θα

χρειαστούν, ενώ ο χαμηλότερος μέσος όρος (μ.ο.=3.64) αφορά την παράμετρο να προσδιορίσουν την στρατηγική αναζήτησης ανά θέμα, γλώσσα και ημερομηνία.

Σε σχέση με τις δεξιότητες του εντοπισμού της πληροφορίας ο υψηλότερος μέσος όρος (μ.ο.= 4.45) αφορά την παράμετρο όπου είναι σε θέση οι φοιτητές να χρησιμοποιήσουν ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης ενώ ο χαμηλότερος μέσος όρος (μ.ο.= 2.66) αφορά την παράμετρο που οι φοιτητές δεν εντοπίζουν έντυπο υλικό στην βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ χρησιμοποιώντας τον κατάλογο της βιβλιοθήκης.

Δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας		Μ.Ο.	Τυπική απόκλιση
Προσδιορισμός πληροφορίας (συνολικός μ.ο.)		3.91	0.19
1.	Προσδιορίσω την πληροφορία που θα χρειαστώ	4.17	0.15
2.	Εντοπίσω ένα πλήθος πηγών από όπου μπορώ να αντλήσω πληροφορία	4.08	0.17
3.	Περιορίσω τη στρατηγική της αναζήτησή μου ανά θέμα, γλώσσα και ημερομηνία	3.64	0.22
4.	Πραγματοποιήσω αναζήτηση χρησιμοποιώντας λέξεις κλειδιά και τη λογική των τελεστών Boolean (π.χ. και/and, ή/or)	3.74	0.22
Εντοπισμός πληροφορίας (συνολικός μ.ο.)		3.40	0.23
5.	Αποφασίσω που και πως θα εντοπίσω τις πληροφορίες που χρειάζομαι	4.09	0.17
6.	Χρησιμοποιήσω ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης	4.45	0.15
7.	Εντοπίσω πηγές πληροφόρησης στην βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ	3.07	0.25
8.	Χρησιμοποιήσω τον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ	2.91	0.26
9.	Εντοπίσω έντυπο υλικό στη βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ χρησιμοποιώντας τον κατάλογο της βιβλιοθήκης	2.66	0.25
10.	Χρησιμοποιώ διαφορετικούς τύπους βιβλιοθηκών (π.χ. ακαδημαϊκές, ειδικές)	3.25	0.25
Αξιολόγηση πληροφορίας (συνολικός μ.ο.)		4.20	0.17
11.	Χρησιμοποιήσω πολλές πηγές ταυτόχρονα για μια έρευνα	4.20	0.18
12.	Προσδιορίσω/αξιολογήσω την εγκυρότητα, την ορθότητα και την αξιοπιστία των πληροφοριακών πηγών που έχω εντοπίσει	4.14	0.18
13.	Επιλέξω πληροφορίες κατάλληλες για το θέμα για το οποίο χρειάζομαι πληροφορία	4.37	0.14
14.	Εντοπίσω τα σημεία που οι πηγές συμφωνούν ή διαφωνούν μεταξύ τους	4.04	0.18

15.	Αξιολογήσω (π.χ. εγκυρότητα και αξιοπιστία) πηγές πληροφόρησης που βρίσκω ελεύθερα στο διαδίκτυο (σε site)	4.25	0.18
Χρήση πληροφορίας (συνολικός μ.ο.)		4.11	0.20
16.	Συνδυάσω πρόσφατες/επικαιρες πληροφορίες με παλαιότερες που έχω στη διάθεσή μου	3.97	0.20
17.	Ερμηνεύσω μια οπτική πληροφορία (π.χ. γράφημα, πίνακες, διαγράμματα)	3.81	0.21
18.	Συγγράψω μια ερευνητική εργασία	3.82	0.22
19.	Προσδιορίσω το περιεχόμενο/δομή (εισαγωγή, κυρίως μέρος, συμπεράσματα) μιας παρουσίασης (γραπτής ή προφορικής)	4.13	0.17
20.	Καταγράψω την βιβλιογραφία που χρησιμοποίησα	4.41	0.18
21.	Να οργανώσω και να παραθέσω σωστά τις βιβλιογραφικές αναφορές σύμφωνα με συγκεκριμένο μορφότυπο (στυλ βιβλιογραφίας)	4.25	0.20
22.	Παραθέσω βιβλιογραφικές αναφορές σε διαφορετικά είδη πηγών (άρθρα, βιβλία, ιστοσελίδες)	4.20	0.22
23.	Κάνω σχετικές αναφορές μέσα στο κείμενο	4.12	0.22
24.	Διαμορφώσω/επιλέξω μία μορφή παρουσίασης (π.χ. γραπτή, προφορική, με χρήση οπτικού υλικού) που να είναι η κατάλληλη ώστε να γίνω κατανοητός/ή στο ακροατήριο που απευθύνομαι	4	0.21
25.	Μαθαίνω από την προσωπική μου εμπειρία και να βελτιώνω τις δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας	4.33	0.17
26.	Αξιολογήσω την ποιότητα της διαδικασίας αναζήτησης πηγών που χρησιμοποιώ και να κρίνω τα αποτελέσματά της	4.14	0.18

*5βάθμια κλίμακα Likert, όπου: 1 = Διαφωνώ απόλυτα και 5= Συμφωνώ απόλυτα

Πίνακας 9: Δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας

Σε σχέση με το 3ο ερευνητικό ερώτημα διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες θεωρούν ότι έχουν ιδιαίτερα ανεπτυγμένες τις δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας που σχετίζονται με την αξιολόγηση και τη χρήση της πληροφορίας και σε μέτριο βαθμό τις δεξιότητες προσδιορισμού και εντοπισμού της πληροφορίας. Το στοιχείο αυτό θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από τη βιβλιοθήκη προκειμένου να συμβάλει στη βελτίωση των πιο πάνω δεξιοτήτων των χρηστών της.

Στην ευρύτερη βιβλιογραφία όπως αναφέρεται και στο κεφάλαιο 3 αναλυτικότερα οι περισσότερες έρευνες διερευνούν τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους. Μερικές έρευνες είναι αυτές του Maughan P.D. όπου πραγματοποιήθηκε το 2001 και μελετήθηκε το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια-Μπάρκλεϊ, ενώ το 2008 η Βαρδακώστα Ι.

πραγματοποίησε έρευνα για τους φοιτητές της Βιβλιοθήκης του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου. Επίσης ο Κώτσιος Π. το 2008 πραγματοποίησε παρόμοια έρευνα για διερεύνηση των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας για το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Περαιτέρω έρευνα παρόμοιας θεματολογίας πραγματοποιήθηκε από την Κανάκη Χ. το 2009 για την Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου. Ακολούθως το 2009 ο Campbell D. πραγματοποίησε παρόμοια έρευνα όπως και ο Χατζηχρήστος Α. το 2013. Υπάρχουν αρκετές ακόμα έρευνες που διερευνούν το ίδιο ερευνητικό ερώτημα πιο αναλυτικά όπως έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο 3.

5.3.4 4^ο Ερευνητικό ερώτημα: Ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας

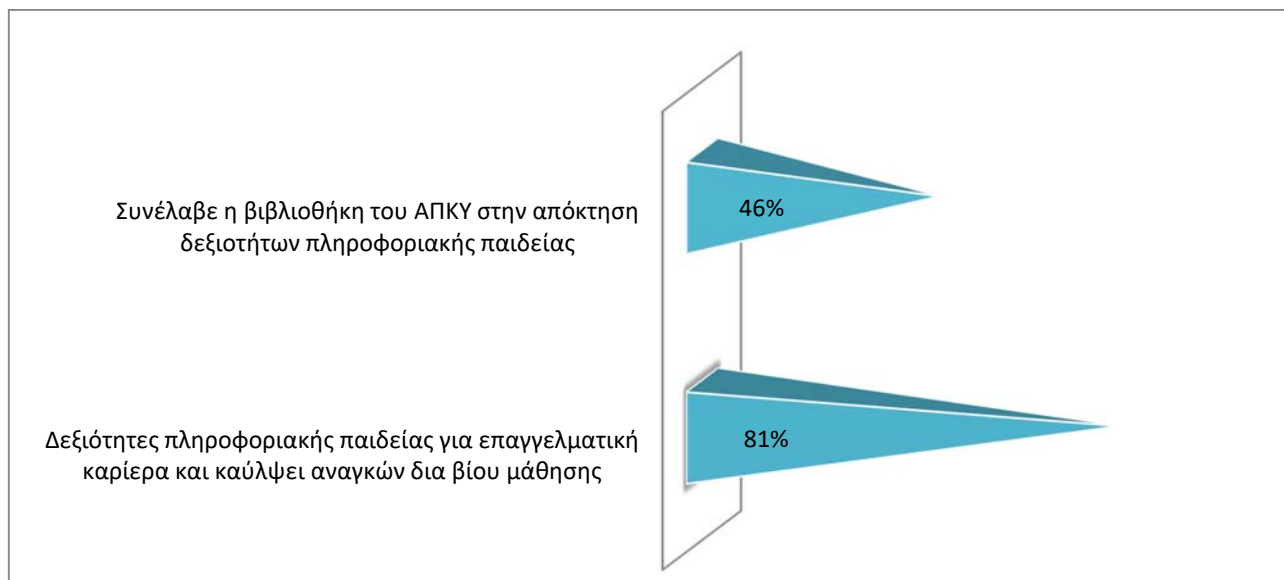
Τέλος, διερευνήθηκε ο ρόλος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές κλήθηκαν να αξιολογήσουν το βαθμό που η βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ μέσα από π.χ. τα σεμινάρια που προσφέρει (κ.α.) συνέβαλε στην ανάπτυξη/βελτίωση των δεξιοτήτων τους που σχετίζονται με την αναζήτηση, ανάλυση, αξιολόγηση και χρήση πληροφοριών και συγγραφή/οργάνωση βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία, ερ. 20). Ποσοστό 46% απάντησε ότι συνέβαλε θετικά (βλ. διάγραμμα 16), το 35,5% σε μέτριο βαθμό ενώ το 10,5% ελάχιστα. Τέλος, ποσοστό της τάξης του 8,3% ανέφερε ότι δεν συνέβαλε καθόλου η βιβλιοθήκη στην ανάπτυξη των πιο πάνω δεξιοτήτες τους. Την εικόνα αυτή επιβεβαιώνει και η τιμή του μέσου όρου (3,33) στην ερώτηση αυτή (βλ. πίνακα 10)

Πρόσθετα, οι φοιτητές/τριες ρωτήθηκαν για το αν οι δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία) που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΑΠΚΥ θα είναι χρήσιμες για την επαγγελματική τις καριέρα αλλά και για τις ανάγκες σας ως σύγχρονου/ης εργαζόμενου/ης για δια-βίου μάθηση (ερ. 19). Το 81% (βλ. διάγραμμα 16) θεωρεί ότι οι δεξιότητες αυτές θα του είναι χρήσιμες σε μεγάλο ή πολύ μεγάλο βαθμό, ενώ το 15% πιστεύει ότι οι δεξιότητες αυτές θα του είναι χρήσιμες σε μέτριο βαθμό.

Μεταβλητή	Μέσος Όρος	Τυπική απόκλιση
19. Θεωρείτε ότι οι δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία) που αποκτήσατε κατά τη διάρκεια των σπουδών σας στο ΑΠΚΥ θα είναι χρήσιμες για την επαγγελματική σας καριέρα αλλά και για τις ανάγκες σας ως σύγχρονου/ης εργαζόμενου/ης για δια-βίου μάθηση;	4.21	0.18
20. Θεωρείτε ότι η βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ μέσα από π.χ. τα σεμινάρια που προσφέρει (κ.α.) συνέβαλε στην ανάπτυξη/βελτίωση των δεξιοτήτων σας που σχετίζονται με την αναζήτηση, ανάλυση, αξιολόγηση και χρήση πληροφοριών και συγγραφή/οργάνωση βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία);	3.33	0.23

*5βάθμια κλίμακα Likert, όπου: 1 = Διαφωνώ απόλυτα και 5= Συμφωνώ απόλυτα

Πίνακας 10: Ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας

Διάγραμμα 16: Ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας

Τέλος το ερωτηματολόγιο κλείνει με μια ανοικτού τύπου ερώτηση η οποία δεν ήταν υποχρεωτική και στην οποία οι φοιτητές/τριες είχαν τη δυνατότητα να προτείνουν τρόπους με τους οποίους θεωρούν ότι η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου θα μπορούσε να τους βοηθήσει να αναπτύξουν τις πληροφοριακές τους δεξιότητες.

Οι προτάσεις ήταν αρκετές αλλά η πιο συχνά αναφερόμενη ήταν η να έχουν τη δυνατότητα για περισσότερη εξειδίκευση σε θέματα αναζήτησης ηλεκτρονικών πηγών από τα προσφερόμενα εργαλεία της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ. Επίσης, φοιτητές/τριες προτείνουν ενίσχυση της βιβλιογραφίας με υλικό πέραν από αυτό που τους διδάσκεται. Πρόσθετα, οι φοιτητές/τριες τονίζουν τη σημασία του να ψηφιοποιηθεί το έντυπο υλικό που προσφέρεται από την Βιβλιοθήκη και να μετατραπεί σε ηλεκτρονική μορφή με σκοπό να εξυπηρετούνται περισσότεροι φοιτητές/τριες την ίδια στιγμή.

Τέλος, πρόταση των φοιτητών/τριών είναι η διεύρυνση συνεργασιών της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου και με άλλες βιβλιοθήκες τόσο του εξωτερικού αλλά και διεύρυνση των συνεργασιών που υπάρχουν μέχρι στιγμής στον ελληνικό χώρο.

Σε σχέση με το 4ο ερευνητικό ερώτημα διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες θεωρούν ότι ο ρόλος της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας. Πρόσθετα, οι φοιτητές/τριες θεωρούν σε μεγάλο βαθμό ότι οι δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία) που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο ΑΠΚΥ θα είναι χρήσιμες για την επαγγελματική τους καριέρα αλλά και για τις ανάγκες τους ως σύγχρονου/ης εργαζόμενου/ης για δια-βίου μάθηση.

Στην ευρύτερη βιβλιογραφία υπάρχουν σχετικές έρευνες που μελετούν τον ρόλο που διαδραματίζει μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη στον εντοπισμό και την ανάπτυξη του επιπέδου των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας όπως αναφέρονται πιο αναλυτικά και στο κεφάλαιο 3 είναι αυτές των Λαφτσίδου Μ και άλλοι, η Κανάκη Χ. το 2009 μελετά τον ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης του Παντείου Πανεπιστημίου. Επίσης οι Jiyane G.V. και Onyancha O.B. το 2010 μελετούν τον ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της Νοτίου Αφρικής σε σχέση με την πληροφοριακή παιδεία. Τέλος η έρευνα των Udofia E.P., Aloysius

D.A. και Jimmy V.D. το 2017 ερευνούν την συμβολή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της Νιγηρίας.

5.4. Συμπέρασμα

Γενικότερα από την ανάλυση του ερωτηματολογίου παρατηρείται μια θετική εικόνα και διαπιστώνεται ότι οι φοιτητές/τριες κατέχουν σε καλό επίπεδο δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας. Είναι ικανοί να αναζητήσουν ηλεκτρονικές πηγές σε διαφορετικά είδη ηλεκτρονικών πηγών. Επίσης πιστεύουν ότι μπορούν να συγγράψουν μια ερευνητική εργασία και να παραθέσουν τις βιβλιογραφικές παραπομπές σύμφωνα με το προκαθορισμένο μορφότυπο που τους έχει επισημανθεί. Θα ήταν σημαντικό να αναφέρουμε ότι χρειάζεται περεταίρω ενίσχυση και καλλιέργεια της πληροφοριακής παιδείας σε κάποια σημαντικά σημεία όπως είναι η εξειδίκευση στην αναζήτηση υλικού μέσα από τις βάσεις δεδομένων που παρέχει η βιβλιοθήκη με αποτέλεσμα να περιοριστεί η χρήση και η προτίμηση του διαδικτύου.

Τέλος είναι σημαντικό να αναφέρουμε τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η βιβλιοθήκη στην απόκτηση των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών. Τα αποτελέσματα ήταν αρκετά ικανοποιητικά όπως ικανοποιητικά ήταν επίσης και η πληροφοριακή παιδεία που αποκτούν οι φοιτητές κατά την φοίτησή τους, η οποία θεωρούν ότι θα τους βοηθήσει τόσο στην επαγγελματική τους καριέρα αλλά και στις ανάγκες ενός σύγχρονου εργαζομένου για δια βίου μάθηση.

Κεφάλαιο 6

Συμπεράσματα, συμβολή στην πράξη (προτάσεις), περιορισμοί έρευνας, μελλοντική έρευνα

6.1 Συμπεράσματα έρευνας

Όσο αφορά το ερευνητικό ερώτημα 1 για τα μέσα (π.χ. σεμινάρια) που χρησιμοποιεί η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ, φαίνεται να ικανοποιεί την πλειοψηφία των φοιτητών που συμμετείχαν στην έρευνα και να τους έχουν βοηθήσει να εντοπίσουν και να αναπτύξουν περαιτέρω το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας τους. Η πλειοψηφία των φοιτητών που έχει παρακολουθήσει κάποιο εκπαιδευτικό σεμινάριο που προσφέρει η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου αφορούσε κυρίως σε οδηγούς χρήσης διαφόρων εργαλείων αναζήτησης. Επίσης παρακολούθησαν εισαγωγικό σεμινάριο για την γενική χρήση της βιβλιοθήκης όπως επίσης και πώς να διαχειρίζεται την εκπαιδευτική πύλη βιβλιοθήκης. Περαιτέρω να σημειωθεί ότι σημαντικός αριθμός φοιτητών αξιοποιεί αυτά τα μέσα αλλά υπάρχει και μια μερίδα φοιτητών που δεν δείχνει την απαραίτητη διάθεση να τα χρησιμοποιήσει. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί είτε επειδή είναι ήδη γνώστες ή μπορεί να μην δίνουν την απαραίτητη σημασία που πρέπει λόγω βεβαρυμένου προγράμματος και λόγω περιορισμένου χρόνου.

Σε σχέση με το ερευνητικό ερώτημα 2 που αποσκοπούσε στη διερεύνηση του βαθμού εξοικείωσης και αξιοποίησης των πληροφορικών πηγών από τους χρήστες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, παρατηρούνται και τα μεγαλύτερα κενά.

Μια μερίδα φοιτητών δεν είναι σε θέση να γνωρίζει και να χρησιμοποιεί τους λογικούς τελεστές Boolean που θα τους βοηθήσουν να πραγματοποιήσουν μια πιο εξειδικευμένη αλλά συνάμα και πιο στοχευόμενη αναζήτηση μέσα από την πληθώρα ηλεκτρονικών πηγών που τους προσφέρεται. Επίσης το 40% των χρηστών δεν μπορεί να πραγματοποιήσει στρατηγικές αναζήτησης ανά θέμα, συγγραφέα, γλώσσα ή και με ημερομηνία έκδοσης. Προτιμά να πραγματοποιήσει αναζήτηση σε πιο βασικό επίπεδο. Περαιτέρω συμπεραίνεται ότι πρέπει να γίνουν περισσότερα σεμινάρια για χρήση του ηλεκτρονικού καταλόγου της βιβλιοθήκης με σκοπό οι φοιτητές να εξοικειωθούν περισσότερο με αυτό το θέμα ώστε να βοηθηθούν και να το χρησιμοποιούν με μεγαλύτερη ευκολία. Επιπλέον σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι μόνο το 25% των φοιτητών πραγματοποιεί αναζήτηση για έντυπο υλικό από τον κατάλογο της βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, αλλά θα επισήμαινα ότι δεν είναι απαραίτητως αρνητικό γιατί σύμφωνα με την ιδεολογία της δια βίου μάθησης επιτρέπει στους φοιτητές να ανατρέξουν σε ηλεκτρονικά εργαλεία αναζήτησης ψηφιακό υλικό και σε αναζήτηση ηλεκτρονικού υλικού που μπορεί να είναι πιο έγκυρο, επίκαιρο και αν πάσα στιγμή προσβάσιμο. Πρόσθετα, μπορεί να ανατρέχει και σε βοήθεια σε άλλες βιβλιοθήκες όπου η βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ έχει συνεργασίες. Η βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου προσφέρει προσωπική πρόσβαση σε κάθε φοιτητή με προσωπική ταυτοποίηση και πρόσβαση για αναζήτηση σε 28 διαφορετικούς διεθνής παροχής βάσεων δεδομένων όπου το ηλεκτρονικό επιστημονικό υλικό που μπορεί να αναζητήσει ένας φοιτητής είναι πάρα πολύ σε όγκο.

Όσο αφορά το ερευνητικό ερώτημα 3 που συνδέεται με το επίπεδο των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας οι χρήστες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου θα επισημαίναμε ότι αρχικά είναι αξιόλογα τα αποτελέσματα που αφορούν στην αξιολόγηση της πληροφορίας. Οι φοιτητές είναι σε θέση να αξιολογήσουν τις πηγές που βρίσκουν, είναι σε θέση να τις παραθέσουν σωστά αλλά και να διαχωρίσουν τις πηγές που συμφωνούν ή διαφωνούν μεταξύ τους. Όσο αφορά την παράμετρο της χρήσης της πληροφορίας να σημειώσουμε ότι το ποσοστό του 35% των φοιτητών δυσκολεύεται να συγγράψει μια ερευνητική εργασία και να ερμηνεύσει πληροφορίες από κάποιο γράφημα ή πίνακα ή διάγραμμα που του δίνεται. Σημαντικό είναι από μεριάς της βιβλιοθήκης να ενισχύσει το σημείο αυτό. Από την άλλη πλευρά όμως είναι αξιοσημείωτο ότι οι φοιτητές

μαθαίνουν από την προσωπική τους εμπειρία και δείχνουν θετικοί ως προς να βελτιώσουν περαιτέρω τις πληροφοριακές τους δεξιότητες. Περαιτέρω σημαντικό είναι ότι οι φοιτητές είναι αρκετά ικανοί ώστε να αξιολογήσουν τις πληροφορίες που βρίσκουν και να ασκήσουν κριτική ως προς τα αποτελέσματα. Επιπροσθέτως όσο αφορά την παράμετρο της χρήσης της πληροφορίας επίσης σημαντικά είναι τα αποτελέσματα, όπου δείχνει ότι οι φοιτητές είναι ικανοί να αναζητήσουν, να αναλύσουν, να αξιολογήσουν και να χρησιμοποιήσουν τις πληροφορίες σωστά και δομημένα. Οι φοιτητές είναι σε θέση να παραθέσουν σωστά βιβλιογραφικές αναφορές πολύ σημαντικό όπου καθορίζει το γεγονός ότι αντιλαμβάνονται το θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων και ότι πρέπει να αποφύγουν την λογοκλοπή.

Εν κατακλείδι, όσο αφορά το ερευνητικό ερώτημα 4, και τον ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας των χρηστών, οι φοιτητές φαίνεται να έχουν αποκτήσει δεξιότητες πληροφοριακής παιδείας όπου θα τους φανούν χρήσιμες τόσο στον επαγγελματικό τους προσανατολισμό αλλά επίσης έχουν αποκτήσει σημαντικές δεξιότητες για μελλοντικές ανάγκες της δια βίου μάθησης. Τέλος σημαντικό συμπέρασμα από την έρευνα που έχει διεξαχθεί είναι το γεγονός ότι οι φοιτητές όλοι είναι καταρτισμένοι σε θέματα πληροφοριακής παιδείας από τα εκπαιδευτικά σεμινάρια που πρόσφερε σε αυτούς η βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

6.2 Συμβολή στην πράξη -προτάσεις

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα όπως αυτά έχουν προκύψει από την διαδικασία της έρευνας και ανάλυσης, δεν μπορούμε να παραλείψουμε κάποιες σημαντικές βελτιωτικές κυρίως προτάσεις. Μερικές προτάσεις οι οποίες θα βοηθούσαν τους φοιτητές ακόμη περισσότερο είναι η περαιτέρω ενημέρωση από μεριάς της βιβλιοθήκης για τις λειτουργίες της αλλά τις υπηρεσίες που έχει να προσφέρει στους φοιτητές ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Αρχικά θα έλεγα ότι η βιβλιοθήκη πρέπει να δημιουργήσει ένα εισαγωγικό και εμπλουτισμένο οδηγό χρήσης της ως προς την λειτουργία της και τις υπηρεσίες της και να αποσταλεί σε όλους ανεξαρτήτως τους φοιτητές πριν την έναρξη των σπουδών τους ώστε να έχουν τον χρόνο για να τον μελετήσουν και να ανατρέξουν στις υπηρεσίες της προτού αρχίσουν την φοίτησή τους. Επίσης καλό θα ήταν να τους μαζέψει σε ένα ψηφιακό

σεμινάριο για καλωσόρισμα όπου εκεί μπορούν να διευκρινιστούν οποιεσδήποτε απορίες τυχόν έχουν ή θα τους προκύψουν κατά την διάρκεια.

Όλα τα videos που κάνει η βιβλιοθήκη είναι καλό να αναρτούνται κάπου στην ιστοσελίδα της όπου όταν τα χρειαστεί ο φοιτητής να μπορεί να ανατρέξει οποιαδήποτε στιγμή. Επίσης να γίνουν και οδηγοί χρήσης βήμα προς βήμα (step-by-step) με παραδείγματα καλής και απλής πρακτικής εύκολα προς όλους.

Η βιβλιοθήκη θα πρέπει να γίνει πιο εύκολη στην χρήση της για να μπορούν οι φοιτητές με απλά βήματα και γρήγορα να την χρησιμοποιούν με αποτέλεσμα να αυξηθούν και τα ποσοστά χρήσης της. Επίσης από μεριάς της η βιβλιοθήκη θα ήταν καλό να συντάξει κάποιους οδηγούς χρήσης κυρίως όσο αφορά τα εργαλεία συγγραφείς βιβλιογραφικών αναφορών όπως είναι το RefWorks, Zotero, Mendeley, turnitin και άλλα εργαλεία όπου θα βοηθήσουν τους φοιτητές ακόμη περισσότερο και θα ανατρέχουν σε αυτούς ανά πάσα στιγμή. Επίσης βοηθητικός οδηγός θα ήταν και αυτός πώς να πραγματοποιήσουν αναζήτηση κυρίως με την χρήση των τελεστών Booleans όπως φάνηκε και από την έρευνα κυρίως σε αυτό το σημείο υστερούν.

Επιπρόσθετα θα πρέπει η βιβλιοθήκη να έρχεται σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό του πανεπιστημίου για να παροτρύνουν και οι καθηγητές τους φοιτητές για καθοδήγηση, χρήση και αξιοποίηση της βιβλιοθήκης. Ο φοιτητής ο οποίος εκπαιδεύεται δια ζώσης αν δεν τον καθοδηγήσεις δεν θα ξέρει ούτε την σημασία της βιβλιοθήκης, ούτε την αξία της, ούτε το ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης αλλά και το τι έχει πραγματικά να προσφέρει προς τους φοιτητές της.

Η βιβλιοθήκη θα πρέπει να βελτιώνεται και να υιοθετεί νέες υπηρεσίες σύμφωνα με τις ανάγκες των φοιτητών που προκύπτουν καθώς επίσης να επικαιροποιεί τις πληροφορίες της. Επίσης καλό θα ήταν να ενημερώνει η βιβλιοθήκη τους φοιτητές της μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος για τυχόν καινούργιες βάσεις δεδομένων με πληροφορίες χρήσης τους αλλά και για καινούργιες παραλαβές βιβλίων ανά θεματική κατηγορία.

Απόλυτης ομοιομορφίας πρόταση είναι και μια εισήγηση που είχαν οι ίδιοι οι φοιτητές στα σχόλιά τους να ψηφιοποιηθεί ένα μέρος του έντυπου υλικού και να αναρτηθεί στην

Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης, όπου αυτό θα βοηθούσε πολύ τους φοιτητές να εξυπηρετηθούν πολλοί φοιτητές ταυτόχρονα χωρίς να χρειαστεί να μεταβούν στον φυσικό χώρο της βιβλιοθήκης.

Τέλος καλό θα ήταν να γίνουν τα εκπαιδευτικά σεμινάρια υποχρεωτικά σχετικά με την χρήση, αναζήτηση και αξιοποίηση των ηλεκτρονικών πηγών της βιβλιοθήκης και αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από την ηλεκτρονική Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης. Όλες οι πιο πάνω εισηγήσεις αν υλοποιηθούν θεωρώ ότι οι φοιτητές θα είναι πιο ενημερωμένοι σωστά με το τι έχουν να αποκομίσουν από την βιβλιοθήκη και την πραγματική αξία της αλλά είναι και σε πιο εύκολη θέση να καταρτιστούν πληροφοριακά εγγράμματοι.

6.3 Περιορισμοί έρευνας και προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Οι περιορισμοί της έρευνας αφορά κυρίως ότι η έρευνα έχει γίνει σε μια μελέτη περίπτωσης και τα αποτελέσματα που παίρνουμε δεν μπορούμε να πούμε ότι ισχύουν για όλες τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες αλλά είναι ένα δείγμα για το που υστερούν οι φοιτητές σε θέματα πληροφοριακής παιδείας.

Η παρούσα μελέτη δείχνει μια αρκετά καλή εικόνα της βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και των δεξιοτήτων των φοιτητών που έχουν σε θέματα πληροφοριακής παιδείας αλλά δείχνει και ξεκάθαρα σε θέματα υστερούν και χρίζουν βελτίωσης οι φοιτητές. Περαιτέρω, η διαφοροποίηση των απαντήσεων που έδωσαν οι φοιτητές φαίνεται ότι θα πρέπει να οργανωθεί καλύτερα η βιβλιοθήκη με τα σεμινάρια της και να τα προωθήσει περισσότερο ώστε να είναι όλοι οι φοιτητές ενήμεροι σχετικά για να μπορούν να είναι και πιο εξοικειωμένοι με την χρήση τους. Η φύση του Πανεπιστημίου που βασίζεται κυρίως στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν επιτρέπει σε όλους τους φοιτητές να επισκεφθούν την βιβλιοθήκη με φυσική παρουσία πράγμα που τους οδηγεί στο να αναζητήσουν άλλους τρόπους επικοινωνίας για να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες που προκύπτουν.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η πληροφοριακή παιδεία είναι απαραίτητη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και όχι μόνο και θα πρέπει να ενταχθεί σε όλα τα

προγράμματα σπουδών. Αδιαμφισβήτητα η πληροφοριακή παιδεία αποτελεί την κύρια βάση της δια βίου μάθησης. Επιπροσθέτων, μέσα από την καταγραφή των πιο σημαντικών αδυναμιών των φοιτητών όπως αυτά προέκυψαν από την έρευνα, μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της πληροφοριακής παιδείας με σκοπό να αναδιαμορφωθούν τα προγράμματα σπουδών και να ενταχθούν τα εκπαιδευτικά σεμινάρια ως υποχρεωτικά. Ομοίως σημαντικό είναι και η αγαστή συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτών με την βιβλιοθήκη ώστε να μπορέσουν μαζί να κατατοπίσουν των φοιτητή σωστά και επαρκώς ώστε να μπορέσει να ανταπεξέλθει πλήρως στις υποχρεώσεις που έχει ως φοιτητής.

Εν κατακλείδι, μια περαιτέρω πρόταση για μελλοντική έρευνα είναι να καταγραφεί το επίπεδο της πληροφοριακής παιδείας των φοιτητών πριν την έναρξη των μαθημάτων αλλά να γίνει και καταγραφή και μετά την λήξη των σπουδών τους ώστε να καταγραφούν οι αρχικές πληροφοριακές δεξιότητες των φοιτητών και να καταγραφούν και με την λήξη των σπουδών τους για να μπορεί να γίνει μια σύγκριση των αποτελεσμάτων για να υπάρχει και μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Παράρτημα Α

Ερωτηματολόγιο

Αγαπητοί χρήστες,

Η πιο κάτω έρευνα πραγματοποιείται στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, «Διοίκηση, Τεχνολογία και Ποιότητα» και αφορά τη διερεύνηση της σημασίας της πληροφοριακής παιδείας και της αξίας της στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, στόχος είναι να διαφανεί ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε σχέση με την ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας δηλαδή των δεξιοτήτων αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας των χρηστών τους.

Παρακαλώ απαντήσετε το εν λόγω ερωτηματολόγιο με απόλυτη ειλικρίνεια και σύμφωνα με τις αντιλήψεις σας. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα αποτελέσματα αυτά θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τις ανάγκες συγγραφής της διατριβής μου. Ο χρόνος που χρειάζεται για να απαντήσετε το ερωτηματολόγιο είναι μόνο 5 λεπτά.

Ευχαριστώ τον καθένα και καθεμία ξεχωριστά,

Κωνσταντίνου Ευγενία

Μέρος Α: Δημογραφικά στοιχεία

Παρακαλώ σημειώστε τα δημογραφικά σας χαρακτηριστικά:

1. Φύλο:

Ανδρας Γυναίκα

2. Ηλικία:

18-22 23-30 31-45 46- και άνω

3. Στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ) είστε:

Προπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια

Μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια

Υποψήφιος/α διδάκτορας

Άλλο:.....

4. Αν εργάζεστε ποιο είναι το επάγγελμα σας;

Δημόσιος/α υπάλληλος

Ιδιωτικός/ή υπάλληλος

Ελεύθερος/η επαγγελματίας

Άνεργος/η

Άλλο:.....

5. Πρόγραμμα σπουδών που παρακολουθείτε στο ΑΠΚΥ :

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Σχολή Θετικές και Εφαρμοσμένες Επιστήμες

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

6. Επίπεδο εκπαίδευσης:

Απόφοιτος/η Λυκείου

Απόφοιτος/η ΑΕΙ/ΤΕΙ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών

Κάτοχος Διδακτορικό τίτλου σπουδών

Άλλο....

Μέρος Β: Μέσα ανάπτυξης πληροφοριακών δεξιοτήτων, βαθμός εξοικείωσης και δυνατότητα αξιοποίησης των πληροφοριακών πηγών.

Στις παρακάτω ερωτήσεις, παρακαλώ σημειώστε την απάντηση που σας εκφράζει:

7. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό σεμινάριο που είναι διαθέσιμο από την Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ;

ΝΑΙ ΟΧΙ

7.α. Αν η απάντησή σας είναι ΟΧΙ παρακαλώ επισημάνετε το λόγο/ους για τον/τους οποίο/ους δεν έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο μέχρι στιγμής (π.χ. έλλειψη χρόνου, δεν τα θεωρείτε χρήσιμα) και προχωρήστε στην ερώτηση 11.

7.β. Αν η απάντησή σας είναι ΝΑΙ (δηλ. αν παρακολουθήσατε κάποιο σεμινάριο διαθέσιμο από την Πλατφόρμα Τηλεκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης ΑΠΚΥ) τι αφορούσε αυτό (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία ερωτήσεις):

Σεμινάριο χρήσης Web-OPAC (Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλιοθήκης)

Σεμινάριο αναζήτησης στις Ηλεκτρονικές Πηγές

Σεμινάριο Διαχείρισης Βιβλιογραφικών Αναφορών

Ενδιάμεσος Παροχέας My Athens

Εκπαιδευτική Πύλη Βιβλιοθήκης

Ψηφιακό Αποθετήριο Κυψέλη

Εισαγωγικό σεμινάριο

Οδηγίες χρήσης

Άλλο:

7.γ. Θεωρείτε γενικά ότι η παρακολούθησή του/των πιο πάνω σεμιναρίου/ων ήταν χρήσιμη για να ανταποκριθείτε στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών που παρακολουθείτε στο ΑΠΚΥ και σχετίζονται π.χ. με τη συγγραφή των εργασιών και της βιβλιογραφίας;

(1) Καθόλου

(2) Ελάχιστα

(3) Σε μέτριο βαθμό

(4) Πολύ

(5) Πάρα πολύ

8. Τα εκπαιδευτικά σεμινάρια που προσφέρει η Βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες σας;

(1) Καθόλου

(2) Ελάχιστα

(3) Σε μέτριο βαθμό

(4) Πολύ

(5) Πάρα πολύ

9. Η διάρκεια των εκπαιδευτικών σεμιναρίων ήταν ικανοποιητική;

- (1) Καθόλου
- (2) Ελάχιστα
- (3) Σε μέτριο βαθμό
- (4) Πολύ
- (5) Πάρα πολύ

10. Η εφαρμογή της e-μάθησης σε θέματα π.χ. αναζήτησης πληροφορίας, συγγραφής βιβλιογραφίας, χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ ενίσχυσε την αποτελεσματικότητα της μάθησης των σπουδών σας;

- (1) Καθόλου
- (2) Ελάχιστα
- (3) Σε μέτριο βαθμό
- (4) Πολύ
- (5) Πάρα πολύ

11. Έχετε ενημερωθεί με κάποιο άλλο τρόπο (εκτός από την παρακολούθηση των σεμιναρίων) για θέματα που αφορούν π.χ. τη χρήση του Ηλεκτρονικού Καταλόγου της Βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ, την αναζήτηση στις ηλεκτρονικές πηγές, τη διαχείριση βιβλιογραφικών αναφορών;

ΝΑΙ ΟΧΙ

11α. Αν η απάντησή σας στην πιο πάνω ερώτηση είναι ΝΑΙ, παρακαλώ σημειώστε τον τρόπο ενημέρωσης σας (αν είναι ΟΧΙ συνεχίστε στην ερώτηση 12):

Παρακολούθησα παρουσίαση στο πλαίσιο μαθήματος που είμαι εγγεγραμμένος/η

Επικοινωνήσα μέσω emails για να λάβω οδηγίες χρήσης για υπηρεσία της βιβλιοθήκης

Τηλεφωνικά

Άλλο:

12. Ποιον από τους πιο κάτω όρους (τελεστές Boolean) θα χρησιμοποιούσατε στην περίπτωση που έχετε να αναζητήσετε περισσότερα αποτελέσματα σε ένα θέμα ως λέξεις κλειδιά;

ΚΑΙ (AND)

ΟΧΙ (NOT)

Ή (OR)

Άλλο:

13. Για να αναζητήσετε βιβλία στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης θα πραγματοποιήσετε αναζήτηση με:

Τίτλο

Εκδότη

Θέμα

Συγγραφέα

14. Όταν δεν γνωρίζετε ένα θέμα που θα αναζητήσετε πληροφορίες;

Περιοδικό

Εγκυκλοπαίδεια

Βάση Δεδομένων

Βιβλίο

Διαδίκτυο

Άλλο:

15. Για να ανακτήσετε/αναζητήσετε ποιο πρόσφατες/επίκαιρες πληροφορίες για ένα θέμα, σε ποια από τις κάτω πηγές θα ανατρέχατε;

Λεξικό

Περιοδικό

Εγκυκλοπαίδεια

Διαδίκτυο

Άλλο:

16. Όταν πραγματοποιείτε αναζήτηση σε μια βάση δεδομένων είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσετε την ακριβή ορολογία. Που θα την εντοπίσετε;

Λεξικό

Θησαυρό όρων

Μηχανή αναζήτηση στο διαδίκτυο

Άλλο:

17. Για να εντοπίσετε πληροφορίες για τον θεματικό όρο «Εκπαιδευτική Τεχνολογία» σε ποιες πηγές θα τις αναζητήσετε;

Βιβλία

Επιστημονικά Περιοδικά

Εγκυκλοπαίδεια

Διαδίκτυο

Άλλο:

Μέρος Γ: Δεξιότητες Πληροφοριακής παιδείας

18. Παρακαλώ αξιολογήστε αντικειμενικά τον εαυτό σας και κυκλώστε την απάντηση που σας εκφράζει στις παρακάτω ερωτήσεις με βάση την εξής κλίμακα:

(Κλίμακα: 1. Διαφωνώ απόλυτα, 2. Διαφωνώ, 3. Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ, 4. Συμφωνώ, 5. Συμφωνώ απόλυτα)

Όταν μου ανατίθεται μια εργασία στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ), γιώθω σίγουρος/η και ικανός/η σε σχέση με το να:

	Δεξιότητες	Διαφωνώ			Συμφωνώ	
		απόλυτα			απόλυτα	
1.	Προσδιορίζω την πληροφορία που θα χρειαστώ	1	2	3	4	5
2.	Εντοπίζω ένα πλήθος πηγών από όπου μπορώ να αντλήσω πληροφορία	1	2	3	4	5
3.	Περιορίζω τη στρατηγική της αναζήτησή μου ανά θέμα, γλώσσα και ημερομηνία	1	2	3	4	5
4.	Πραγματοποιώ αναζήτηση χρησιμοποιώντας λέξεις κλειδιά και τη λογική των τελεστών Boolean (π.χ. και/and, ή/or)	1	2	3	4	5
5.	Αποφασίζω που και πως θα εντοπίσω τις πληροφορίες που χρειάζομαι	1	2	3	4	5
6.	Χρησιμοποιώ ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης	1	2	3	4	5
7.	Εντοπίζω πηγές πληροφόρησης στην βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ	1	2	3	4	5
8.	Χρησιμοποιώ τον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ	1	2	3	4	5
9.	Εντοπίζω έντυπο υλικό στη βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ χρησιμοποιώντας τον κατάλογο της βιβλιοθήκης	1	2	3	4	5
10.	Χρησιμοποιώ διαφορετικούς τύπους βιβλιοθηκών (π.χ. ακαδημαϊκές, ειδικές)	1	2	3	4	5
11.	Χρησιμοποιώ πολλές πηγές ταυτόχρονα για μια έρευνα	1	2	3	4	5
12.	Προσδιορίζω/αξιολογώ την εγκυρότητα, την ορθότητα και την αξιοπιστία των πληροφοριακών πηγών που έχω εντοπίσει	1	2	3	4	5

13.	Επιλέγω πληροφορίες κατάλληλες για το θέμα για το οποίο χρειάζομαι πληροφορία	1	2	3	4	5
14.	Εντοπίζω τα σημεία που οι πηγές συμφωνούν ή διαφωνούν μεταξύ τους	1	2	3	4	5
15.	Αξιολογώ (π.χ. εγκυρότητα και αξιοπιστία) πηγές πληροφόρησης που βρίσκω ελεύθερα στο διαδίκτυο (σε site)	1	2	3	4	5
16.	Συνδυάζω πρόσφατες/επίκαιρες πληροφορίες με παλαιότερες που έχω στη διάθεσή μου	1	2	3	4	5
17.	Ερμηνεύω μια οπτική πληροφορία (π.χ. γράφημα, πίνακες, διαγράμματα)	1	2	3	4	5
18.	Συγγράφω μια ερευνητική εργασία	1	2	3	4	5
19.	Προσδιορίζω το περιεχόμενο/δομή (εισαγωγή, κυρίως μέρος, συμπεράσματα) μιας παρουσίασης (γραπτής ή προφορικής)	1	2	3	4	5
20.	Καταγράφω την βιβλιογραφία που χρησιμοποίησα	1	2	3	4	5
21.	Οργανώσω και παραθέτω σωστά τις βιβλιογραφικές αναφορές σύμφωνα με συγκεκριμένο μορφότυπο (στυλ βιβλιογραφίας)	1	2	3	4	5
22.	Παραθέτω βιβλιογραφικές αναφορές σε διαφορετικά είδη πηγών (άρθρα, βιβλία, ιστοσελίδες)	1	2	3	4	5
23.	Κάνω σχετικές αναφορές μέσα στο κείμενο	1	2	3	4	5
24.	Διαμορφώνω/επιλέγω μία μορφή παρουσίασης (π.χ. γραπτή, προφορική, με χρήση οπτικού υλικού) που να είναι η κατάλληλη ώστε να γίνω κατανοητός/ή στο ακροατήριο που απευθύνομαι	1	2	3	4	5
25.	Μαθαίνω από την προσωπική μου εμπειρία και βελτιώνω τις δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας	1	2	3	4	5
26.	Αξιολογώ την ποιότητα της διαδικασίας αναζήτησης πηγών που χρησιμοποιώ και κρίνω τα αποτελέσματά της	1	2	3	4	5

Μέρος Δ: Ρόλος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας.

Στις παρακάτω ερωτήσεις, παρακαλώ σημειώστε την απάντηση που σας εκφράζει:

19. Θεωρείτε ότι οι δεξιότητες αναζήτησης, ανάλυσης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών και συγγραφής/οργάνωσης βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία) που αποκτήσατε κατά τη διάρκεια των σπουδών σας στο ΑΠΚΥ θα είναι χρήσιμες για την επαγγελματική σας καριέρα αλλά και για τις ανάγκες σας ως σύγχρονου/ης εργαζόμενου/ης για δια-βίου μάθηση;

- (1) Καθόλου
- (2) Ελάχιστα
- (3) Σε μέτριο βαθμό
- (4) Πολύ
- (5) Πάρα πολύ

20. Θεωρείτε ότι η βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ μέσα από π.χ. τα σεμινάρια που προσφέρει (κ.α.) συνέβαλε στην ανάπτυξη/βελτίωση των δεξιοτήτων σας που σχετίζονται με την αναζήτηση, ανάλυση, αξιολόγηση και χρήση πληροφοριών και συγγραφή/οργάνωση βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία);

- (1) Καθόλου
- (2) Ελάχιστα
- (3) Σε μέτριο βαθμό
- (4) Πολύ
- (5) Πάρα πολύ

21. Παρακαλώ προτείνετε τρόπους με τους οποίους η βιβλιοθήκη του ΑΠΚΥ θα μπορούσε να σας βοηθήσει περισσότερο σχετικά με την ανάπτυξη/βελτίωση των δεξιοτήτων σας που σχετίζονται με την αναζήτηση, ανάλυση, αξιολόγηση και χρήση πληροφοριών και συγγραφή/οργάνωση βιβλιογραφίας (πληροφοριακή παιδεία).

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΣΑΤΕ

Βιβλιογραφία

ACRL (2000) Information Literacy Competency Standards for Higher Education. Chicago, III.: American Library Association.

American Association of School Librarians and Association for Educational Communications and Technology (1998) Information Power: Building Partnerships for Learning. Chicago: ALA.

American Library Association (n.d) American Library Association. <http://www.ala.org/> [Πρόσβαση: 10/10/2018]

Argelagós E., and Pifarré, M. (2012) Improving Information Problem Solving skills in Secondary Education through embedded instruction. Computers in Human Behavior (28), pp. 515-526. https://ac.els-cdn.com/S074756321100241X/1-s2.0-S074756321100241X-main.pdf?_tid=86936b21-c5ba-4987-b8cb-3cd6d9b7f07b&acdnat=1542281667_fe626b7b823ff875eee62fd30ae7f7f5 [Πρόσβαση: 15/11/2018]

Association of College and Research Libraries. Bibliographic Instruction Task Force on Statement of Objectives (1987) Model Statement of Objectives for Academic Bibliographic Instruction: Draft Revision. College and Research Libraries News 48(5): 256-261.

Balceris M. (2011) Medien-und Informationskompetenz - Modellierung und Messung von Informationskompetenz bei Schülern (Dissertation, Freie Universität Berlin). European Commission 2014. The International Computer and Information Literacy Study. Available online: http://ec.europa.eu/education/library/study/2014/ec-icils_en.pdf [Πρόσβαση: 15/11/2018]

Bill J. and Sheila W. (2003) Information Literacy in Higher Education: A Review and Case Study, *Studies in Higher Education*, 28:3, 335-352, DOI: 10.1080/03075070309295 [Πρόσβαση: 15/10/2018]

Black, C., Crest, S. and Volland, M. (2001) Building a Successful Information Literacy Infrastructure on the Foundation of Librarian–Faculty Collaboration. *Research Strategies* 18(3): 215–225.

Brasley, S. S. (2008) Effective Librarian and Discipline Faculty Collaboration Models for Integrating Information Literacy into the Fabric of an Academic Institution. *New Directions for Teaching and Learning* 114: 71- 88.

Breivik, P.S. (1999) Take II–Information Literacy Revolution in Education. *Reference Services Review* 27(3): 271-275.

Bruce, C. (2001) Faculty-librarian Partnerships in Australian Higher Education: Critical Dimensions. *Reference Services Review* 29(2): 106 – 115.

Bundy, A. (2004) Australian and New Zealand Information Literacy Framework. 2nd ed. Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy (ANZIIL). <http://www.caul.edu.au/content/upload/files/info-literacy/InfoLiteracyFramework.pdf> [Πρόσβαση: 26/10/2018]

Byerly, Greg and Brodie, Carolyn S. (1999) Information Literacy Skills Models: Defining the Choices. In *Learning and Libraries in an Information Age: Principles and Practice*. Ed. Barbara K. Stripling, Englewood: Littleton: Libraries Unlimited, pp. 54-82.

Campbell D. (2009) Millikin University Student Learning in Library Research Instruction for Critical Writing, Reading and Research I & II: Assessment Report for Academic Year 2008-2009 <https://millikin.edu/sites/default/files/documents/08-09cwrreport.pdf> [Πρόσβαση: 28/10/2018]

Candy P.C., Crebert G. & O’Learly J. (1994) Developing Lifelong Learners through Undergraduate Education [online], National Board of Employment, Education and Training

Report; 28 (Canberra, Australian Government Publishing Service).
http://www.detya.gov.au/nbeet/publications/pdf/94_21.pdf [Πρόσβαση: 19/10/2018]

Canon, A. (1994) Faculty Survey on Library Research Instruction. Reference Quarterly 33(4): 524-41.

Chartered Institute of Library and Information Professionals. (2004) Information literacy: definition. London: CILIP.
<http://www.cilip.org.uk/professionalguidance/informationliteracy/definition/>
[Πρόσβαση: 09/10/2018]

CILIP Chartered Institute of Library and Information Professionals (n.d.).
<http://www.cilip.org.uk/> [Πρόσβαση: 10/10/2018]

Conde M.J.R., Miguelanez S. O., Molina M.P., Abad F.M., Rianza B. G. (2011) Information Literacy and Information and Communication Technologies Use by Secondary Education Students in Spain: a Descriptive Study. Contemporary Issues in Education Research, April 2011, Vol. 4, No. 4 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1072907.pdf> [Πρόσβαση: 28/10/2018]

Correia, A.M.R. and Teixeira, J.C. (2003) Information Literacy: an Integrated Concept for a Safer Internet. Online Information Review 27(5): 311-320.

Council of Australian University Librarians (2001) Information Literacy Standards Canberra, Council of Australian University Librarians.
http://ilp.anu.edu.au/Infolit_standards_2001.html [Πρόσβαση: 09/10/2018]

Curtis G., Cobham D. (2008) Business Information Systems 6η έκδοση, Pearson p. 3-5
<http://www.syros.aegean.gr/users/gaviotis/is/datainfo.pdf> [Πρόσβαση: 9/10/2018]

Doyle, C. (1994). Information Literacy in an Information Society: a Concept for the Information Age. Syracuse, NY: ERIC Clearinghouse on Information Resources, ED372763.

Ercegovac, Z. (1998). Information Literacy: Teaching Now for Year 2000. Reference Services Review 26 (3/4): 139-142.

Fisher Z. and Seeber K. (2017) Finding Foundations: a Model for Information Literacy Assessment of First-Year Students <http://inthelibrarywiththeleadpipe.org/2017/finding-foundations-a-model-for-information-literacy-assessment-of-first-year-students/>

[Πρόσβαση: 23/10/2018]

Floridi L. (2010) Information: a Very Short Introduction. Oxford University Press, New York

Grenot T. and Asderi S. (2009) Bissell Library Information Literacy Collaboration: Successes and Future Goals, Ημερίδα “Δια Βίου Εκπαίδευση και Βιβλιοθήκες», 8 Μαΐου, Americal College of Thessaloniki

<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/12141/math003.pdf?sequence=1> [Πρόσβαση: 12/11/2018]

Huggins A. C., Ritzhaupt A.D., Dawson K., (2014) Measuring Information and Communication Technology Literacy Using a Performance Assessment: Validation of the Student Tool for Technology Literacy (ST²L), Computers & Education 77, 1-12 [https://ac.els-cdn.com/S0360131514000906/1-s2.0-S0360131514000906-main.pdf?_tid=2f987ea8-702d-4049-a841-](https://ac.els-cdn.com/S0360131514000906/1-s2.0-S0360131514000906-main.pdf?_tid=2f987ea8-702d-4049-a841-14711c828207&acdnat=1540804468_25d01dc8cecb290fb897aaf1ad35824a)

[14711c828207&acdnat=1540804468_25d01dc8cecb290fb897aaf1ad35824a](https://ac.els-cdn.com/S0360131514000906/1-s2.0-S0360131514000906-main.pdf?_tid=2f987ea8-702d-4049-a841-14711c828207&acdnat=1540804468_25d01dc8cecb290fb897aaf1ad35824a) [Πρόσβαση: 29/10/2018]

JaMee K., WonGyu L. (2013) Meaning of Criteria and Norms: Analyses and Comparisons of ICT Literacy Competencies of Middle School Students, Computer & Education 64 (2013), 81-94 [https://ac.els-cdn.com/S0360131512003090/1-s2.0-S0360131512003090-](https://ac.els-cdn.com/S0360131512003090/1-s2.0-S0360131512003090-main.pdf?_tid=27b50a9d-a39f-4b2f-9449-1a086f355b38&acdnat=1540804488_1ed8326689cce59a5cc2d994206f8703)

[main.pdf?_tid=27b50a9d-a39f-4b2f-9449-1a086f355b38&acdnat=1540804488_1ed8326689cce59a5cc2d994206f8703](https://ac.els-cdn.com/S0360131512003090/1-s2.0-S0360131512003090-main.pdf?_tid=27b50a9d-a39f-4b2f-9449-1a086f355b38&acdnat=1540804488_1ed8326689cce59a5cc2d994206f8703) [Πρόσβαση: 28/10/2018]

Jiyane G. V and Onyancha O. B. (2010) Information Literacy Education and Instruction in Academic Libraries and LIS Schools in Institutions of Higher Education in South Africa <http://sajlis.journals.ac.za/pub/article/view/82/74> [Πρόσβαση: 24/10/2018]

Johnston, B., and Webber, S. (2003) Information Literacy in Higher Education: a Review and Case Study. *Studies in Higher Education* 28(3): 335– 352.

Keshavarz H., Givi M. R. E., Vafaeian A. and Khademian M. (2017) Information Literacy Self-efficacy Dimensions of Post Graduate Students: Validating a Persian Version Scale, *LIBRI De Gruyter*, 67(1): 75-86

<https://pdfs.semanticscholar.org/51e7/5b4f37968670317b6262191113c5dec95036.pdf>

[Πρόσβαση: 1/11/2018]

Kurbanoglu, S., Akkoyunlu B., and Umay A. (2006) Developing the Information Literacy Self-Efficacy Scale. *Journal of Documentation* 62:730–743.

<https://pdfs.semanticscholar.org/c086/fc79fabd4b301698db1e92836495d7dc528b.pdf>

[Πρόσβαση: 28/10/2018]

Lau, J. (2006) Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πληροφοριακή Παιδεία στη Διά Βίου Μάθηση (Χ.Σ. Ζαρβαλά, Μετ.) [http://www.ifla.org/files/assets/information-](http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-el.pdf)

[literacy/publications/ifla-guidelines-el.pdf](http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-el.pdf) [Πρόσβαση: 09/10/2018]

Marshall, R. K. (2006) An Instrument to Measure Information Competency. *The Journal of Literacy and Technology* (6:1), pp. 1-27 <http://works.bepress.com/rodney-marshall/4/>

[Πρόσβαση: 15/11/2018]

Marton, F. and Salio, D. (1976) On Qualitative Differences in Learning—I: Outcomes and Process, *British Journal of Educational Psychology*, 46, pp. 4–11

Maugan P.D. (2001) Assessing Information Literacy among Undergraduates: a Discussion of the Literature and the University of California-Berkeley Assessment Experience, Vol. 62, No. 1 <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/15422> [Πρόσβαση: 19/10/2018]

Maynard, E. J (1990) A Case Study of Faculty Attitudes Toward Library Instruction: the Citadel Experience. *Reference Services Review*, 18(2): 67-76.

Mittermeyer D., Quirion D. (2003), Information Literacy: Study of Incoming First-Year Undergraduates in Quebec, Quebec Canada: Conference of Rectors and Practicals of Quebec Universities <https://docplayer.net/178474-Information-literacy-study-of-incoming-first->

[year-undergraduates-in-quebec-diane-mittermeyer-diane-quirion.html](http://www.dlib.org/dlib/november01/prinsen/11prinsen.html) [Πρόσβαση: 27/10/2018]

Moscow Declaration on Media and Information Literacy (2012)
<http://www.ifla.org/publications/moscowdeclaration-on-media-and-information-literacy>
[Πρόσβαση: 09/10/2018]

Nugget, C. and Myers, R. (2000) Learning by Doing: the Freshman-Year Curriculum and Library Instruction. *Research Strategies*, 32 (1), 147-155.

Prinsen, Jola G. B. (2001). A Challenging Future Awaits Libraries Able to Change: Highlights of the International Summer School on the Digital Library, *D-Lib Magazine*, 7 (11)
<http://www.dlib.org/dlib/november01/prinsen/11prinsen.html> [Πρόσβαση: 26/10/2018]

Ramsden P. (1992) *Learning to Teach in Higher Education* (London, Routledge).

Shen, Z. & Gresham, K. (2000) When Technology Transforms Research Methodology: the Role of Librarians in Reforming the Curriculum. *Reference Services Review*, 28(4): 360 -368.

Sholle, D. (1999) What is Information? The Flow of Bits and the Control of Chaos. In *Media in Transition Conference at MIT and Posted Online*. <http://web.mit.edu/m-i-t/articles/sholle.html> [Πρόσβαση: 09/10/2018]

Stanoevska-Slabeva K., Muller S., Seufert S., Scheffler N., (2015) Towards Modeling and Measuring Information Literacy in Secondary Education: Completes Research Paper in Thirty Sixth International Conference on Information Systems, Fort Worth 2015
<https://pdfs.semanticscholar.org/8b4a/560710d80ae83b32ff099c519d3a88430333.pdf>
[Πρόσβαση: 29/10/2018]

Tshuma T. and Chigada J. (2018) Analysing Information Literacy Practices at Selected Academic Libraries in Zimbabwe. *South Africa Journal of Information Management* 20(1),
<https://doi.org/10.4102/sajim.v20i1.976> [Πρόσβαση: 24/10/2018]

Udofia, E. P., Aloysius, D. A., & Jimmy, V. D. (2017). Internet Resources and Information Literacy of Hearing and Speech Impaired Students in Nigerian Academic Libraries. *Computing and Information Systems*, (1), 15. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsgao&AN=edsgcl.488017099&site=eds-live&authtype=ip.athens> [Πρόσβαση: 24/10/2018]

Zurkowski, P. (1974) *The Information Service Environment Relationships and Priorities*. Washington, D.C.: National Commission on Libraries and Information Science, p. 6.

Βαρδακώστα Ι. (2008) Σχέση Εκπαίδευσης Χρηστών και Πληροφοριακής Παιδείας: η Περίπτωση της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου http://ilsym.lib.uth.gr/files/Bardakosta_ft.pdf [Πρόσβαση: 25/09/2018]

Γαϊτάνου Π. και Ρουγγέρη Δ.Μ. (2007) Πληροφοριακή Παιδεία και Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11401/16psab043a.pdf?sequence=1> [Πρόσβαση: 12/11/2018]

Δημητρίου Κ. Ι., Τσάφου Σ., (2006) Μελέτη Σκοπιμότητας για την Οργάνωση της Βιβλιοθήκης του «Τμήματος Πληροφορικής με Εφαρμογές στην Βιοϊατρική» του Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδος, [http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3871/1160_01_FEASIB_STUDY-Organwsi BIBLIOQHKS TM PLH EF BIOIATR DIMITRIOU TSAFOU-Feb2006.pdf](http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3871/1160_01_FEASIB_STUDY-Organwsi_BIBLIOQHKS_TM_PLH_EF_BIOIATR_DIMITRIOU_TSAFOU-Feb2006.pdf) [Πρόσβαση: 8/10/2018]

Κανάκη Χ. (2009) Η Πληροφοριακή Παιδεία Όχημα για την Ουσιαστική Διασύνδεση των Βιβλιοθηκών με την Εκπαιδευτική Διαδικασία http://ilsym.lib.uth.gr/files/Kanaki_ft.pdf [Πρόσβαση: 20/09/2018]

Κλαψόπουλος Γ., Μπαλατζάρας Μ., Ζαπουνίδου Σ. και Πατρινός Δ. (2016) Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Υπηρεσίες Πληροφοριακής Παιδείας: η Ανάπτυξη της Διαδικτυακής Πλατφόρμα ILSEAB <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/14914> [Πρόσβαση: 20/09/2018]

Κόκκινος Δ. (2005) Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Νέες Προκλήσεις για τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες http://eprints.rclis.org/3886/1/kokkinos_poster.pdf [Πρόσβαση: 12/11/2018]

Κόκκινος Δ., Παπαδάτου Ε., Σισαμάκη Ν. (2008) Πληροφοριακή Παιδεία και Εκπαίδευση Χρηστών στην Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11051/pliped005b.pdf?sequence=3&isAllowed=y> [Πρόσβαση: 25/09/2018]

Κορομπίλη, Σ. και Τόγια, Α. (2015). Πληροφοριακός Γραμματισμός. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. ISBN 978-960-603-356-8.

Κώτσιος Π. (2008) Μέθοδοι Εκπαίδευσης Χρηστών σε Αμερικάνικα Πανεπιστήμια http://ilsym.lib.uth.gr/files/Kotsios_pr.pdf [Πρόσβαση: 18/10/2018]

Λαφτσίδου Μ., Σαρηγιαννίδου Β., Κώτσιος Π., Χατζηζήχος Α., Ζιώγα Χ., Δέρβου Κ. (2008) Πληροφοριακή Παιδεία: Έρευνα στους Πρωτοετείς Φοιτητές του Α.Π.Θ. Πρακτικά Συνεδρίου από 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών «Αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως Στοιχείο Ποιότητας των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων» <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11022/17psab009a.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [Πρόσβαση: 18/10/2018]

Λενάκη Κ., Παπαδάκη Π., Κοσμάς Γ. (2006), Η Συνδυαστική Αναζήτηση και ο Ρόλος της στην Εκπαιδευτική Διαδικασία: το Παράδειγμα του Livesearch <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11968/pliped008b.pdf?sequence=3&isAllowed=y> [Πρόσβαση: 12/11/2018]

Μπαλτά Κ. (2008) Θεωρίες Μάθησης και Διδασκαλίας, Εκπαιδευτική Στρατηγική και Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός Προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας: η Περίπτωση του Προγράμματος της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11792/pliped016b.pdf?sequence=3&isAllowed=y> [Πρόσβαση: 12/11/2018]

Οικονόμου Α., Τριάντη Α. (2016) Ο Σχεδιασμός και η Στοχοθεσία των Προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, τομ., αρ. 1 <http://grafis.unipi.gr/index.php/e-grafis/article/view/6> [Πρόσβαση: 18/10/2018]

Πετροπούλου Αι. (2006) Παγκόσμια Ημέρα Βιβλιοθηκών: Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, Ακαδημαϊκή Κοινότητα, Τοπική Κοινωνία, 6^η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11569/eort011a.pdf?sequence=2> [Πρόσβαση: 7/11/2018]

Πληροφοριακή Παιδεία (2017) Βικιπέδια: η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CE%B1> [Πρόσβαση: 09/10/2018]

Σίτας Α. (2006) Η Πληροφοριακή Παιδεία στα Πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και των Εικονικών Περιβάλλον Μάθησης, στο Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία, τχ. 3, σ. 54-74 https://www.researchgate.net/profile/Anestis_Sitas/publication/28807615_E_Plerophori_ake_Paideia_sta_plaisia_tou_programmatos_spondon_tes_tritobathmias_ekpaideuses_kai_to_n_Eikonikon_Periballonton_Matheses/links/0deec51b1935de7e2d000000/E-Plerophori_ake-Paideia-sta-plaisia-tou-programmatos-spondon-tes-tritobathmias-ekpaideuses-kai-ton-Eikonikon-Periballonton-Matheses.pdf [Πρόσβαση: 19/10/2018]

Χατζηχρήστος Α. (2013) Καταγραφή Επιπέδων Ψηφιακού Πληροφοριακού Γραμματισμού των Μελλοντικών Φιλολόγων όπου Δημοσιεύτηκε στο 5th Conference on Informatics in Education http://lefkimi.ionio.gr/cie/images/documents13/CIE2013_proceedings/data/cie2013_30_0.pdf [Πρόσβασης: 18/10/2018]